

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1930-వ నెల ఏప్రిల్ నెల 10-వ తేది గురువారము } సంచిక
Vol. 17 } MADRAS, TUESDAY 10th APRIL 1930. } No.
శ్రీ ప్రమాదూతనామ సంవత్సర వైత్రమాన శుద్ధ ద్వాదశి

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్యును. నాయువుపోట్ల
కావును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల పోగొట్టును. బెబుకుల భేదించును.
కావుల రూపుమాపును. దగ్గునులగ్గించును
మరకను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. గొప్పల రగ్గించును. విజేతము
లలో గూడ వాడుచున్నాడు.

గొప్పగొప్ప వారిచే
జేలకుజేలు యోగ్యతా
పత్రములు పొందియున్నది

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
జానము గలుగదు.
చక్కని దబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బక 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసినది.

అమృతాంజనం డిపో

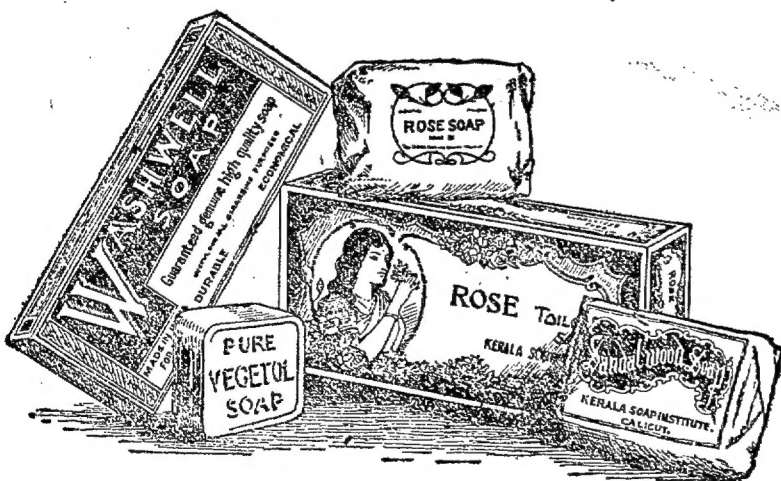
6, 7 లంబుకెట్టిపేకి, మద్రాసు
జిల్లా

109, ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్ట్, పోంబాయి.

కేరళ సబ్బులు

మురికిని పోగొట్టి ఆరోగ్యమును, సంతోషము నివ్వగలవు.

గుణము—అనమానమైనది. వెల—మిక్కిలి స్వల్పము. స్వచ్ఛతకు పూచీ నివ్వబడును.

కేరళ సోప్ ఇన్ స్టిట్యూట్, కల్లికోట్.

(మద్రాసు గవర్నరుగారికి సబ్బుల తయారుచేసి యిచ్చువారు)

ఆశ్చర్యము సేమేలుకే

పట్టువంటి మజిల్లీను

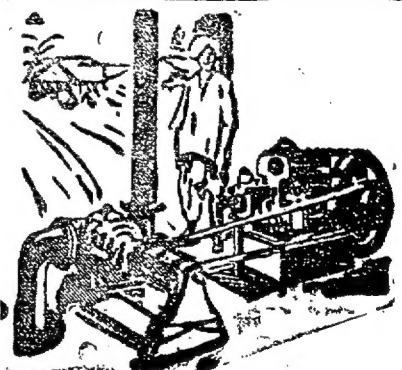
ఈకాలమే ఆంధ్రదేశమంతటా అన్ని కాలములలోను వాడుదురు. దొరల కెంతో ప్రీతికరమైనది. అందమగు దోర్బాలు,
దట్టమగు శేత, యెక్కువైన వృదుకరముగలిగి స్త్రీలకు చీరలు, పురుషులకు కమిజాలు, భారతీయులకనువగు రకంవారిగా
మాపరిశ్రమలయంలో తయారుచేయించి అన్ని దేశములకు అంపి యెన్నో యోగ్యతాపత్రములు బడసియున్నాము. స్త్రీలకు
ముద్దుగుల్మేడు చీరంచులు పురుషులకు నాజూకుగావుండునట్లు మిక్కిలి లెక్కవధులకు కొద్దిరోజులమాత్రమే అంపనెంచి
తివి. ఈసమయము పోగొట్టుకొనుటకు, అక్కరలేనివో డబ్బు వాపనీర్తము. 45 అంగుళముల వెడల్పు 12 గజముల తాను
గల పెట్టెగాని రెండు 12 మూర చీరల పెట్టెగాని రూ. 7-8-0 లు, 5 పట్టుకమిజాల పెట్టె రూ. 10-0-0.
చొక్కీ చేరు. మజిలీను కమిజాలు 6 పెట్టి రూ. 9. 1930-వ సం॥ డిక్టేక్టోరేట్ లందరు 3 అజాలు.
గుప్తా అందు కో, చికాకోల్ సిటీ, గంజంజిల్లా.

నవీన

46-2

వాల్ కార్డు

డీ శెల్

హరిజంటల్, 4 స్టోక్సుల కోల్లు ప్లాస్టింగు

భారత దేశమునకు ప్రత్యేకముగా నిర్మించబడినది.
చదురు ఖర్చు తక్కువ, ఆత్మధికమగు నమ్మిక గలది. పంపిం
గుకు అన్ని పరిశ్రమములకు ఆదర్శనీయమైన ఇంజను.

7½ హెచ్. పి. నుండి 80 హెచ్. పి. వరకు అనేక
సైజులలో తయారుచేయబడినవి. మిగత వివరములకు ఈ
దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

వాల్ కార్డు బ్రదర్స్, ఎంజనీర్స్,

అగ్నీనియను వీధి, మద్రాస్.

తెలుగు జిల్లాలకు ప్రతినిధులు:—

మద్రాస్ బ్రదర్స్, రాజమండ్రి.

ప్రదర్శనము గల స్థానములు.

జెంగళూరు, మధుర, కోయంబత్తూరు, బెజవాడ.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు
రూ. 1-0-0. వై ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0. ప్రశ్న వ్రాయు
కాలమున తెలుపవలెను. వి. పి. 0-4-0 అవును.

గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి. P. O.

మదరాసు అందు సదరక్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో స్థాపించబడినది.)

ఒంటిమిట్టయందు బ్రహ్మాత్మనము

శ్రీ కోదండరామస్వామికి, 1930 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ 7 వ తేది మొదలు 17 వ తేదివరకు గృహదానానామ, వీనుగవాహనము, రథోత్సవము, సామ్రాజ్య పట్టాభిషేకోత్సవము, జరుగును.

1930 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ 6 వ తేది మొదలు 21 వ తేది వరకు, ఒంటిమిట్టయందు యీ దినుస కనిపించిన ప్రేమ పులకు సరస్వతీ 3 వ తరగతి రానుపోను టిక్కెట్టు సాధారణ మైన పాసంజరు బండ్లకు (మొయలుగుగాని ఎక్స్ ప్రెసుకుగాని లేదు.) ఇవ్వబడును. సదరు టిక్కెట్టును, 1930 వ సంవత్సరము మే నెల 5 వ తేది రాత్రి 12 గంటలలోగా తిరుగుప్రయాణము కు ఉపయోగించవచ్చును.

స్టేషన్ నుండి	3 వ తరగతి రానుపోను టిక్కెట్టు. రూ. అ. పై.
మదరాసు	8 4 0
తిరుత్తణి	2 18 0
పాంబడి	2 10 0
నగరి	2 7 0
నేపగుంట	2 5 0
పుత్తూరు	2 3 0
తడుకు	2 1 0
పూడి	1 15 0
రేణిగుంట	1 13 0
మామందూరు	1 9 0
కెట్టిగుంట	1 4 0
కోడూరు	1 1 0
అనంతరాజుపేట	1 0 0
యూరంపాడు	0 18 0
రెడ్డిపల్లి	0 12 0
రాజంపేట	0 8 0
నందలూరు	0 5 0
కడప	0 6 3
కృష్ణాపురం	0 8 3
గంగయ్యపల్లి	0 11 0
కమలాపురం	0 13 0
యెర్రగుడిపాడు	0 15 0
యెర్రగుంట్ల	1 1 0
కలమల్ల	1 3 0
మద్దూరు	1 5 0
మంగళమ్మం	1 9 0
కొండాపురం	1 12 0
రేగడిపల్లి	1 15 0
పంగనూరు	2 0 0
తాడిపత్రి	2 4 0
జూటూరు	2 7 0
రాయల్ చెరువు	2 11 0

పై కనిన చార్జీలో బిడ్డలకు అర్హ చార్జీయే తీయబడును యాత్రికులపన్ను పూర్తిగా వసూలు చేయబడును.

ఒక ఔషధ వినోదము

ORIGINAL MEDAURIN
P.R.I.
DYSENTERY SPECIFIC

కలరా నివారణి
బాక్టీరియా అణగింపునందు
తీసుచు వేయబడినది

ప్రతికూలముగా నున్న వ్యాధిలో ఆమోఘమైనది.
కలరాను నివారించును. ప్రతికూల మోక్షాదీ గుణములు
ప్రకటించుచున్నది. విశ్వాసము చేయబడినది. అనుభవమున
ప్రకటించుచున్నది. 0-15 0, 1-12-0, 3-4-0.

ఫార్మికోలాజికల్ రిసెర్చి ఇన్ స్టిట్యూట్
పోస్టుబాక్సు నెం. 504, మద్రాసు. పి. టి.

బ్రహ్మలేజోబలం బలం

శ్లో॥ ధీగ బలం త్మత్రియబలం బ్రహ్మలేజోబలం బలం,
ఏకేన బ్రహ్మదండేన సర్వాస్త్రాణి హతాని మే.

శ్లో॥ తతదేత్ ప్రసమిత్యాహం ప్రసన్నేంద్రియమానసః,
తపోమహత్ సమాస్థాన్యే యద్వైబ్రహ్మత్వకారణాత్.

శ్రీరామనవమి పుణ్యకాలంబునందు వాల్మీకికోకిలము యొక్క మనోహరకూజితములను వీనులార గ్రోలి జన్మంబు సార్థ కంబుగావించుకొను తలంపుతో రామాయణమును జదువవారం భించితిని. కవికోకిల మను దిరుగమును సార్థకముగావించుకొనిన మహాకవి, వాల్మీకిమహర్షి యేగాని, తక్కువగల కవులెవ్వరును గారని రామాయణపఠనశీలరగు మహాకవియులగు తెప్ప నవనరము లేదు. "పాశ్చ్యేగేయే మధురం" అని మహాకవియే తనకావ్య మును వర్ణించుకొనినాడు. సీతారామలవంటి దంపతుల పవిత్ర చరిత్రమును మనోహరభరితని గానముచేసి, శ్రీమద్రామాయణ మును మాత్రమేగాక తద్దర్శనమునందలి నాయకా నాయకులను, శాశ్వతులనుగా గావించినాడు. "యావత్సాన్యస్యంతి నిరయః, సరి తశ్చమహితతే, తావద్రామాయణ కథా లోకేషు ప్రచరిత్యతి" శ్రీ సీతారామల పవిత్రపాదపరాగములచే పునీతమైన భారతావనికిని, ముఖ్యముగా ఆంధ్రదేశమునకును ఈ సందిగ్ధ సమయమున వాల్మీకిరామాయణ మేమి యాదేశించుచున్నదని వితర్కించు నాసరమునధిగ్మలం త్మత్రియబల బ్రహ్మలేజోబ లంబలం ఇత్యాదిశ్లోకములు నాకంట బడినవి. ఈశ్లోకములను మననము చేయుచున్న తటి, పసిష్ట, వామదేవ, కపిల సనక సనం దన సనతులమారాది బ్రాహ్మ్యప్రవరల లేజోక్తి యేడదా గనో, మరల భారతభూమియందు, కర్మక్షేత్రమును నీదేశము నందు, సకలలక్షణలతీతయు, సర్వాంగ నుందరియు నగు మాత గర్భమునందు ఆట్టివారడయించి తమ బ్రహ్మసంకంబులచే తమ ఆమోఘవాక్యములచే, తమ బ్రహ్మలేజముచే డ్వాత్రలేజ శ్మక్తిని దునుమాడుదురాయని నాకు చింతపాడమెను. కొంచెమా లోచించగా ఎంతచేటిపోయినను భారతదేశము సంపూర్ణము గా ఆత్మవాక్యము బొంద లేదని యు, త్మత్రియ బల ము కన్న మిన్న యగు బ్రహ్మలేజ మ్మను ప్రక టించి, ఆలనాడు మహాత్ముడగు వసిష్ఠుడు విశ్వామిత్రుని పీఠ ముడంచినట్లు ఈ నాడును గాంధీమహాత్మునివంటి పవిత్ర పురు షులు, తపోధనులు, బ్రహ్మలేజోబలవిరాజితులు తెక్కకు విక్రీలి యున్నారని నాకు స్పష్టమయ్యెను.

విశ్వామిత్రుడు రాజర్షి. ఒకా నొకసమయమున నతడు తపో మూర్తియగు వసిష్ఠునిం జూడ తనయసంఖ్యాకములగు సేన లతో బోయెను. వసిష్ఠుడును రాజర్షి ని పూజించి వ.ద్రసోపేత ములును, తుష్టిపుష్టికరములునును దివ్యాన్నములచే జల, పరి వారపరివృతు డగు నాతని సంతోష వెట్ట తనకామధేవును నియోగించెను. ఆయధురాహాళములం గ్రోలినప్పటినుండియు హోమధేవు వెట్టలైన నాకర్షింపవలెనని విశ్వామిత్రుని కిచ్చు పాడమెను. కాని వసిష్ఠుడియ్యనందున బలాత్కరముగా గోవు ను కట్టి వి శ్వా మిత్ర భృత్యు లు గొ ని పో వు చుండ నా సాధ్య దీ న ము గా, పుష్కల వా త్స ల్యముతో వసిష్ఠునియెదురు నాక్రొళించెను. తరువాత కామధే వువు నైవేద్యములను సృజించి విశ్వామిత్రునిపుత్రులను బంధువు ను, సేనలను చంపించెను.

పరివారములను, బలములను, నాశ మయినతరువాత విశ్వా మిత్రుడు హిమవన్న గపార్వప్రదేశములకు బోయి తప మాచరిం చి మహాదేవునివద్ద సకలాస్త్ర శక్తినిపుణ్యమును సంపాదించి మరల వసిష్ఠుని యాశ్రమమునకువచ్చి ఆశ్రమవాసులను పారద్రో లియు, ఆశ్రమమునుగాల్చియు పెక్కుదురాగతంబులం చేసెను. విశ్వామిత్రుడు ప్రయోగించు నస్త్రశక్తియుల కన్నిటిని వసి ష్ఠుని బ్రహ్మదండము గ్రసించెను. విశ్వామిత్ర ప్రయుక్త బ్రహ్మ శిరోనామకాస్త్రముగూడ వసిష్ఠుని బ్రహ్మదండ ము నెదుట వమ్మయ్యెను. అంతటితో పరాభూతుడై విశ్వామిత్రుడు ధిగ్మ లం త్మత్రియబలం 'బ్రహ్మలేజోబలం బలం' అని ఓప్పకొనవలసి వచ్చెను.

ఈకథవలన విశ్వామిత్రుని అనుభవమువలన లోకమునకు ప్రకటికృతముగు నీతి ఆచంద్రాధర్మముగా నుండగలదు. బ్ర హ్మలేజోబలము త్మద్రక్షాత్రబలము కంటె అధికమని చరిత్ర ఘోషించుచున్నది. పశుబలసమన్వితులగు రాజులు అసంఖ్యా కములగు అక్షోహిణులగు గల్లియు మేరుసమానోన్మతములగు క నకరాసులంగల్లియు గజకురగపదాతిసమాహమును శస్త్రా స్త్ర సమూహముం గలిగియు బ్రహ్మలేజమన్ను దిండుపరుష బాల దని చరిత్ర మాటిమాటికి ఘోషించుచున్నది.

త్మత్రియబల సమన్వితు లగు మనపరిపాలకులు బ్రహ్మ లేజోబలవిరాజితులును కామక్రొధాదిగుణపరిక్షులును స్వా తంత్ర్యదీక్షాకంకణులును నగు గాంధీ మహాత్ముల తోడను వారి య ను చ రు ల తో డ ను ఘో ర స ం గ్రామమును పలుపుచున్నారు. గాంధీ మహాత్ముడు అహింసా ధర్మదీక్షాపరాయణుడు. వారియస్త్రము సత్సాగ్రహము. వాకి క్తి చిరకాల సంచితముగు బ్రహ్మ చ ర్య బ ల ము సాధనము ఆత్మ బ ల ము. ఇ ట్టి ను హాళ యు డు తోలింటి వసిష్ఠునిమాడ్కి రంగమున నిలిచియుండగా త్మత్రి యబల మెట్లు వారి నడించగలదు? గాంధీమహాత్ముని పవిత్రమా ర్గము నవలంబించి దేశమంతయు బ్రహ్మలేజోవిశ్మ మనవని యాశించుము. అస్త్రాస్త్రసమూహమువలన తాత్కాలిక మగు జయ ము కలిగి నను ఆత్మ శక్తి వలనను బ్రహ్మ లేజమువలనను బ్రహ్మశక్తివలనను గలుగు స్వరాజ్య, స్వరాజ్య ములు కలుగజాలవు. ఆత్మశక్తి సాధింపజాలని మహాత్కార్య ములు లేవు. ఆత్మబలసంయుతులగు జాతికి డ్వాత్రబల నిర్యూల నము తెక్క! కావున భారతీయులు విశ్వామిత్రవాక్యములను మననము చేసికొని, ఆత్మశక్తిని, బ్రహ్మలేజమన్ను వృద్ధిచేసికొని తమ దేశమునకును తమకును తారకముగా నుండురు గాక!

ఓగేటి వెంకటసుబ్బయ్యశాస్త్రి

రోజుపుష్ప లేహ్యము 1533

మలబద్ధమును హరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాల విరేచనమును చక్కగాగలిగించును, రుచికరమయినది. పథ్యగ్రహ లేదు. 15 తులి డబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయారిష్ట లేహ్య

దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, అల్స, మొదలగు కాన్సర్యోక సంబంధముగు వ్యాధులను హరించి గుండెకు బలము నిచ్చును 15 తులి డబ్బి రూ. 1-0-0. వి. పి. ఖర్బులు, ప్రత్యేకము, పి.సి.పి. అండు కో. ఆయుర్వేదసహజం, పెరిదేపి, నల్లూరుజిల్లా.

ఆయుర్వేదోపధ రత్నాకరము	8-0-0
చరక చికిత్సాసానము (1)	8-0-0
ఆంధ్రభైషజ్య రత్నావరి	2-0-0
భస్మప్రకాశక	1-0-0
డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ	

ఆ శ్వ న్

ప్రాక్ యుంనువారలు:—
ఎన్. దేశాయ్ గౌడ్ డర్ అండ్ కో.,
42, బుధగవిధి, మద్రాసు.
అర్చిక్ అండ్ కో.,
174, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
నాథన్ అండ్ కో.,
కొచ్చిన్.

రిజువేనేటరు

ఎక్కువబలమును, శక్తిని, జీవము నివ్వగలదు. నరములను, శరీర మును, మొదడును వృద్ధిచేయును. విద్యాపారిణులకును, వ్యాయామం చేయువారికిని యావశ్యకమైనది.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd. Calcutta.

ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వేపనివాండ్ల సంఘము

(అక్కోనాబాంబి)

ఈసంఘముయొక్క కేంద్రకార్యాలయము గత 5 వ తేదీ శనివారమున జరుపబడినది. శ్రీమంత్రి సి. పంచాక్షి. రాచారావుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. అనేకమంది ప్రముఖులను, సుమారు 1000 మంది రైల్వేపనివాండ్లను సభకు పాజరయిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీమంత్రి అప్పారెడ్డిగారు ప్రారంభమున మహా న్యమించుచు, అక్కోనాబాంబి యింజనీరింగు డివిజనులోని రైలు చిమెంటు విభాగమును ఖండించుచు మాట్లాడిరి.

పిమ్మట సభాధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసము నొసగుచు భారతదేశములో కార్మికోద్యమముయొక్క పుట్టు పూర్వోత్తరములను చాలవరకు ముచ్చటించిరి. ఈ రాజధానిలో కార్మికోద్యమమునకు ప్రథమ నేపథ్యము శ్రీయుతులు బి. పి. వా. డి. యా, బి. ఓ. వ. రా. పూ. బి. బి. పి. కేశవ పిల్లై, బి. ఓ. చిదంబరం పిల్లై మున్నగు వారిని ప్రశంసించుచు మాట్లాడిరి. రైల్వే పనివారల సంఘము 1918 సంవత్సరములో నేర్పడినప్పటికిని, యంతరంగము గూడ కార్మికోద్యమము తగిన యభివృద్ధిని పొందకన్నదనియు, వివిధ రాజకీయ పక్షములు స్వలాభము కొరకు కార్మికోద్యమమును పయోగించు కొను చుండుటయు యందుకు కారణమనియు, ఇప్పుడు కార్మికోద్యమమును ప్రసిద్ధి కార్మికనాయకులగు శ్రీయుతులు గిరి, జోషి, మున్నగువారల ప్రయత్నములములయిన యాదేశములతో నొక ప్రత్యేక యుద్ధముగా సునిరస్థాపితమయినదనియు, ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే సంఘము మొన్న మొన్నటి వరకు చాలతక్కువ పరిమితిలో మాత్రమే యుంటుండెననియు, కాని శ్రీయుత బి. పి. గిరి గారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొని బడిన తరువాత యీ సంఘము చాలయభివృద్ధిచెంది శక్తివంతముగా నున్నదనియు ఇప్పుడు అధికారులచే రికగ్నయిజా కాబడుటకు పూర్తిగా తగియున్నదనియు, అధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసము నందు నుడివరి.

పిమ్మట కొందరు నాయకులనుండి చేరిన సందేశములు కార్యదర్శి చే నడువబడిన అటుపిమ్మట కొన్ని తీర్మానములు గావించబడినది. ముఖ్యతీర్మానము లన్నియును స్థానికసంబంధముల యున్నవి. గత డిసెంబరులో రాయబారవర్గముచే దొంగిలించుట బట్టబడిన విన్నపమునందలి వివరింపబడియున్న కోర్కెల నన్నిటిని త్వరలోనే సంతృప్తి పరుపవలసినదిగా, అధికారులను గూడచు తీర్మానము గావించబడినది.

సాంవత్సరికనివేదికను కార్యదర్శి చేదినన తరువాత సభాధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసముతో సభ ముగిసెను.

గుంటూరు నబుకోర్టులో

O. S. 62/28. E. P. 50/29.

వాదులు:—దొడ్డా వెంకటరత్నం వగయిరా.

And

ప్రతివాదు:—వేములకొండ అంకాళ్లు వగయిరా.

గుంటూరు గ్రామములోని రేకా చిన్నమ్మ వగయిరాల

పేర పట్టాగల డిల్లీ నెం. 985, య. 29-12-0 లు కిస్తుగల య. 11-90 చెంట్లు శేరి మెరకధూమిన్ని యందులో కట్టియున్న పూరికొరము పశువున్నా పూరు కిమ్మకు య. 7140 లు. వేలంవాయిదా 80-6-30.

డి. హనుమంతరావు,

అడ్వకేటు.

LOANS FROM Rs. 50 to Rs. 2500

Obtainable by all registered members of the Relief Loan and Provision department of the

Metropolitan Industrial Bank, Ltd.

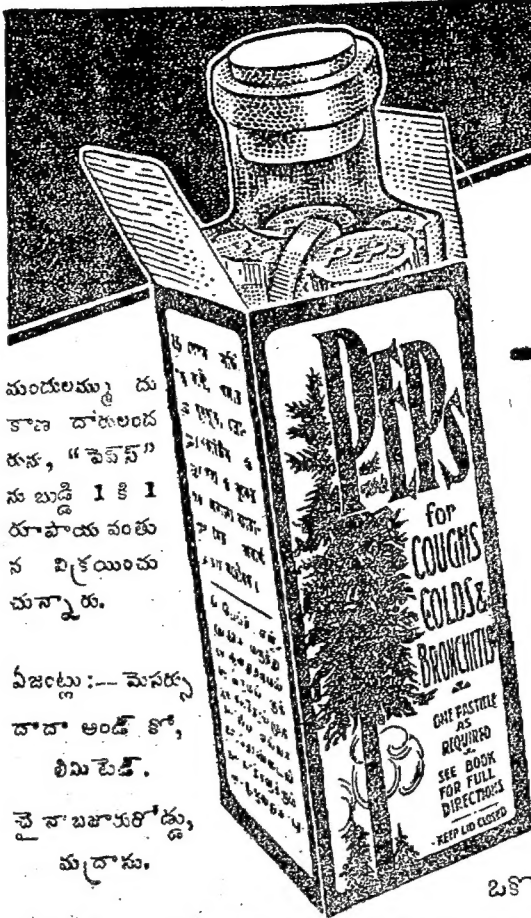
172, Bowbazar St., Calcutta.

WANTED

Competent organising Inspectors in every District and Taluk on Rs. 100 p. m. plus Rs. 50 as T.A.

Apply—with references to—

The Managing Director.

మందులము దు కాణ దాగులంద రుక, "పెన్స్" ను బుడ్డి 1 కి 1 రూపాయ వంతు న విక్రయించు చున్నారు.

ఏజెంట్లు:—మెసర్స్ దాదా అండ్ కో, తిరుపత్.

చై నా బహుశోధు, మద్రాసు.

గగ్గుకు, శైత్యములకు, జలుబుకు గొంతు క మ్మదల

మొదలగువాటికి

పెన్స్

ఎల్లప్పుడు తీసుకొనవలయును శ్వాసించుటకు తగు గొప్పచికిత్స

సులభముగా గొనిపోవ వీలుగలదు "పెన్స్" బుడ్డి నుం చుకొనడు స్వల్ప జలుబు, శైత్యమునుండగానే ఆమో ఘముగా శ్వాసించదగిన బిళ్లను నోటిలో వేసికొనుడు. "పెన్స్" శ్వాసముతో మిళితమైన క్రిమినాశకరముగు పొగలు కలుగును గొంతు, రొమ్ము, ఊపిరితిత్తులు, వ గైరా బలహీనమైనచోట్లలో పనిచేయును, "పెన్స్" చే నున్న తీసానములందు గలగు ప్రాణులకు శమింప చేసి, అచ్చము శైత్యము, "ఇన్ ఫ్లూయెన్జా" పురు గులనశింపజేయును.

ఒక్కొక్క "పెన్స్" బిళ్ల వెండితో చుట్టబడినది.

వార్ధక్యమునందు తృప్తితో గూడిన సుఖజీవనముకొరకు వేచియుండుడు ఇట్టిదానికొరకు సొమ్మును "ప్రూడెన్షియల్" ఎన్ డో మెంట్ పాలసీలో వెచ్చించిన, పూర్తిసమ్మక ముండ గలను. ప్రస్తుతసమయములకు తగినసంరక్షణ నియ్య గలిగి, జనామోదమును బడసి, మానవభవిష్యజ్ఞవిత్ మునకు నహాయము చేయగలిగియున్నది.

THE PRUDENTIAL OF ENGLAND

లో ఇన్ సూయర్ చేయుము

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య మంతటిలోనికి మిన్న మై 26,000,000 లకు వైగా వాటాదారులను కలిగియున్నది.

V

ఈ కాపము నేడే వివరములకొరకు పంపుడు.

To The Prudential Assurance Co., Ltd., Clive Buildings, CALCUTTA.

Please send me particulars of an Endowment Assurance, with/without profits for.....years for Rs. ....

My age next birthday will be.....years.

Name.....

Address.....

PLEASE WRITE IN BLOCK LETTERS.

వివిధరాష్ట్ర సత్యాగ్రహసమరము

మోతీలాలు నెహ్రూ - జవహరిలాలు నెహ్రూగార్లు ఉప్పుచేయుచున్నారు

సంయుక్త పరగణాలలో 7 జిల్లాలు సత్యాగ్రహ మారంభించినది.

అధికారులు వచ్చి స్వయముగా చూచి ఏమియు చేయక యూరకున్నారు

సంయుక్త పరగణాలు

మోతీలాలు జవహరిలాలు నెహ్రూగార్లు
సత్యాగ్రహము చేయుటకు బయలుదేరిరి

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 8:—వివిధరాష్ట్రములలో
సత్యాగ్రహ మారంభించుటకు గాంధీ మహాత్ముడు ఆశుమతిం
చినందున సంయుక్త పరగణాలలో సత్యాగ్రహ కమిటీవారు
రాయబారిలీ యందు సభ జేసిరి.

అగ్రా జిల్లా, రాయబారిలీ జిల్లా, అలహాబాదు జిల్లా,
కాన్పూరు జిల్లా, కాశీ జిల్లా-యూ 5 జిల్లాలలోను సత్యాగ్రహ
మారంభించుటకు అధికార మొనగబడెను.

అలహాబాదు జిల్లాలో హండియా అను గ్రామములో
ఉప్పుచట్టము ఆతిక్రమింపబడును. ఈ గ్రామము అలహాబాదుకు
20 మైళ్ల దూరంలో ఉన్నది. అచట యీ నెల 8 తేదీన ఆరం
భించబడును.

అలహాబాదు నగరములో కూడ కాసనోల్లంఘనము చేయు
టకు సిక్రయింపబడినది. ఇటు 10 తేదీనండి ఆరంభింపబడును.
ఉప్పు తయారుచేయుటకు కావలసిన చంద్రుడున్న ఇతర ప్రాం
తములనుండి అలహాబాదుకు తీసికొని రాబడును. హ్యూయంటు
రోడ్డువద్ద కాసనోల్లంఘనార్థమై ఉప్పు తయారుచేయబడును.

అలహాబాదు నగరములో 117 మంది వలంటీరులు చేరిరి. వీరిలో
చాలమంది విద్యార్థులు. అలహాబాదు జిల్లాలోని యితర గ్రామ
ములందు 25 మంది వలంటీరులు చేరిరి. శ్రీ వలంటీరు
లలో కమలా నెహ్రూదేవిగారు (జవహరిలాలుగారి భార్య) శ్రీ
మతి కృష్ణ నెహ్రూగారు (మోతీలాలుగారి కుమార్తె) సిద్దికు
గారిసతి, నరసింహదేవాలాగారి సతిగారు కలరు. ఇటీవల అలహా
బాదు మహమ్మదీయులు 20 మంది సభజేసిరి. భారతదేశమునకు
సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లభించవలయుననియు మహమ్మదీయు
ల హక్కులనుమాత్రము పరిరక్షింపవలెననియు కాపాడవలెనని
యు కోరిరి.

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 8:—ఉప్పు సత్యాగ్రహము సంద
ర్భములో రాయబారిలీకి పండిత మోతీలాలుగారు వెల్లిరి.

ఉప్పు సత్యాగ్రహ ప్రచారము నిమిత్తమై హండియాకు
జవహరిలాలు నెహ్రూగారును అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమి
టీ కార్యదర్శియగు రాజారావుగారును వెడలిరి.

ఉప్పు తయారుచేయవలసినదనియు అమ్మకవలసినదనియు
ఉద్వేగించుచు జవహరిలాలుగారు విజ్ఞాపనను ప్రకటించిరి.

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 8:—సంయుక్త పరగణాల
లో వేర్వేరుజిల్లాలలో సత్యాగ్రహము ఆరంభింప బడుచున్నది.
వలంటీరులు చేర్చబడుచున్నారు. బహిరంగసభలు జరుపబడు
చున్నవి.

నిన్న మధ్యాహ్నము కాన్పూరులో ఉప్పు తయారుచే
యుట ఆరంభింపబడెను. జోడాగారు అచట నాయకత్వము
వహించియున్నారు.

రాయబారిలీలో నేటిదినము ఉప్పు తయారుచేయుట
జరుగను. మోతీలాలు నెహ్రూగారు అచట హాజరుగదురు.
అలహాబాదులో రేపు ఉప్పు తయారుచేయబడును.
అందుకు కావలసిన పనిముట్లు సేకరింప బడుచున్నవి.

కాశీ

కాశీ, ఏప్రిల్ 8:—కాశీలో నేడు తామర విజయ
నాథసింగుగారు ఉప్పు తయారుచేసి సత్యాగ్రహ మారంభించిరి.
అరెస్టులు జరుగలేదు. వలంటీరులు బాతీయపతాకములను చేత
బుచ్చుకొని, కాంగ్రెసు ఆఫీసునుండి బయలుదేరి కాశీ విద్యా
పీఠమునకు వెనుకవైపునను నూనియావద్దకు చేరిరి. అచట
ఉప్పు తయారుచేయబడెను.

వాలంటీరులు ఏళ్లలలో వెల్లుడుండగా దుకాణదారు
లు పుచ్చుకొని కురిపించిరి.

ఉదయము 8-30 గంటలకు ఉప్పుతయారు చేయబడెను.
పోలీసువారు మిన్నక చూచుచున్నారు.

సంపూర్ణానందుగారు వలంటీరులకు చేయవలసిన ఉపదేశ
ములను చేసిరి.

మొదటి వలంటీరు జిల్లాలో 11 మంది కలరు. వీరుయువ
జన సమితి సభ్యులు.

ఇంతవరకు 400 మంది వలంటీరులుగా చేరిరి. నైజాబా
దు, జవాన్పూరులనుండి కాశీకి సత్యాగ్రహులు రాను
న్నారు.

వలంటీరులు కాంగ్రెసు కార్యాలయమునుండి బయలు
దేర గా శ్రీ ప్రకాశ్ గారును ఆచార్య పీఠేంద్ర
దేవుగారును వలంటీరులను ఆలింగనము చేసికొని సంభావించిరి.

కాన్పూరు

కాన్పూరు, ఏప్రిల్ 8:—రాష్ట్రీయ విద్యాలయ ప్రధా
నోపాధ్యాయులగు రఘువీర దయాళుగారు నేటిదినము 11 మంది
వలంటీరులతో తిలక వ్యాధుమాల మైదానమువద్ద ఉప్పు
తయారుచేయుటకై వెల్లిరి. అచట ఉపన్యాసములు జరిగెను.

పోలీసు అధికారులు, మేజిస్ట్రేటుగారును పేకు పేక
తాటిలాగుగారు వచ్చి ఉపన్యాసములు విని మిన్నక చూచు
చుండిరి. కాన్పూరు తిలక స్మారకభవన నిర్మాణమునకై చం
దాలు వసూలుచేయబడెను. అరెస్టులు జరుగలేదు.

నేటిదినము సత్యాగ్రహము చేయుచున్న వలంటీరుల పేర్లు:
గురు రఘువీర దయాళుగారు, విశ్వనాథసింగుగారు, కున్వారు
బహదూరు సింగుగారు దినప్రకాశ్ జగదీశ్ నారాయణగారు రా
మసింగుదేవుగారు సుందరకర్కగారు, తామర ప్రసాదు బాజ
కేయిగారు, నగవీరసింగుగారు, చండలాలు సీతారాముగారు.
తయారుచేయబడిన ఉప్పు ప్రజలకు పంచివెట్టబడెను. భజము
తీసికొని అమ్ముటలేదు. తయారుచే ఉప్పు చాల బాగుగా ను
న్నది. ఆనేకమంది గవర్నమెంటు అధికారులు చూచుచుండ
గా 80 మంది ఉప్పుచట్టమును ఆతిక్రమించి ఉప్పు తయారుచే
సిరి. మున్నీ సతీదేవి మన్నగవారు కేసు కాసనోల్లంఘనము
జరిపిరి.

కాన్పూరులో శ్రీయుత నారాయణప్రసాదు అరోరా
గారు నాయకత్వము వహించి తిలక వ్యాధుమాలవద్ద ఉప్పు
తయారుచేసిరి.

కాన్పూరు, ఏప్రిల్ 8:—శ్రీయుత గణేశశంకర విద్యా
ధిగారు సంయుక్త పరగణాల కాసనోల్లంఘనమునకు సర్వాధి
కారులు.

లక్ష్మీజిల్లా ఎటావాజిల్లాలందు గూడ సత్యాగ్రహ
మారంభించుటకు అనజ్ఞనొసంగిరి.

బాబు మోహనలాలు సక్రీనాగారును పండిత స్వరా
జ్య ప్రకాశ్ గారును ఆ రెండు జిల్లాలలో నాయకత్వము వహిం
చెదరు.

ఈ రెండు జిల్లాలలో కలిసి సంయుక్త పరగణాలలో
మొత్తము 7 జిల్లాలవారు సత్యాగ్రహము చేయుచున్నారు. ఇత
రజిల్లాలకుడ ఒక వారములో తయారుకాగలవు.

కాన్పూరులో జరిగిన బహిరంగసభయందు జమ్నాల
బహాబాదును మణిలాలుగోధారిగారును వారియనుగారను రామ
దాసు గాంధీ గారును సర్దారు గోపాల్ దాసు
గారును, కృష్ణ దత్తప్రసాద్ వాలాగారును అరెస్టుచేయబడినందులకై
అభినందించుచు తీర్మానము చేసిరి.

అగ్రా

అగ్రా, ఏప్రిల్ 8:—అగ్రాకు 3 మైళ్ల దూరమునఉప్పు
తయారుచేయుటకై కొందరు వలంటీరులు వెంట నిడుకొని శ్రీ
కృష్ణ దత్తప్రసాద్ వాలాగారు వెడలిరి. వీరు అరెస్టుచేయబడిరి. 8
నెలలు శిక్ష విధింపబడెను. వలంటీరుల అరెస్టు చేయబడలేదు.

మిరట్టు

మిరట్టు, ఏప్రిల్ 7:—చూడరీ రఘువీర నారాయణ
సింగుగారి నాయకత్వమునను అల్లరాయి శాస్త్రిగారి నాయక
త్వమునను వలంటీరుదళము ఉదయము 8-30 గంటలకు హువూరు
నుండి బయలుదేరిరి. మేకొలది జనులు కొన్ని మైళ్ల వరకును
వలంటీరుదళము వెంటనడిచిరి. సత్యాగ్రహదళమునకు ద్రవ్యము
సమర్పింపబడెను.

రఘువీరసింగుగారును ఆయన కుమారుడును నెల 1 కి
రు 10 లు చొప్పున చెల్లించుటకు వాదనముచేసిరి. 3 వేది
యాలగారు రు 800 లు సమర్పించిరి.

ఈ సత్యాగ్రహదళము మిరట్టు కేపుచేరదు.

అలహాబాదు

మోతీలాలు నెహ్రూగారు రాయబారిలీ వద్ద ఉప్పు
తయారు చేయించిరి. ఒకతులము ఉప్పు తయారుయ్యెను.
మోతీలాలుగారు రుచి చూచిరి. కాని ఎక్కువ రుచిగా లేదు.
కాని, ఇది బాతీయ లవణమైనందున తామె ఆఉప్పును స్వీక
రించి నోటిలో వేసికొనిరి. మిగిలిన ఉప్పు వేలమువేయబడెను.

పోలీసువారు గైరు హాజరు. అరెస్టులులేవు. హండి
యావద్ద జవహరిలాలుగారు నేటిమధ్యాహ్నముఉప్పుచేయుదురు.

నైజాబాదు

నైజాబాదుజిల్లాలో పండిత లాలాంజీగారు 108 సెక్స్
నుక్రింద అరెస్టుచేయబడిరను వార్త నైజాబాదునుండి అలహా
బాదుకుచేరెను. తాండాలో ఉపన్యాసము చేసినందులకై
అరెస్టు చేయబడిరి. (ఆ. ప్ర.)

వంగరాష్ట్రము

ఉప్పుఅమ్మువారిని పోలీసువారు అరెస్టుచేయుట
కలకత్తా, ఏప్రిల్ 7:—వంగరాష్ట్రపు కాంగ్రెసుసంఘ
కార్యదర్శులు రాష్ట్రమున 5 చోట్ల ఉప్పును తయారు చేయు
చున్నారు.

మహిష్వతను, ఏప్రిల్ 7:—జిల్లామాజిస్ట్రేటు, పోలీసు
నూపరిం పెండెంటు, ఎక్సైజు ఉద్యోగులు పోలీసుభటులు కొం
దరు సాయుధులగు ఘూర్ఖాలు సత్యాగ్రహులు ఉప్పు తయారు
చేయుచున్న చోటికి నేటిసాయంకాలము 5-30 గంటలకు
వచ్చిరి. ఉప్పు అమ్ముచున్న రాయచండసింగ్ దాగరుగారిని,
మహిష్వతను కాంగ్రెసుసంఘపు అధ్యక్షులగు జహిందారు
లక్ష్మీకాంత ప్రేమ నాయకు గారిని అరెస్టుచేసిరి.
ఉప్పునీళ్లు కాచుచున్న ఇనుపబాతీని, 10 సేర్ల ఉప్పును,
15 కుండలను పోలీసువారు స్వాధీనపరచుకొనిరి. నిర్బంధింప
బడినవారు 24 పరగణాల జిల్లా మాజిస్ట్రేటువద్దకు తీసికొనిపో
బడిరి. జామీనుయిచ్చుటకు నిందితులు అంగీకరించలేదు. కేసు
విచారణ ఏప్రిల్ 22-న తేదికి వాయిదావేయబడినది.

సత్యాగ్రహనాయకుని ప్రకటన

సతీసుచంద్రదాసు గుప్తా గారికింది ప్రకటనను గావించు
చున్నారు. నేటిదినము ఉదయము 7 గంటలకు 10 వలంటీరులు
దిశములు ఉప్పు సత్యాగ్రహము జరుపుటకై గ్రామములకు వెల్లి
నారు. మహిష్వతను గ్రామమున 61 కుటుంబములవారు ఉప్పు
ను తయారుచేయుచున్నారు. కేవలదినము మరి 10 గ్రామము
లందు ఉప్పు సత్యాగ్రహము ప్రారంభమగును. మహిష్వతనును నందు సత్యాగ్రహుల చేత తయారు
చేయబడిన ఉప్పును సత్యాగ్రహ దళమునందు 400 మంది
సత్యాగ్రహులు లుపయోగించు చున్నారు.

నేటిదినము మహిష్వతను గ్రామమున ఒక వణుగు
తెల్లఉప్పు తయారుచేయబడెను. నిన్నటిదినము తయారుచేయ
బడిన 10 సేర్ల ఉప్పు ప్రజలకు పంచివెట్టబడినది.

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 8:—కలికపురమున 7 మంది వలంటీ
రులు 5 సేర్ల ఉప్పును తయారుచేసి వీధులలో అమ్మిరి.

డాక్టరు ప్రతాప గుహారాయిగారు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 7:—డాక్టరు ప్రతాప గుహారాయి
గారు తాన్లూను గ్రామమున ఉప్పుకాసన సత్యాగ్రహమును
జరిపిరి.

నాకాలి, ఏప్రిల్ 8:—హరియాలు నాగుగారి నాయ
కత్వమున నలుగురు సత్యాగ్రహులు దత్తరు హట్ నందు ఉప్పును
తయారుచేసిరి. పోలీసువారు వచ్చి వాలంటీరులు తయారుచేసిన
ఉప్పును స్వాధీనపరచుకొన యత్నించిరి గాని వాలంటీరులు
ఉప్పుకుండలను వదలక గట్టిక పట్టుకొనిరి. పోలీసువారు
ఆకుండలను పళ్లెలగొట్టిరి. కుండలకు అడ్డముగ పండుకొనిన
వాలంటీరులను తన్నిరి.

కాంటాయి, ఏప్రిల్ 8:—డాక్టరు గురేశ్ బెనర్జీగారి
అధ్యక్షత్వము ఇక్కడ వాలంటీరులు ఉప్పును తయారుచేయుచు
న్నారు. ఎక్సైజు ఉద్యోగులు ఉప్పు తయారుచేయు కుండ
లను బద్దలుకొట్టిరి. కాంటాయికుండలిఉప్పువర్తకుల ప్రభుత్వో
ద్యోగులను సాంఘికముగ బహిష్కరణము గావించ సంకల్పిం
చు కొనియున్నారు. రామ దాసు గాంధీ
మనిలాలుగోధారిగారు నిర్బంధింపబడినందులకు తమఅసమ్మతిని
తెలుపుటకై వీరు నేను వారతాళము జరిపిరి.

ఉప్పు కలకత్తాలో అమ్ముబడుట

మహిష్వతమునందు తయారుచేయబడిన ఉప్పు నాలుగు
చతుకాలు పాకెట్లుగ అమ్ముబడుచున్నవి. తాటి సేస్వరపండు
బుద్ధాబాదనందు ఈ ఉప్పు పాకెట్లు అమ్ముబడుచున్నవి. అర
గంటలో అన్ని పాకెట్లు అమ్ముబడినవి.

వీహారో సత్యాగ్రహము

దళనాయకులు నిర్విధింకబడుట

పాట్నూ, ఏప్రిల్ 8:—ఉప్పు సన్న సత్యాగ్రహము విహారో రాష్ట్రమున ప్రారంభమైనది. 6, 7 వ తేదీలందు కేంద్ర జిల్లాకుంట్ల బారెజి, గోరికొండ గ్రామములందు ఉప్పును పలంబీరులు తయారు చేసిరి. నేటిదినుము మిరియందు గ్రామములందు ఉప్పును తయారు చేయుటకు ఏర్పాటులు గావించబడినది. 41 మంది వాలంటీరులు ద్వారా 2 బీజప 6 వ తేదీన ప్రమాణమైరి. 6 వ తేదీ రాత్రి 9-30 గంటలకు ఉప్పు తయారు చేయబడెను. ఆవిధమున తయారు చేయబడిన ఉప్పు 14 రూపాయలకు అమ్మబడెను. ఇప్పుడును పోలీసువారికి గ్రామములందు అహరపదార్థములను సప్లైచేయుటలేదు. ప్రభు దళనాయకులను బహుమతిగాగల ఆరెస్తుచేయబడిరి. పిమ్మట భజన దినరత్ గారు నాయకత్వమును వహించిరి. కాని రెండుగంటల కాలముగా వారుమాడ నిర్బంధింపబడిరి. 7 వ తేదీ రాత్రి తయారు చేయబడిన ఉప్పు 26 రూపాయలకు విక్రయింపబడెను.

గోరికొండలో 7 వ తేదీ ఉదయం 10 గంటలకు సత్యాగ్రహము ప్రారంభమయ్యెను. పోలీసువారు ఎవ్వరిని ఆరెస్తు చేయలేదు.

బారెజికి విహారో విహారోగారి నాయకత్వమున 18 మంది వాలంటీరులు చాంపరానుకు మొత్తముండి బయలుదేరిరి. వీరికి మొత్తము గ్రామవాస్తవ్యులు మంగళహారతుల నొసగి గొప్ప వైభవముతో సాగనది.

పాట్నూ, ఏప్రిల్ 9:—గోరికొండలోనుండి 7 వ తేదీ మధ్యాహ్నము వాలంటీరులు ఉప్పు తయారుచేయుచుండగ పోలీసు నూపరింపెదెంబు, సబ్ డిప్యూటీ మాజిస్ట్రేటు, పోలీసు థింటులలోవచ్చి సత్యాగ్రహనాయకునితో ఉప్పుకాసమును ధిక్కరించుకొనెదెంబు చేప్పిరి. అతడు విననందున పోలీసువారతనిని తమతో తీసికొనిపోయిరి. కొంతమారును తీసికొని పోయి మరల అతనిని వదలిపెట్టిరి. ఉప్పుకాయుచున్న పాత్రలను పొయ్యిలను పోలీసువారు తీసికొనిపోయిరి.

కాంగ్రెసుసభకు వెళ్లిన విద్యార్థులు పాతశాలనుండి తయమగొట్టబడుట

భగల్పూరు, ఏప్రిల్ 8:—కాంగ్రెసుసభకు వెళ్లనందులకు సి. యం. యస్. పాతశాలకు చేరిన 18 మంది విద్యార్థులను పాతశాలలోకాదు పాతశాలనుండి వెడలగొట్టిరి. జిల్లా పాతశాలయందలి 25 మంది విద్యార్థులూడ ఈవిధముననే తమకు గొట్టబడెదెనని తెలియుచున్నది. విద్యార్థులయందు ఆకాంతి అధికముగ వ్యాపించియున్నది. నగరమునందలి విద్యార్థులందరు సమ్మెకట్టెదెకమా యని పలువురు తెలుచుచున్నారు.

కర్ణాటకము

సత్యాగ్రహ కార్యక్రమము

భార్యూరు, ఏప్రిల్ 9:—గంగాధరరావు దేశపాండిగారి నిర్బంధము క్షిణిల్ల ఏర్పడిన పరిస్థితులనుగరించి ఆలోచించుటకు కాసనోల్లంఘన ఉపసంఘపు సభ్యులగు దివాకర్లు, డా॥ హట్టికర్లు, కాజ్జిగార్లు బెల్లూమునందు సమావేశమైరి. మార్చి నెల 80 వ తేదీన నిర్బంధింపబడిన కార్యక్రమమునంగు కొన్ని మార్పులు గావింపబడెను. అంకోలాలో ఈనెల 20వ తేదీన ఉప్పు సత్యాగ్రహము సలుప తీర్పానింపబడెను. సత్యాగ్రహము ప్రభుమహాశయ 18 వ తేదీన హట్టి నుండి ప్రయాణమై 19 వ తేదీన అంకోలా చేరెదెను. 20 వ తేదీన కాసన తిరస్కారము జరపబడును. అంకోలా సత్యాగ్రహమునకు విజయముకోరుచు రాష్ట్రమునందంతయు ఆనాడు సభలు జరుగును.

గంగాధరరావు దేశపాండి గారు నిర్బంధింపబడిరను వార్త తెలియగనే బెల్లూం జిల్లాలో సభ్యులగు బాలకృష్ణ దేశపాండిగారు, కుల్కర్ణిగారు తమ జిల్లాలో సభ్యత్వములకు రాజీనామాల నొసగిరి.

సింధు

హైదరాబాదు, ఏప్రిల్ 8:—సత్యాగ్రహ వాలంటీరులు గ్రామములందు సర్వత్ర ముఖ్యము ప్రచారము సలుపుచున్నారు. ఇప్పటికి 400 మంది వాలంటీరులు చేరియు తెలియుచున్నది. 18 వ తేదీన ఉప్పు సత్యాగ్రహము ప్రారంభింపబడును.

సుమ్మారు, ఏప్రిల్ 8:—సిమ్మరాత్రి హైదరాబాదులో జనురానుదాను దొంగరాం గారి అధ్యక్షతన పౌరసభ జరిగెను. ఉప్పు సత్యాగ్రహము సంబంధమున నిర్బంధింపబడిన రానుదాను గాంధీ

సా॥ 6-30 గ॥ బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో సా॥ 9-30 గ॥

ఏప్రిల్ 5 తేదీ మొదలు 13-4-30 తేదీవరకు

శ్రీరామనవమి మహోత్సవ ప్రత్యేక ప్రదర్శనము

సంపూర్ణ రామాయణము

(21 భాగములు)

{ రెండవ భాగము 7 భాగములు 8, 9, 10 తేకులందు }
{ మూడవ భాగము 7 భాగములు 11, 12, 13 తేకులందు } ను ప్రదర్శింపబడును.

మనిలూలు కొఠారి ప్రభువులకు ఆశీర్వాదములు ఒకతీర్మానము గావించబడెను. మహాత్ముని ఉద్యమమునకు మళ్ళాగారు దృష్టినివ్వటం శుభసూచకమని మావురుపన్నునించిరి.

మృత్యురగణాలు

జబల్పూరు, ఏప్రిల్ 8:—నేటిదినుము మధ్యాహ్నము మధ్యపరగణాల కాంగ్రెసు సంఘపు అధ్యక్షులకు సేట్ గోవిందరావుగారు కార్యదర్శి పండిత ద్వారక ప్రసాదు మిశ్రగారు 5 మంది వాలంటీరులతో ఉప్పు సత్యాగ్రహము ప్రారంభించిరి. వీరు ఉప్పును తయారు చేయుటను మాచుటకు 15 వేల మంది ప్రజలు వచ్చియుండిరి. ఈవిధమున తయారుచేయబడిన ఉప్పు విక్రయింపబడెను. ఒక్కతులము ఉప్పు 111 రూపాయలకు అమ్మబడెను. పోలీసువారు ఆతట్టునకు రాలేదు.

పిమ్మట పండిత ద్వారక ప్రసాదు మిశ్రగారు ఉపన్యసింపించు బ్రతిమలప్రభుత్వమువారికి న్యాయములేదనియు, ఉప్పుకాసము నుల్లంఘించినందులకు గాంధీమహాత్ముని వదలి ఇదే నేరమొనర్చిన ఇతరులను నిర్బంధించుచున్నారనియు వారు చెప్పిరి. సేట్ గోవిందరావుగారు నిర్బంధింపబడినపిమ్మట పండిత మిశ్రగారు నాయకత్వము వహించెదెరు. అటవీ కాసముల నుల్లంఘించు విషయమై మధ్యపరగణాల నాయకులు పట్టుబట్టియున్నారు.

నాగపూరు, ఏప్రిల్ 9:—5 మంది వాలంటీరులు నేటి దినము ఉదయము ఆకోలాజిల్లానుండి బహిరంగమున ప్రయాణమై వెళ్లిరి. వీరిచ్చట ఉప్పుసత్యాగ్రహము గావించెదెరు.

పంజాబు

లాహోరు, ఏప్రిల్ 8:—సత్యాగ్రహముసభ నిన్నటి దినము ముగిసెను. 18 వ తేదీన రాష్ట్రమునందంతయు ఉప్పు సత్యాగ్రహము ప్రారంభముకావలెనని తీర్పానింపబడెను. అన్ని మునిసిపల్ థియేటరులందు జాతీయ పతాకమునందులకై మునిసిపాలిటీ సభ్యులు పూనుకొనవలయునని తీర్పానింపబడెను.

బొంబాయి సత్యాగ్రహ సంరంభము

ప్రజలు ఉత్సాహాత్మికయము-వర్తకులకీడు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—బొంబాయి నగరమునందు ప్రజలు ఉత్సాహాత్మికయమునకు మేరలేదు. సత్యాగ్రహముల యొడ ప్రజలంతట ప్రేమహింసచున్నారు. సత్యాగ్రహ కాంతి వైనికలుగా చెరుకుగాను అన్ని పేటలనుండియు ప్రజలు వచ్చి కాంగ్రెసు కార్యాలయమువద్ద సమగూడియుండిరి. కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చుటకుగాను కాంతివైనికలు నగరమునందు ప్రచారముగావించి చాలమందిచేరిరి. నగరము కాంతిముగానేయుండెను గాని మధ్యాహ్నము మహాత్ముడు ఆరెస్తు చేయబడెనని వదంతులు ప్రబలియుండుటచేత ప్రజలు ఆతరత జూపుచుండెరి. జమ్నల్ లాల్ బహాద్దూర్ గారిని ఆరెస్తు చేసెందులకు ఆసమ్మతి జూపుచు మార్కెట్లు ప్రసర్పము గావించిరి. కాంతి వైనికలు నగరములో వివిధస్థలములకు బోయి మహాత్ముని ఆరెస్తు అభ్యర్థనని చెప్పినంతవరకు ప్రజలు కాంతిపడలేదు. సత్యాగ్రహ యుద్ధాలోచన సభలో సభ్యుడు, ప్రొద్దు విద్యార్థిగానె కులేలుకును సు ఆచార్యగారొందఁగొనాచిగారు పూనావెళ్లి మహారాష్ట్రమునందును, ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణేరకలయందును ప్రచారము గావించుదు. ఈవహానము పూనాలో కొన్నాళ్ళుండెను. వివిధ భాగములందుండి నాయకులతో సంప్రతించిన వీరు తన ఉద్యమము ఫలవంకమునని తెలుచుచున్నారు.

(ప్రే. ప్రె.)

బొంబాయిలో సత్యాగ్రహము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—నూరు కాంతి వైనికలు గల 10 కాంతివైనిక దళములు ఈరోజు ఉదయము సముద్రతీరమునకు బోయి చెరుకు నిండ బాల్సినంద సీరు తెచ్చి కాంగ్రెస్ కార్యాలయమువద్ద ఉప్పుచేసిరి. కొవాబా సముద్రతీరమునుండి చాపతిరమువరకు కాంతి వైనికలు పరిచినట్లుండిరి. ఒక కాంతి వైనికదళము మహాత్మునిద్వారాబోయి అప్పుట మాడు పాండుల ఉప్పురాళ్లను పోసచేసి తెచ్చెను. (ఆ. ప్రెస్)

యుద్ధాలోచన సంఘమువారు 200 కాంతివైనికులను వంప సంకల్పించుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—ఉప్పు చేయుటకును, సముద్ర తీరమున పేరుకొనియున్న ఉప్పును పోసచేసి తెచ్చుటకును బొంబాయి యుద్ధాలోచన సంఘమువారు 200 మంది కాంతివైనికులను వంప నిశ్చయించిరి. శుక్రవారమునాడు కాంతి వైనికులు చేసిన ఉప్పును అమ్మెదెరు. (ప్రే. ప్రెస్)

నిమ్నజాతుల సానుభూతి

అస్పృశ్య సత్యాగ్రహ నాయకుడు శాసనోల్లంఘనముతో చేర సంకల్పించుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహోద్యమమునకు ప్రతిహతులుగా ప్రచారము గావించుటకు యేర్పడిన "ఆంటి రెవ్యూషన్" పార్టీతో తనకేమియు సంబంధము లేదని బొంబాయి నిమ్న జాతుల నాయకుడగు డాక్టరు అంబేద్కర్ గారు బహిరంగముగా చెప్పిరి.

బొంబాయిలో అస్పృశ్య సత్యాగ్రహుల నాయకుడగు డోయకుమారు గాంధీమహాత్ముని కొక లేఖనాసిరి. కొట్ల కొలది భారతీయులను దాస్యబంధములనుండి విముక్తిచేయగల వాడు మహాత్ముడేయని ఆ లేఖయందు కలదు. బొంబాయిలో జేవాలయ ప్రవేశమునకై సత్యాగ్రహమును మానిచేసి తానుమాడ ఉప్పువట్టులను తిరస్కరించుటకు వచ్చెదెనని డోయకుమార్ గారు తెలుపుచున్నారు. బొంబాయి శాసనసభలో సభ్యులగు అంబేద్కర్ సాలాజీ గారలనుగూడ శాసనసభనుండి రాజీనామా నివ్వవలెనని వారు కోరుచున్నారు. సత్యాగ్రహ సేనలో అస్పృశ్యులు చేరదెరని గూడ వారు గాంధీమహాత్మునికి అభ్యుచియున్నారు. (ప్రే. ప్రెస్)

గాంధీ సత్యాగ్రహ సినిమాపటముల నిషేధము

మహారాష్ట్ర వాణిజ్యసంఘమువారి అసమ్మతి

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—గాంధీమహాత్ముడు సత్యాగ్రహోద్యమమునండి బయలుదేరినప్పుడు తీయబడిన సినిమాపటముల నిషేధమునకు అసమ్మతి తెల్పుచు మహారాష్ట్ర వాణిజ్యసంఘ కార్యదర్శియగు డి. వి. కే. కర్ గారు ఈ క్రిందిలేఖను బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి హోంసెక్రటరీకి పంపినారు.

"గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహసమయమున తీయబడిన సినిమాఫిల్ములనుగూర్చి మా వాణిజ్య సంఘము వారు, ఈక్రిందిలేఖను మీకు పంపవలెనని ఆహ్వానించి వారు.

గాంధీ మహాత్ముని ప్రస్తావన సమయమున తీయబడిన ఫిల్ములు ప్రదర్శనీయములే గాని, ఆజేపరాష్ట్రములు కాసని సినిమా నెవ్వారు తెలియజేసినను వానిని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు నిషేధించిరి. ఏ కారణమునకు ప్రభుత్వమువారి నిషేధం చేసిరో ఊహింప కష్టముకాదు. మహాత్ముని సత్యాగ్రహోద్యమ సంబంధించిన చిత్రపటములు, ఉపన్యాసములు, వర్ణనలు, పత్రికా నిలేఖల సంప్రతింపులు ఇత్యాదివిషయములు వర్తకల నిండ ప్రచురింపబడుచుండ, బొంబాయి ప్రభుత్వము వారు అకస్మాత్తుగా, అకారణముగా నిట్లు నిషేధాఫిల్ములను నిషేధించుచు భారతీయ సినిమాకంపెనీలకు చాలనష్టము కలిగించినది. సినిమాపరిశ్రమ ప్రేమవాసనయందుండుటచే ప్రభుత్వమువారిచర్య యంతమాత్రమును అంగీకరింపబడెను.

నదికాదు. బహిష్కారమునందును అమెరికాఖండమునందును, ప్రదర్శించుటకు ఆ గాదీకములవారు సినిమా బొమ్మలను గ్రహించిరిని తెలియుచున్నది.

ప్రచారమునందును కొంతవేయియును చామపటముగాగూడిన ప్రదర్శించుటయందును భారతీయులు నెనుకబడియన్నారని నెరవేరినది. కాని ఈ విషయములో సినిమాపటములను తీసికొనినది, రే కంపెనీలకు గ్రాఫర్లు తప్పదు. వజ్రము కలగజేసిరి. ప్రవీణులు గాంధీజీ హామ్యియాత్ర ఫిల్ములుగా గ్రహించబడుచున్న చని ప్రభుత్వమువారు మొదటినుండియు నెరుపుదురు. వారు ఈ ఫిల్ములు నిషేధించబడునని తెలిపినచో ఈ కంపెనీలను నమ్ములేమింపకుండెడిది. ఈవరి శ్రమకు గలగజేయుచు గ్రహించి ఈ నిషేధపు ఉత్తర్వులను ప్రభుత్వమువారు రద్దుచేసెద రని మానాటివ్యవస్థాపకులవారు ఆశించుచున్నాడు. (ఫ్రీ ప్రెస్)

గుజరాతులో ఉద్యమము బలీయ మగుచుండుట

శ్రీలు హెచ్చుగా ప్రదర్శనములలో

పాల్గొనుచుండుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9—గుజరాత్ రాష్ట్రములోని భాగములందును సత్యాగ్రహోద్యమము పాదుకొనచున్నదని బొంబాయిలోని ఆంగ్లో హైవరన్ డైనిక్ ఈవినియో న్యూస్ పత్రికా సూచించితిరి గ్రామమున్నాడు. రామదాసు గంధిగారి ఆదేశము ననుసరించిన ప్రదర్శనములలో విద్యార్థి శూన్యముల శ్రీలు ఆదికముగా పాల్గొనటయే దీనికి నిదర్శనము. సత్యాగ్రహము చేసిన ఉత్సాహములు కోర్టులో నమ్మటకు తేబడెను. పోలీసు ఉద్యోగియును కొనసరిసినదని శ్రీలు ప్రాత్యాహవరచిరి. ఖద్దరు, స్వదేశీవస్త్రాభివృద్ధియను దేశీయాలలో వ్యాపింపజేయుటకు యెట్లు తోడ్పడ నలెనో ఆలోచించుటకు బొంబాయిస్టాక్ ఎక్స్ చేంజి సభ్యులు నేను సూరత్ పట్టణమునకు బోవుచున్నాడు. విదేశీవస్త్రులహింసాగ్రహము జనుప్రముగా కొనసాగించుటకు గూడ వారు ఉపాయముల నాలోచింతురు. (ఫ్రీ ప్రెస్)

బొంబాయిగవర్నరు మహాబలేశ్వరు ప్రయాణము

మానుకొనుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—ఈకోజు బొంబాయినుండి మహాబలేశ్వరుని పోవుటకు ఏర్పాటులను గావించిన బొంబాయి గవర్నరుగారు ప్రయాణమును మానుకొని బొంబాయిలోనే యుండుటకు తీర్మానించిరి. హోంమెంబరును హట్టును, హోం కార్యదర్శియను కాలిఫర్నియానుకూడ బొంబాయిలోనే యుండెదరు. (ఫ్రీ ప్రెస్)

మహారాష్ట్ర శాంతిసైనికులు శాసనోల్లంఘనము చేయుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—మహారాష్ట్రమునుండి వచ్చిన సత్యాగ్రహశాంతిసైనికులు ముగ్గురు ముగ్గురుగా చేరి పాల్ గెట్టి ద్వీపముపట్టు ఏర్పడియున్న ఉత్సాహ పోగుచేసి లిల్లిపాట్ల ఆశ్రమమునకు తెచ్చిరి. వారు ఉత్సాహ పోగుచేయుచున్న పోలీసులు ఆటంకపరచలేదు. (ఫ్రీ ప్రెస్)

మాన్యకృష్ణాజిల్లా సత్యాగ్రహములు

7 తేది ఉదయం శ్రీయుత గోమనంట్ల చెంకట శుబ్రహ్మణ్యగారి నాయకత్వమున 12 సత్యాగ్రహుల దండు దివి తాలూకాయందు శైలత్రయ శిఖరులకు బంధనమండి బయల్ పడెదలినారు. సుమారు 50 మైళ్ళ పర్యంతము సంచారము చేయబడు గ్రామములన్నవి. 1. నిడుమోలు 2. మంత్రిపాలెం 3. కోనూరు 4. వైడముద్రేలి 5. యద్దవరూడి 6. పెదవూడి 7. కూదిపూడి 8. మొవ్వ 9. నరసెంపాలెం 10. భాదపాడు 11. శ్రీకాకుళం 12. కొదాలి 13. చినకల్లేపల్లి 14. మార్లగడ్డ 15. చిల్లపల్లి 16. దేవరకొట 17. గంటసాల 18. చిట్టూరు 19. రామన్న పేట 20. పోలవరం 21. మల్లవోలుగయిరా గ్రామము లందు ప్రచారము గావించబడెను. (ఒక విలేఖరి)

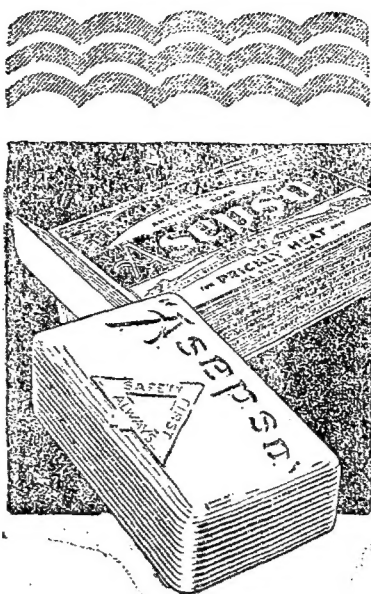
మోహిని తైలము

ఈ తైల సాగుకల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0.

పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనముడిపో బొంబాయి, మదరాసు.

బాలుర చర్మవ్యాధులకు

బాలురకు వచ్చు సర్వవిధములైన చర్మవ్యాధులు అనగా ఎక్జిమా, తామర, తలపై కలుగు పోట్లు మొదలైనవాటిని ఏ వారిం చును. ఎసెప్సో యను ఔషధగుణము గల సబ్బు ఇట్టివాటి నన్నిటిని పోగొట్టు గలిగియున్నది. ఈ సబ్బుయొక్క— నురుగు తత్తణుమే బాధను తొలగించి, చర్మమును ఆరోగ్యముగ నుంచి, పూర్తిగా మానిపోవుటలు చేయును. బాధిశాలురకు బట్టలు ఎసెప్సో సబ్బునే కొనెదరు.

Asepsol

అన్ని చర్మ వ్యాధులకు

1-A 6-168

EDWARD COOK & CO. LTD., LONDON

వాతావరణ సీత

1930 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 10-వ తేది గురువారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో స్వము	జనవరి 1-వ తేదినుండి స్వము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు వర్షము
గోపాల్ పూర్	88	80	...	1.8	+ 1.7
విశాఖపట్టణము	89	70	...	0.2	0
కాకినాడ	96	79	...	0	- 0.1
మచిలీపట్టణము	92	80	...	0	- 0.1
కర్నూలు	105	88	...	0	- 0.1
బళ్లారి	102	82	...	0.8	+ 0.2
అనంతపురం	...	...	...	0.2	+ 0.1
కడప	107	84	...	0	0
నెల్లూరు	102	79	...	0	0
మద్రాసు	94	78	...	0	- 0.1
కడపూరు	91	79	...	0	0
నెల్లూరు	100	78	...	0	- 0.1
సేలం	108	79	...	0.1	- 0.4
కోయంబట్టూరు	98	75	...	0	- 0.2
తిరుచనాపల్లి	100	81	...	0.8	X 0.2
నాగపట్టణము	90	81	...	0	0
మధుర	102	81	...	0.5	+ 0.1
పొంబే	91	81	...	0.5	0
పొలంకోట	...	...	...	0.8	- 1.0
తిరువేండ్రవూ	90	81	...	0.1	- 0.1
కొచ్చికో	89	82	...	1.8	+ 0.2
కాళికట్టు	98	80	...	0.1	- 0.8
మంగళూరు	90	79	...	0	- 0.1
తెలంగాణ	98	74	...	0	- 0.2
మిర్జాపూరు	87	68	...	0.7	+ 0.1
కొడైకానాల్	71	58	†	0.7	- 0.7
మదూర	75	58	...	3.8	

సర్కారులు:—మచిలీపట్నం కాకినాడలో పగటి పేడిమి 4, 7 డిగ్రీలు తక్కువ.
డక్కను:—పగటిపేడిమి 4 మొదలు 7 డిగ్రీలు తక్కువ
కర్నాటకము:—నెల్లూరులో పగటిపేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

ఎ. ఎ. నారాయణయ్యరు,
జనీయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

పల్లాసా

ఈ నెల 4-4-30 తేదిని యీ గ్రామంలో పుట్టెల శ్యామసుందర రావుగారు ప్రస్తుతము—మహాత్మా గాంధీగారి ఉద్దయ తత్వమునుగురించియు సారాంభించిన సత్యాగ్రహము యొక్క ఆచరిమానమైన ప్రతిభను ఉగ్గడింపుచు కొంతవరకు గంభీరముగ ఉపన్యసింపుచు సత్యాగ్రహ విజయము యొక్క కథనము యిదివరకు జయము గాంచిన నాగపుర పతాకోత్సవము, పట్టుకాళి సత్యాగ్రహము, బాల్గోలి సత్యాగ్రహము, ఆ కాళి విజయము మొదలగు కథలను కొంతవరకు ప్రజాసామాన్యమునకు కడు సులభముగను రసమంతముగను నచ్చ జెప్పి గ్రామము కొంతమందిని వాలంటీయరు దళములో జేర్చి యింకా చాలా మంది జేరనున్నాడు.

(ఒక విలేఖరి)

పి. టి. వి. చెంగల్వరాయ నాయకరు, పెక్కికలు యిందప్పియలు, యిన్స్టిట్యూటు, పూర్వ ప్రస్తుత విద్యార్థి వారి కోత్సనము

ఈ నెల 11, 12 తారీఖుల సాయంత్రము 4 గంటలకు సి. యస్. టి. యిన్స్టిట్యూట్, యిజివీరియను విద్యార్థులు పూర్వ ప్రస్తుతవాది కోత్సనము జరుపుటకు ఏర్పాటు జరుగుచున్నది. అందునిమిత్తము విద్యార్థులు, యా యిన్స్టిట్యూటు ధర్మకర్తలను, పట్టణగౌరవనీయులను, తదితరులను గొప్పవారలను నాహ్వానించు సేర్పాటులు జరుపుచున్నవి. శ్రీయుత, డాక్టరు హంసమాన్ ఖాన్ సాహేబు (Home member) ఆధిపత్యముక్రింద సభ జరుపబడును. తనంతరము అల్పాహ్వరములను, ఛాయాపటము చీమటయను నుండును. సభ పర్యవసానము తదనంతరము ప్రాయబడును.

కర్ణం వీరభాషువయ్య,

సి. యస్. టి. యిన్స్టిట్యూట్ విద్యార్థి.

దంత చూర్ణము

డబ్బి 1-కి నెల 0-2-0; 12-కి 1-4-0

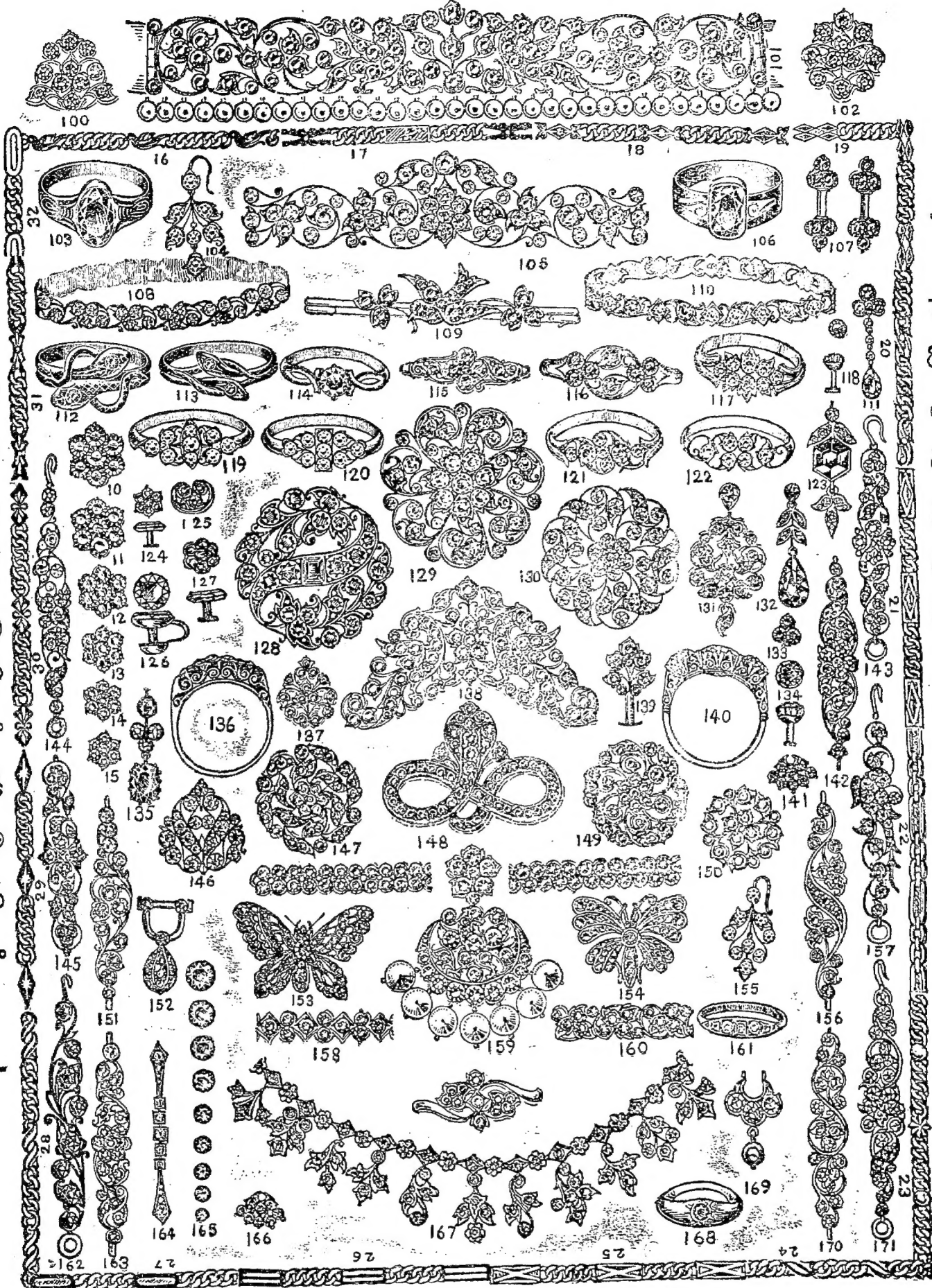
ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లుతోముటవలన చిగుర్లుగట్టి పడును. చిగుర్లునుండి రక్తముకాటుండును. నోటదుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

జి. ఎం. చెట్టి అండు నన్ను,

నగలవర్తకులు, 229, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

నవనాగ
రిక మునకు
తగిన రీతిగా
వెండి, బంగారునగలు,
పుష్కరాగములు, కెంపులువగైరాలు
చేర్చి తయారు చేయబడిన నగలు అమ్మక మునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

హాజరులో లేనివి ఆర్డరుచేసిన నకాలమునందే తయారు చేసియివ్వబడును. ప్రజలకు తృప్తిపరచుటయే మాకోరిక. వివరములకు మావద్దకు ఖుద్దున వచ్చినను లేక ఉత్తరమువ్రాసినను తెలుపబడును.

G. M. CHETTY & SONS,
Manufacturing Jewellers, 229, China Bazar Road, Madras.

బీహారులో ఉద్యమము తీవ్రముగానుండుట

ఇంక నాలుగు అరెస్టులు

పాట్నా, ఏప్రిల్ 10:—సరణ జిల్లాలో బరేజా, గోరీఖే, హాజిపూరు పట్టణములలో సత్యాగ్రహము చాలతీవ్రముగానున్నది. 8 వ తారీఖున బరేజాలో 4 గు క్రొత్త అరెస్టులు జరిగెను. పోలీసువారు బరేజాను ఉదయము 8 గంటలకు వచ్చి మధ్యాహ్నమువరకు నచ్చటకాయకొనియుండిరి. సాయంత్రము 4 గంటలకు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు యిద్దరు పోలీసులు 4గురు చాకిదార్లు సత్యాగ్రహ భిక్షమునకువచ్చిరి. అచ్చట 12 గురు సత్యాగ్రహనాయకులకింద 12 పాయిలలో ఉప్పుచేయబడుచుండెను. అందులో నలుగురు అరెస్టు చేయబడిరి. వారి స్థానమున అప్పుడే నాయకులు నియమింపబడిరి. 7 తారీఖున యిద్దరుకాంతి నైనికులు అరెస్టు చేయబడి 6 నెలలు విడదొడు విధింపబడిరి. చాప్రాలో పారిశ్రామ జరిగెను. జిల్లా పాళాలలోను, విశ్వేశ్వర పాళాలలోను విద్యార్థులు చాలమంది బయటికి వచ్చివేసిరి. రాజపుత్ర పాళాలలోను, సరన్ అకాడమిలోను విద్యార్థులు కొందరు సమ్మిచేసిరి.

గారియ కోర్టులో సత్యాగ్రహము 7 వ తారీఖున ప్రారంభమయ్యెను. 8 వ తారీఖున యిదివరకు శాసన సభ్యులుగా నుండినట్టియు, వరల్డ్ కాంగ్రెస్ సభ్యులగుటచే నట్టియు వారాయన ప్రసాదసింహగారు అరెస్టు చేయబడి, 109. ఐ. పి. సి. క్రింద సంవత్సరము విడి బైదు విధింపబడిరి. బజియా పూరులో సాయంత్రము 8 గంటలకు ఉప్పుచేయబడుచున్నట్లు తిరస్కరింపబడెను. 20 నిమిషము లైన్లవరకు పోలీసు సబ్ డివిజన్ వరల్డ్ అఫీసువచ్చి భగత్ సిన్హా (యుద్ధాలోచనసంఘాధ్యక్షుడు) ను అరెస్టు చేయవలసినదని పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుగారికి ఉత్తరువుచేసెను. వారు మండహాసముతో పోలీసు ఉద్యోగియు నివశముయి 4000 ప్రజలు మాయచూడగా తన అధ్యక్షు లాభములను వహానాయ ప్రసాదసింహగారి కొనసాగి

గ్రామోద్యోగియుల రాజీనామా 11 గురు చాకిదార్లు, ఒక ఉఫేవారు ఉద్యోగములు మానుకొనిని తెలియుచున్నది. చాలామంది కాంతి నైనికులు ఉప్పుచేయు స్థానములకు పంపబడుచున్నారు.

(ఫీ. రె.)

ప్రకాశంగారు ఉప్పు దెచ్చుట

పోలీసువారు బలవంతముగ లాగుకొనుట

మచిలీపట్నం, ఏప్రిల్ 10 :—జి. ప్రకాశంపంతులు గారు న, పదము స్వరూపాలంటిరులు ను మచిలీపట్నమునకు 18 మైళ్ల దూరమున నున్న కొన గ్రామము వందు ఆరుబయట నున్న ఉప్పును ఏరి ఒక సంచికి సగము వరకు నింపి తెచ్చుచుండగా పోలీసువారును, స్వామి ఉద్యోగులు ను బలవంతముగ వారచేపులలోనుండి లాగిపోరి. ప్రకాశంగారును, వాలంటీరులును గట్టిగ పట్టుకొని నిరాకరించినను లాభము లేకపోయెను.

(ఒకవిలేఖరి)

సూర్యనిగ్రహము దొరకుట

రాజహాసీ, ఏప్రిల్ 9:—వరంగల్ గ్రామము సమీపమున ఎన్నియో తెలుగు గుర్రానిగ్రహముకంటి దొరికినది.

(ఫీ. రె.)

ఆంధ్ర దేశమున శాసనోల్లంఘనము

దేశ భక్తుడు స్వగృహమున ఉపక్రమించుట

అరెస్టుయినచో తదుపరి నాభుకునిగ నాగేశ్వరరావుగారిని నియమించుట

బందరు సభలో నిషేధాల వణము విక్రయించుట

గుంటూరు

శాసనోల్లంఘనము గావించబడెను

(స్వకీయ విలేజ్)

ఏప్రిల్ 9:- శ్రీ దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యగారి ప్రకటనానుసరించి ఈ పుణ్యదినమున గుంటూరు నగరమున ఉప్పు పన్ను శాసనోల్లంఘనము గావించబడెను. 9-వ ఏప్రియల్ గుంటూరు నగర చారిత్రములో సువర్ణాక్షరములతో విభింప బడగలదు. 50 వేల ప్రజలచే నెన్నుకొనబడి అఖండత్యాగమును వేసి ప్రజల మన్ననలకి పర్యాయములు సభాపతిస్థానమునకు ఎన్నుకొనబడి బడిన గుంటూరు నగర సభాపతిగారు శ్రీ యుత నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావుగారు గుంటూరు నగరమున నే యీ ఉప్పు శాసనమును ఉల్లంఘించుట జరిగినది యీ గుంటూరుపుర పౌరుల భాగ్యశాసన గాక వేరుగాదు.

నేటియుదయమున సత్యాగ్రహ శిబిరమంతయు నతి యుత్సాహముతో నండెను. కాంతిసైనికులు 8 గంటలకు శాసనోల్లంఘనజేయుటకు తిహాసహజమందేరి. వారి వదనసీమలందు ఉత్సాహము, కాంతిము, ధైర్యము, త్యాగము, కీలము, పట్టుదల తాండవించుచు యీ మహాదళ ముముయొక్క ఉత్సాహము వేనోళ్ల జాలుచుండెను. 7-80 గంటలకు సరిగా కాంతిసైనికులు రామ నామ స్మరణజేయుచు భార్యదత్తపితృబంధు, దేశభక్తుడు ముందుదను, వారికిరక్త కల్మశ్రీ శీతరామశాస్త్రి నరసింహారావుగారు భరతేశ్వరస్వామి లవలనిజను, మంగల సుబ్బరాయుడు మంగళవాడయలు చెలకే. యీ కాంతిసైన్యము శాసనోల్లంఘనము జేయుటకుబయలుదేరిరి-వేలకొలదిజనము యీ సైనికుల చెబడించి దేశభక్తుని గృహము ననుజనిరి-వారి వికాల యావరణముంతయు అసంఖ్యాకులగు జన సమూహముచే నిండియుండెను-మార్గము చాలంటిరులు యిట్టికల చే పొయ్యిలగానుగట్టు నలయాకారమున తయారుజేసి మాకు శ్లోలో సముద్రోదమునపోసి అగ్నిసహాయమున ఉప్పును తయారుజేసిరి-వారింటిరులు అవటికిచ్చిన జనులనుండి విదేశీపద్ధుల స్వీకరించి అగ్నిసంస్కారముజేసిరి-ఇంతలో బెజవాడనుండి విశ్వదాత దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారు, ఆ. కాశేశ్వరరావు పంతులు గారు దయచేసి యీ యుత్సవమును కన్నులారా వీక్షించిరి. తదుపరి శ్రీ దేశభక్తుడు తన హస్తకలమున నా పవిత్రలహరమును నోకమ్మయ్యపాత్రను ధరింప నా ప్రజాసమూహము పట్టణవిధులనుగ్రహించు శిబిరమునకు జేరిరి. శిబిర ప్రాంగణమున శ్రీ పంతులుగారిపై పుష్పవర్షము గురిపించబడి, హారతు లివ్వబడెను.

శ్రీ దేశభక్తుడు, నీతారామ శాస్త్రి, నరసింహారావు, రామస్వామి చౌదరిగారు లహాశాసనోల్లంఘనముచేయబోవుచు యీ క్రిందిసందేశముల నొసంగిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర నియంతయుగుపంతులుగారి ప్రకటన

దేశభక్త కొండవెంకటప్పయ్య పంతులుగారు తమ ప్రభు మదళములోగల 100లంబీరులను నడిపించుకొనిపోవు సందర్భమున యీక్రిందిప్రకటన గావించిరి.

భారతస్వాతంత్ర్య మహాశాసనమును పట్టుదలతో ప్రారంభింపబడింది. గవర్నరు మెంటువారు నానాటికి తికమకలు పాలై అచిత్రముగా వ్యవహరించుచున్నారు. సత్యాగ్రహోద్యమముమొక్క కేలగిరాములకు నందిన అరెస్టుచేయబడు న్నారు. కాని యీనా ములకంబరినీ యగ్రగణ్యుడైనవానిని అరెస్టుచేయుటకు ధైర్యము లేక వెనుకాడుచున్నారు. భారతీయులభాగ్యశాసనము యీమహాసందర్భము దౌర్జన్యరహిత కార్యము నవలంబించుచున్నది. ఈ దేశములోని కేన్న రాజకీయ పక్షములకు గల అభిప్రాయభేదములెట్లున్న దౌర్జన్యరహిత కార్యములకలంబించుట న్యాపత్రికను సాధించుటకు నెరుపప్రవృత్తి నాధ పనుని యంగీకరింపక తప్పదు. ఈ సమయములో ఆత్మబుర్రుమే పనికివచ్చును. ఈ ఆత్మశక్తిని వికసించవలసి పెరిపాంచించుటకే భారత భాతి తన సామర్థ్యమునంతను వినియోగించవలెను.

ఆత్మబుర్రుమిట్లు వర్ధిల్లజేయుటవల్లనే మన శాంతిసమరము మనకు విజయప్రదమగును. గాంధీ మహాత్ముడు నిర్వచించిన దౌర్జన్యరహిత్య శిద్ధాంతమును ఆంధ్రులెప్పుడును అంగీకరించి ఆదరించుచు వచ్చిరి. కాబట్టి యీయుద్ధములో ఆంధ్రులు తమ కేక్తి సామర్థ్యములను సర్వవిధముల సమకూర్చి తుదవరకును పోరు సల్పెదరు గాక!

ఇక కాలహరణము చేయుటకు వీలులేదని గ్రహించ వలెను. గుజరాతీ రాష్ట్రమునాక ముందంజ వేయుచు నడచుచున్నార. ఆంధ్రులు వీరి వెన్వంట నడచుటకైనను వెన్వంటనే సిద్ధము కావలెను.

కాబట్టి న్యాయవాదు లందరును తమ ప్రిడ్డరీపుత్రిసర్వించి యీ యుద్ధములో చేరవలెను. గవర్నరు మెంటు ఉద్యోగస్థు లందరును తమ ఉద్యోగములకు రాజీనామాల నిచ్చి యీ సత్యాగ్రహములో చేరవలెను. మిలిటరీ పటాలములోని వారు తమ సైనికోద్యోగములను విరమించి యీ యుద్ధములో చేరవలెను. 15 సంవత్సరములకు మించిన వయస్సుగల విద్యార్థులందరును పాఠశాలలను కళాశాలలను విడనాడి యీ సత్యాగ్రహ పటాలములలో చేరవలెను.

మహాత్ముడు దండి గ్రామమునుండి బయలుదేరి గుజరాతులోని వేర్యన, సత్యాగ్రహరంగములకు తాను ఒంటరిగావెళ్లి తన యనుచరులు దేశములోని వేర్యన ప్రాంతములందు దౌర్జన్యరహిత్య సందేశమును బోధించుటకై నియమించుచున్నాడు. ఆయాప్రాంతములందలి శాసనోల్లంఘనమునకు కావలిన కట్టుదిట్టములను గూర్చి బోధించుచున్నాడు. కాబట్టి యీ యుద్ధమును దేశమునంతట ఆదరించి సర్వజన సామాన్యాక్షిక్ మహాద్యమముగా పరిణమించుచున్నది. ఈ యుద్ధములో జైరక లెలవాడు కొను వారందరును యీ యుద్ధముందు ఇకముందైనను చేరక విధిలేదు. మరే కారణమువల్ల ప్రబోధితులు కాకపోయినను కేవలాత్మగౌరవముకొరకై నను ముసల్మానులు, హిందువులు, పారసీలు, క్రైస్తవులు యీ మహాసమరములో నిరభ్యంతరముగా చేరవలెను. వెంటనే జనులక్షిని చేపట్టవలెను. రాష్ట్రములోని వేర్యనజిల్లాలన్నిటి యందును, శాసనోల్లంఘన మొక్కచోరగా ప్రారంభింపవలయుననియు, అతిగా కేయుటవల్ల అన్నిరంగస్థలములందును ఏకకాలమున పోరు సజ్జుటవల్ల యీ మహాశాంతిసమరమునకు కావలిన ప్రబోధనము ఆయా పట్టణములందును వల్లెందును ఆ విధి విధింప గలదనియు తగిన సార్వభౌమము ప్రజలు చూపగలరనియు నాకు నమ్మకము కలదు. ఈపద్ధతి నిజముగా ఆచరణలోనికివచ్చి జయప్రథముగా సాగుచున్నందులకు నాకు సంతోషమగుచున్నది. రాష్ట్రముంత మను కలిపి ఒక సత్యాగ్రహదళమునుమాత్ర ప్రత్యేకముగా నడిపింపవలయునని నేను తలంచుచిని. కాని నేడుదేశమంతట జరుగుచున్న వ్యవహారకార్యవేగమును గమనించినచోదల ఈ రాష్ట్రీయసత్యాగ్రహదళ ప్రధాన సంకల్పమును నేను విరమించితిని. ఈ యుద్ధమారంభదశలో ప్రస్తుతము నా సుహృద్వర్గములో కలసి నేను సత్యాగ్రహ మారంభించుచున్నాను. కాబట్టి గుంటూరులో నేను సత్యాగ్రహ మారంభించుచున్న ప్రథమదళములో నేను చేరి శాసనోల్లంఘన మారంభించుచున్నాను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సత్యాగ్రహ దళములో చేరవలయునని నీక్షించుచుండినవారందరును ప్రస్తుతము తమ జిల్లాల బయలుదేరుచున్న సత్యాగ్రహ దళములో జేరుట మంచిది. తదా అట్టివారందరు గుంటూరున కేలెంచి, యిచటి సత్యాగ్రహ దళములో చేరదలంచినయెడల తప్పక దయచేయవచ్చును. నన్ను గవర్నరు మెంటువారు అరెస్టు చేయుక విడువరని నానమ్మకము. నాయంతరము ఈ దళనాశులై వ్యవహరించెదవారు రాష్ట్రీయ దళముకొటి ప్రత్యేకముగా నడిపించుట లాభదాయకమని తలంచెదయెడల అతిగా చేయగలరు. సాంబమర్రిగారిది నిరకే తూర్పుకోస్తాను కాకినాడ సహపములో తమ వలంటిగు పటాలముతో ఉప్పును తయారుచేసి శాసనోల్లంఘన మారంబించిరి. కాని గవర్నరు మెంటువారు రింతవరకును ఏమయు చేయలేదు. గుంటూరు జిల్లా అధికారులు నిరంకశతర్యు నవలంబించుటకు గట్టిగా ఆలోచించుచున్నారు. గుంటూరు జిల్లా అధికారులు కఠినపద్ధతులను కఠిఃశిక్షలను సాగించెదయెడలను ఇతరజిల్లా అధికారులు తూర్పిభావము వహించి ఊరక ఉన్నయెడలను ఇతర జిల్లాలవారు యీజిల్లాకువచ్చి శాసనోల్లంఘనమును దేశములో

మరింత తీవ్రముగా వ్యాపింపజేయవలయునని సలహానిచ్చుచున్నాను.

నేను అరెస్టు చేయబడినయెడల దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు నాయధికారపదవి నాక్రమించి అటుపిమ్మట ఆంధ్రదేశసత్యాగ్రహము నకు సర్వాధికారులై నడిపించెదరు. ఇందులకు నాగేశ్వరరావుగారు అనుమతించిరి.

శ్రీ నరసింహ రావుగారు ఈ పద్ధతము అనువుగ నాయుత్సాహమున జెప్పిరి.

గీ|| జలముధరియించు సరసుడుచేతిమీకతన
వంటలందున ఘనమైనగుంటడయ్యె
చుట్టకాల్చెడు రేడిపుటలుకాల్చె
కాలమహిమకు బోడెద్ది కలియుగాన.

అఖిలభారత నాయకులలో నోకరును, విఖ్యాత త్యాగ కీలురును అగు శ్రీ దేశభక్తుని గృహరామములోనే యీ శాసనోల్లంఘనము చేయబడుట శ్రీ దేశభక్తుని దేశభక్తికి వన్నె దెచ్చెను.

సాయంకాలమున జరుగనున్న బహిరంగసభలో ఉదయమున తయారు జేయబడిన ఉప్పు విక్రయింపబడును.

ఇంతవరకు 808 గురు శాంతిసైన్యములో జేరిరి.

గుంటూరు సత్యాగ్రహ నాయకుల సందేశములు

ఉప్పు చట్టమును అతిక్రమించుటకు ముందు

శాంతిసమరమంతయు చెప్పిన వాక్యము

యస్. వి. యల్. నరసింహ రావుగారు (గుంటూరు మ్యూనిసిపలు చెయిర్మన్ గారు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుకు మిటి కార్యదర్శులు. శాంతిసమర మంతివర్తమనందు ప్రథమ సభ్యులు) లవణ శాసనవికల్పమునకు ముందు యీక్రింది సందేశము నొసంగిరి :- పురుష ప్రయత్నమునందు లోపము లేనియెడల భగవంతుడు తప్పక తోడ్పడును కాబట్టి భగవంతుని యందు నమ్మకముంచి ముందంజ వేయుడు.

శాంతిసమర మంతివర్తమునం దింకొక సభ్యులైన జి. నీతారామశాస్త్రిగారు యిట్లు చెప్పిరి. మనవిధి మనము నెరవేర్చినాము. మిగిలినవారు తమధర్మముల నిర్వర్తించెదరుగాక! జయపజయములు వై వాధీనములు.

శాంతిసమర మంతివర్తములో తృతీయ సభ్యులైన శరణు రామస్వామి చౌదరిగారిట్లు చెప్పిరి. వేలకొలది యువకులు యీస్వాతంత్ర్య యజ్ఞమునందు చేరవలెను. ఈయజ్ఞము మహాత్మునిచే నుపక్రమింపబడినది. మనము జనులక్షిని చేపట్టవలెను.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుకుమిటి కార్యదర్శులగు పి. కాశేశ్వరరావుగారు నేటియుదయమిచట కేలెంచిరి. ఉప్పు తయారుచేయుటకుముందు ఇట్లు చెప్పిరి:- ఇప్పుడున్న పరిస్థితులకు బాగుగా పర్యాలోకించగా ఆంధ్రదేశము 10 వేలమంది వలంటిరులను శాసనోల్లంఘనమునకై సమర్పింపగలదని నాకు దృఢవిశ్వాసము కలుగుచున్నది.

సత్యాగ్రహనాయకులు శిబిరముచేరగానే హరారు లాస గబడెను. గాంధీకై యను కేలం మిన్ను ముట్టెను.

సాయంకాలము బహిరంగసభ జరుగుననియు తయారైన ఉప్పు ఆసభలో అమ్మబడుననియు ప్రకటనపత్రికలు పంచి కేటబడెను.

డా॥ పట్టాభిగారు లవణము విక్రయించుట

మచిలీపట్నం, ఏప్రిల్ 10:- ప్రథమ సత్యాగ్రహ దళము తొమ్మిడుగురును, డా॥ పట్టాభి నీతారామయ్యగారి నాయకత్వమున యెదురుగురుని నిన్న సాయంకాలము లవణశాసనమును ధిక్కరించిరి. పదివేలమంది కూడిన బహిరంగసభలో నిషిద్ధ లవణమును చిన్న పొట్లమును విక్రయించిరి. పురాణం నూరిశాస్త్రిగారు పట్టాభి నీతారామయ్యగారికి ఖడ్గరంపంబు చాపాసంగి సాహంగదండ ప్రణామ ముచరించిరి. సభలో నొక రిక్టువాచి వేలంవేయగ రూ. 70 వసూ లయ్యెను. భాజా సో. నయ్యగారుకొనిరి. పురాణం నూరిశాస్త్రిగారు డా॥పట్టాభి గారివద్ద ఉప్పుపొట్లమును ఒక సవర యిచ్చి కొనిరి. మిగత పొట్లములు రూ. 80 లకు విక్రయించబడెను.

ఇప్పటికి అరెస్టులేమయు జరుగలేదు. బర్లారెండ్రి ప్రత్యేక పోలీసుదళమును తెచ్చియుంచిరి. (స్వకీయ విలేజ్)

ఏప్రిల్ 9:- ఈరోజు ఉదయము 8 గంటలకు కాంతి సైన్యము జాతీయతాకమలతో కాంతి శిబిరమునుంచి బయలుదేరి జాతీయగీతములతో నగరసంక్రమణ చేసిరి. ఇద్దరు పోలీసు కాన్స్టేబులు చివరవరకు వారిని వెంటాడిరి.

కర్ణాట ప్రచారము

సాయంత్రము 4-30 గంటలకు చెరువువాడ వెంకట నర సింహారావుగారు, వేపా సత్యనారాయణగారు, ఉన్నవ రాజ గోపాలరావుగారు, కామ్రాజాగారు ఇంకా కొంతమంది కలిసి ఈరోజునుంచి ఇంటింటికి వెళ్లి కర్ణాటప్రచారము చేయుదురు. ఈ విక్రయము చేసేవారు కాసనోల్లంపునము ఎంతకాలము అమలులోనుండునో అంతకాలము దీక్షలో కర్ణాట అమ్ముదురు.

బహిరంగ సభ

నిన్న సాయంత్రము కాంతిశిబిరములో శ్రీయుత కూనికొండ సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు, వరదదాసుగారు, కామరీ చిన వెంకటదాసయ్య చెరువువాడ వెంకట నర సింహారావు ఉత్సవ సత్కారము గురించి ఉపన్యసించిరి.

బెజవాడలో ఎక్కువమంది చేరుట

బెజవాడ, ఏప్రిల్ 9:- నాయకులు నిన్న సాయంత్రము గాంధీపార్కులో డా॥ హనుమంతరావుగారి ఆధ్వర్యమున బహిరంగసభ జేసి హెచ్చరించినందున వాలంటీర్లు ఎక్కువగా ఉద్యమమున చేరుచున్నారు. సభలోనే 85 గుర్తించిరి. విద్యార్థులు వృద్ధులగుడ గలరు. నగలు, డబ్బు సభలో వసూలయ్యెను. పరిశ్రమలతోబాటు విద్యార్థులు చదువునని సత్కారమునందు చేరుచున్నారు. విదేశీవస్త్రదహణము సభలో జరిగెను. "ధైర్యముగ ముందునది స్వరాజ్యము" అంటే లేదా ప్రాణము లర్పించుట అనియుంటే గంపలూడెం కుమారరాజుగారు తమ సైన్యమును నడపించిరి. సైన్యము దేశమునందలి ఎరు బారెం బాగీదార్లు ముగ్గురు వాలంటీర్లుగ చేరిరి.

కాకినాడలో మూడవరోజు సత్కార హామీ

కాకినాడ, 9:- మరుగంటి జగన్నాథాచారి, సహకార శిక్షణాకర్త విద్యార్థి, గోదాంతుల బ్రహ్మానందం, భద్ర రాజా కామరాజుగారు కాంగ్రెసు ప్రచారకులు, సీతరాజు వెంకట సుబ్బారావు, నూరి లక్ష్మీనరసింహమూర్తిగార్లు (పుయ్యూరు ఇంటర్మీడియటు విద్యార్థి) యిద్దరూ ఆధిక ముగ నేడు సత్కారహామీన చేరిరి. 15 వరకు సత్కారహామీలు ఉత్సవసత్కారము మొనర్చి తామన నిర్మించబడిన సుడిచెలీనే వీరు విడుదలను నిన్న రాత్రి పండుకొనిరి.

నేడు ఆంధ్రదేశ మంతటను సత్కారహామీ ప్రారంభించి దిన మగుటచే వాలంటీర్లు నేడుదయము నీరుమిగించి ఉత్సవము ప్రారంభించిరి. దినమంతయు అట్లే చేయుదురు.

నేతాగరం నుండి బయలుదేరి సంచారముచేయుచున్న స్వరాజ్యదండు నుండి పదిమంది నేడు కాకినాడ చేరిరి. మరి పది ముగ్గురు క్రొత్తవాలంటీర్లు నేడుచేరిరి.

స్వాతంత్ర్య యజ్ఞ శాల-చొల్లంగి

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 9:- నేడు సత్కారహామీలను మరి ఎవమందుగరు చేరిరి. మొత్తము 28 ఇందులో పల్లకిమిడి కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శియగు పోల సత్యనారాయణ గారు గలరు. వీరిదివరకు ఆరుసార్లు సహాయనిరాకరణోద్యమము నందు జెయిలులో పడిరి. రాజోలు తాలూకానుండి యిరు వురు క్షత్రియ రయతులును రాజమండ్రినుండి నాగం చినభీమ రాజుగారు గూడ యిందుగలరు. చొల్లంగి యజ్ఞశాలయందు నేడు దినమంతయు సత్కారహామీలు ఉత్సవ తయారు చేయుచుండిరి. ఒకపాను ఉత్సవ సాయంకాలము బహిరంగసభకు తెచ్చిరి. సమాద్రమునుండి కాల్యక్రమి నీరు బయటకు చేరుట గూడ నేడు జరిగెను. వాలంటీర్లు అనేకవిధముల ఉత్సవ తయారు జేయ నిశ్చయించిరి.

డా॥ సుబ్రహ్మణ్యం గారి దళము

అలమూరు, ఏప్రిల్ 10:- డా॥ సు బ్రహ్మణ్యం గారి స్వరాజ్యదండు కోటిపల్లికి 9 వ తేదీ ఉదయం వచ్చిరి. గోదావరి సత్యనారాయణ, నరసింహదేవర సత్యనారాయణగారు కోటిపల్లివద్దనే వారిని కలిసికొని సన్మానించి తాలూకాలోని కార్యక్రమము నిర్ణయింపవచ్చిరి. మహర్షి సాంబమూర్తిగారు సాయంకాలము 5 గంటలకు కోటిపల్లివచ్చిరి. వారిని సత్యనారాయణ గారు, మల్లికార్జున సత్యనారాయణ తేడిగారు, భా. కృష్ణ రావు మున్నగు వారు ఫెర్రీవద్దకువచ్చి సన్మానించిరి. చిక్కిన వెంకటరత్నం గారిని సంప్రదించి తాలూకాలో సంచారక్రమము యీదిగా నిర్ణయింపబడెను:-

వజ్రముల "సురాజ్ మల్"

మా ఖరారుధర మీకాలమును కొనుఖిరిదును రక్షించుచున్నది నడుమనున్న సెలవులను తీసివేయుచున్నది.

313, ఎస్.స్.నెడ్, మద్రాసు.

రాక్ పోస్ట్ గేట్, వైనాబాదవిధి, తిరుచినాపల్లి.

మదరాసు పౌరుల కర్తవ్యము

మైలాపూరునందు బహిరంగసభ

మదరాసు, ఏప్రిల్ 10:- కాసనోల్లంపునోద్యమము ను బలపరచుటకు గాను యంగు ఇండి పెండెంటు పత్రికము వారి యాజమాన్యమున నిన్న సాయంత్రము మైలాపూరునందు, బహిరంగసభ యొకటి జరిగెను. శ్రీమతి సుబ్బా వెంకట రమణమ్మ గారు రాసభ కార్యక్రమ నేతావరి.

క. భావ్యం చెట్టిగారు ప్రభుత్వమున ప్రసంగించుచు, ప్రభుత్వమువారు సత్కారహామీలను సంగ్రహింపట కవలించుచున్న పద్ధతులను ఖండించిరి. నాయకులకు వారి నందరను పట్టుకొని కఠినముగ శిక్షల విధించినయెడల, నాయకులు లేకపోవుటచే ఉద్యమ మంతరించునని ప్రభుత్వమువారు భావించుచున్నట్లు అన్నది. కాని ఆటలు లంఘనములో వారు చాల పొరబడిరి. జాతీయ స్వాతంత్ర్యోద్యమ మటుల యిది పోవునని గాదు. నాయకులందరును నిర్బంధింపబడినను, వారి వెనువెంట ననేకమంది నాయకులు బయలుదేరినారు. ఉత్సవము చాలకన్యాశుమైనది. అట్టి అన్యాశుమను నిర్మూలించుటకు గాఢియహమ్మిడు కాంతియు తమకు నీధర్మముగను ప్రారంభించెను. భారతజను లందరొకటను, వహమ్మిడు తనస్వద్ధాప్యమన, "స్వాతంత్ర్యమునైనను సాధించెదను" అని ప్రాణములనై నను అర్పించెదను అనిభూరమున ప్రతిజ్ఞ యొనర్చి రంగమున ప్రవేశించెను. అట్టి వృద్ధుడు ఏకాకియై శత్రువులతో పోరుచుండ, ముగ్గురుదరును, ముఖములగడుచు, మాయచు నిలుచుండుట గర్హము పాదమమా? మానవుడనని చెప్పుకొనగల ప్రతిభారతీయునను, కాంతి నైతికదేశమున జేరి సత్కారహామీలనుచేరవలెను. అటు లచేరలేని వాడు, కర్ణాట నై న భరం చుచు చివ్చేక న ప్రై ములను బహిష్కరించి యు అధికమహిమను నుజ్జ్వలము నీయుద్యమమున తోడ్పడవలెను అని నడువులు భావ్యముగారు తెలిపి, బ్రిటిషువస్తువులను పూర్తిగా బహిష్కరింపవలెనని ప్రబోధించిరి.

ఎ. సుబ్రహ్మణ్యముగారు పిమ్మట మాటలాడుచు, జలియన్ వాలా బాగు ఫోరములను, వాని స్మరణకొరకు జాతీయ పాఠమెటుల యేర్పరుపబడినదియు వివరించుచు సదకు హత్యలవలన భారతదేశమునకు గలిగిన యనమానము భారతీయులు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును సాధించినపుడు మాత్రమే తొలగిపోగలదని హెచ్చరించిరి.

విద్యార్థుల కర్తవ్యము

ఆర్. పి. అయ్యంగారు పిదప మాటలాడుచు మదరాసు నందలి విద్యార్థులను యువకులను; ఉత్సవ సత్కారహామీల చేరవలెననియు వారి యవకాశమును వదులకొనుచో దేశసేవకు తిరిగి ఇట్టి యవకాశము లభించదనియు నుడివరి.

ఎస్. తిరువేంగడము అగిచిఅమ్మగార్లు గూడ ప్రతి వారును కాంతి నైతికముగ చేయవలెనని ప్రబోధించిరి.

పిమ్మట సభ ముగిసెను.

నూజివీడువాలంటీర్లకు శిక్షోక్తులు

గతరేదీని సత్కారహామీలందరగు శ్రీయుతులు టి. రాఘవయ్య, పి. వి. నీలాచలం, ఎం. రామయ్య, ఎస్. సత్యం, సాలా సుబ్బయ్యగార్లు మచిలీపట్నమున గంపలూడెం, కుమార రాజాగారి నాయకత్వమున జరుపబడు ఉత్సవసత్కారహామీల పాల్గొనుటకు విజయవాడకు వెళ్లిరి. పురజనులు వీరలను పుష్ప మాలాలంకృతులు గావించి వీడ్కోలునొసగిరి. వాలంటీర్లు మిగుల ఉత్సాహమును కలిగియుండిరి.

మెంగళూరులో 45 గురు వాలంటీర్లు

మెంగళూరు, ఏప్రిల్ 7:- కర్నాటక సత్కారహామీలను చేరుటకు 45గురు సత్కారహామీలు వచ్చిరి. జిల్లాకాంగ్రెసు అధ్యక్షులగు కె. సదాశివరావుగారు నిన్నటి సభలో ప్రకటించిరి. ఏడు ఉత్తరకనరాముడు అంకొలకు బోయెదరు.

స్వరాజ్యదండు కార్యక్రమము

10 వ తేదీన	జంశం
తాలూకా ప్రచారకల సభ	
11 తేదీ	బాలాంతర, దామరాం
12 తేదీ	గంగవరం, అంగర
13 తేదీ	శ్రీశి, పెడపల్లె
14 తేదీ	మండవేటి, రాయవరం
15 తేదీ	కొంకుము, రామచంద్రపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

గుంటూరు ఆర్యవైస్యలు

గుంటూరు ఆర్యవైస్యలు 8 వ తేదీ సాయంకాలము చలమయ్యచెట్టి సక్రమమున సభజేసిరి. ఈసంఘమువారు ముగ్గురు 200 వాలంటీర్లను విశేషధనమును యివ్వవలెనని హెచ్చరించుచు నరసింహారావు, వాద్రి వెంకటేశ్వయ్య, పి. వెంకటరత్నం గార్లు దుష్పన్యసింపిరి. ఇప్పటికి యీసంఘమునుండి చేరిన 20 మంది వాలంటీర్లును (అందొక తె. శ్రీ) అభినందించుచు తీర్మానించబడెను.

బాపట్లనలుమేజిస్ట్రేటుకు నోటీసు

బాపట్ల, ఏప్రిల్ 10:- ఎవమందుగరు వాలంటీర్లు విశిష్టతలమున విక్రయించుటకు బాపట్లవచ్చిరి. శ్రీధరస్వారాయుడే వాలయమున విక్రయించుచు. వచ్చిచూడవలెనని సబు మేజిస్ట్రేటుగారికి నోటీసు యిచ్చిరి.

వాలంటీర్లు జాతీయతాకమలతో ఊరేగి వహత్కా గాంధీకి జేయిరి చిక్కిలు పిక్చర్లు చూడకేలువేరి. మ. యజ్ఞనారాయణగారు వాలంటీర్లను సన్మానించిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

విశాఖపట్నమునందే జరుగును

దళసంచారక్రమము

విజయనగరం, ఏప్రిల్ 9:- టి. విశ్వనాథంగారు యిట్లు కంఠిని యుచున్నారు. విశాఖపట్నం సత్కార హామీ 10 వ తేదీ ఉదయం 8-30 గంటలకు యిటు బయలుదేరి 12 వ తేదీరాత్రికి విశాఖపట్నం చేరును. త్రోవలో సంగిలన, ఆనందపురం, సాంటియం సింహారం చూతురు. 18 వ తేదీసాయంకాలము విశాఖపట్నం సమాద్ర తీరమునే ఉత్సవ తయారు చేయబడును.

మచిలీపట్నము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఏప్రిల్ 9:- నేడు మహమ్మదము ఘమాదు 2 గంటలకు డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్య గారు వాలంటీర్లను తీసుకొని సమాద్రమునకు ఉత్సవ పోయేయటకుగాను మోటార్లలో బయలుదేరి వెళ్లిరి. ఆవార్త పోలీసువారికి తెలియగానే పోలీసు నూపరించెండెంటు సర్కిల్ ఇనుస్సెర్లరు మొదలైన అధీపర్లు నిబ్బందితోసహా వారివెంట పయనమైరి. ఈరోజు సాయంత్రము 5 వ గంటలకు లై సెన్సులేని ఉత్సవ తిలకు చాకులో అమ్ముదురు.

తూర్పుకృష్ణలో చిన్నా పురము సత్కారహామీ

కేంద్రమగుట

మచిలీపట్నం, ఏప్రిల్ 10:- నేడు సత్కారహామీ నిన్నటివలెనే జరుగునకాని ఎక్కువమంది పాల్గొందురు. శిబిరమున ఆహ్వాదే 200 మంది వాలంటీర్లుచేరిరి. గ్రామములనుండి ప్రజలు వాలంటీర్లుగ చేరుటకై ఎడతెరిపి లేకుండ వచ్చుచున్నారు. శత్రు సత్కారహామీలము చిన్నా పురమునకు మార్చబడును. అచ్చట సమాద్రపునీరు దానంతటదీవచ్చి బయట యెండుడు ఎండి ఉత్సవ తయారగుచున్నది. అచ్చట నుమాడు 250 మంది వాలంటీర్లు ఉత్సవగడ్డల కేరుకొందురు. పడమట కృష్ణా జిల్లానుండి 200 వాలంటీర్లు బయలుదేరి వచ్చుచున్నారు. (స్వకీయవిలేఖరి)

బిటీషు దృక్పథము

మహాత్ముని యుద్ధమును తృణీకరించుటకు సాధ్యపడదని, బిటీషుపత్రికలు గ్రహించి నటుల దోచును. మహాత్ముని పరిహాసము జేయుచు, కొన్ని పత్రికలు చిత్రపటములను ప్రచురించుచున్నవి. కాని, పరిహాసమువలన, స్వాతంత్ర్యోద్ధమము లెన్నటికిని అంతరింపజోవని యీ పత్రికలు గ్రహించుట మేలు. మీదుమిక్కిలి, భారతీయులనిశ్చయము నిట్టి చర్యలు మరింత బలపరుపగలవు. కన్న రైటీవు లిబరలు పత్రికలు, ఇర్విను ప్రభువుగా రింకను తగినంత కాశ్యము జూపుటలేదని మందలించుచున్నవి. ఆ విషయమై వెటగొండ నవనరములేదు. ఆరుమాసముల గరిష్ఠశిక్ష గల నేరములకు రెండు సంవత్సరములకు పైగ శిక్ష విధింపబడుచున్నపుడు, ప్రభుత్వమువారు తగినంత కాశ్యము జూపుటలేదని నిందించుట కెటుల వీలగును? లేబరుపక్షపత్రికలు నిర్బంధ విధానమును నిరసించుచున్నను, దాని నాపుట కెట్టి ప్రయత్నము నలుపుచున్నటులగాని, దేశస్వాతంత్ర్య సిద్ధికి పాటుబడుచున్నటులగాని గనుపించదు. థెన్నరు బ్రాక్స్ బోలువారు కొందరు కాంగ్రెసు ఉద్యమముపట్ల గాఢ మగు సానుభూతిని దెలుపుచున్నను, అయ్యది ఆచరణలోకి వచ్చినగాని, ఇంగ్లండుకుగాని ఇండియాకుగాని మేలుగలుగదు. సత్యాగ్రహోద్యమము బయలుదేరుటకు గల మూలకారణములను నివారించుటకు, లేబరు ప్రభుత్వమువారెట్టి ప్రయత్నము నలుపుటలేదు. లండను ట్రెయ్యు పత్రిక, మహాత్ముని యుద్ధమమును తృణీకరింప వీలులేదని చాటుచున్నది. ఇయ్యది బిటీషువారి కొర పరిహాసాస్పదముగ గనుపించినను, భారతీయుల దృష్టికి మాత్ర మిది మహోద్యమముగ గన్పట్టుచున్నటుల, యీపత్రిక గ్రహించినది.

అబ్జర్వరు పత్రికకు నిర్బంధము దప్ప వేరు మార్గము గనుపించుటలేదు. ఈ సమయమున ప్రభుత్వము బలహీనతను జూపుట, క్రూరత్వమునియు, కాశ్యము చూపుటయే దయయగు ననియు, ఈ పత్రిక ఎచ్చరించుచున్నది. ఇట్టి యుద్ధమములను మ్రొగ్గలోనే త్రుంచివైచుట యవసరమనియు, ఈ సరికే ఉపేక్ష జగెననియు, డెయిలీ న్యూసు బోలు లిబరలు పత్రిక గూడ ఘోషించుచున్నది. ప్రస్తుత నిర్బంధము లీపత్రికకు సంతస మొనగుచున్నది. ఇర్విను ప్రభువుగా రింత కాలమునకు వివేకము జూపినందులకు ఈపత్రిక తృప్తి చెందుచున్నది. నిర్బంధపుకేక, ప్రస్తుతస్థితి నింకను విషమము గావించునని, డెయిలీ హేరాల్డుపత్రిక మాత్రము చింత నొందుచున్నది. కాని, ఈ పత్రిక ఘోష అరణ్య రోదన మనుటకు సందియములేదు. హిందూదేశమున నిర్బంధప్రయోగము యథేచ్ఛగ కొనసాగు

చున్నది. లేబరు ప్రభుత్వమువారెట్టి జోక్యము కలుగజేసికొనక విచక్షణ సంతను హైదరాబాద్ కాదులకే ఒప్పించి యుండుటచే, వీరు నిర్బంధ విధానము నాపబోరు. అదృష్టవశమున మహాత్ముని సత్యాగ్రహమునకు దోడుగ, విదేశవస్త్రు బహిష్కారముగూడ ఈ సమయముననే చేపట్టబడినది. ఇయ్యది బిటీషు వర్తకుల కండ్లను దెరచుచున్నటుల గనుపించును. హైదరాబాదును పరిష్కరించినగాని, ప్రయోజనము లేదనుభావము వీరికి మెలమెల్లగ స్ఫురించుచున్నది. భారతీయులు దృఢవృత్తులై ఆత్మ విశ్వాస ప్రేరితులై స్వతంత్రతై నాధారపడి పాటుబడుచో, ఇంగ్లండు హిందూదేశముతో సమాధానపడక తప్పదని, వివిధకక్షములవారు గ్రహింపగలరు. ఈవిషయమై ఉపేక్ష వహింపజాలరు. అట్టితరుణము త్వరలో నరుదెంచు నని, ప్రస్తుతపరిస్థితులు తెలుపకనే తెలుపుచున్నవి.

గుంటూరు సత్యాగ్రహము : దేశభక్తుని నాయకత్వము

అసహాయోద్యమమును జయప్రదముగ నిర్వహించిన గుంటూరు నగరమున, నిన్నటిదినము దేశభక్త వెంకటప్పయ్య, నడింపల్లి నరసింహారావు, గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగార్ల నాయకత్వమున లవణసత్యాగ్రహము ప్రారంభమయ్యెను. దేశభక్త వెంకటప్పయ్యగారి గృహమునందే యీ కార్యము జరుగుటచే, వారికిరి నిది యనుమదింపజేయ గలదు. గుంటూరు మండలమున వాలంటీరులు పలువురు చేరిరి. వెంకటప్పయ్యగారి నిర్బంధమున కసంతరము గూడ సత్యాగ్రహప్రస్థానము నిర్విఘ్నముగ కొనసాగునని నమ్మవచ్చును. గుంటూరు మండలము, ఆంధ్రదేశమున కిదివరకు నాయకమణి యై నిలిచెను. ఈమారును గుంటూరు మండల మట్టిస్థానము నాక్రమించు నని నమ్ముట కవకాశము గలదు. సత్యాగ్రహప్రారంభమునకు పూర్వము దేశభక్తు డొనగిన సందేశము, వారి దృఢవిశ్వాసమును వ్యక్తపరచుచున్నది. దేశభక్తుని వంటి నాయకులు గల ఆంధ్రదేశమునకు కొరత ఏముడును? ఆంధ్రు లీసమయమున మహాత్ముని యుద్ధమము జయముగాంచుటకై యావచ్చుకీని వినియోగించెదరని దేశభక్తుడు విశ్వసించుచున్నాడు. ఆంధ్రదేశము గుజరాతుతో తులనగా నని, వీరు భావించుచున్నారు. దేశభక్తుని విశ్వాసము నఫలత గాంచుగాక!

సత్యాగ్రహప్రస్థానము

వివిధరాష్ట్రములలోను సత్యాగ్రహము నిరంతరాయముగ కొనసాగుచున్నది. నిర్బంధములు ప్రజలను నిరుత్సాహపూరితుల గావించుటకు మారుగ, వారికి మరింత ప్రోత్సాహమును గలిగించుచున్నవి. గాంధీమహాత్ముడు హిందూదేశమందంతటను ఎక్కడకు తాను వెడల నవసరముగలదో, నక్కడకు వెడలు నని తెలియుచున్నది. మహాత్ముని సందర్శనమువలన, వివిధరాష్ట్రములలోను సత్యాగ్రహోద్యమము చురుకుగ కొనసాగునని నమ్మవచ్చును. నారిమెను, బాబాజీగార్ల నిర్బంధముల

వలన, బొంబాయి ప్రజల కార్యోత్సాహము మిన్న ముట్టినది. మదలకొలది వాలంటీరులు సముద్రమునకు వెడలి, ఉప్పును తయారుజేసిరి. కొలాబా నుండి చౌకతీరకు, సముద్రతీరము పొడవునను, లవణసత్యాగ్రహము జరుగుచునే యుండెను. శరీరబాధలు నయితము సత్యాగ్రహవలంబులదైర్యమును ఇనుచుండు తొలగింపలేదు. డిల్లీలో దేశబంధుదాసుగుప్త, శంకర్లాల్, అన్నారీ, మున్నగు వాలంటీరులు ఉప్పుచట్టముక్రింద నిర్బంధింపబడగ, మహాత్మునికుమారులగు దేవదాసు గాంధీగారు రాజద్రోహనేరముక్రింద అరెస్టు చేయబడిరి. దీనిక్రింద స్త్రీలుగూడ నిర్బంధింపబడిరి. ఉప్పు నేరముతో బోనీయక, ఎచ్చుశిక్షలను విధించుట కింత నేరములను గూడ చేస్తుట సంభవించుచున్నది. గాంధీమహాత్ముని కుమారులలో రామదాసు గాంధీగారి కిదివరకే గరిష్ఠశిక్ష విధింపబడెను. దేవదాసు గాంధీగారికిగూడ తీవ్రశిక్ష విధింపబడు నని తలంపవచ్చును. రామదాసు గాంధీగారి స్థానమును, మరియొక కుమారులగు మణిలాల్ గాంధీగా రాక్రమించిరి. ఇక మహాత్మునినతి యగు కస్తూరిబాయిగారికి గూడ నిర్బంధము జరుగవచ్చును. మహాత్మునికుటుంబము సంతను కార్యరంగమునుండి తొలగించినను, అతని నిశ్చయమునకు భంగము గలుగదు. మహాత్ముని నిర్బంధమునకు పిమ్మట నయినను, ప్రజల నిశ్చయము నశలబోదు. వివిధరాష్ట్రములలోను సత్యాగ్రహముతోబాటు నిర్బంధములు గూడ ప్రారంభమయినవి. తుదకివి సత్యాగ్రహవిజయముతో సంత మొందక మానవు.

డాక్టరు పట్టాభిసీతారామయ్యగారి దీక్ష

బందరులో డాక్టరు పట్టాభిసీతారామయ్యగారి నాయకత్వము క్రింద ప్రథమ దశము లవణసత్యాగ్రహమును నిన్నటి దినము ప్రారంభించుట, ప్రశంసాపాత్రము. ఆంధ్రదేశము మహాత్ముని యుద్ధమమును నిర్వహించుటలోనే మాత్రము వెనుదీయదని దెలుపనక్కరలేదు. అసహాయోద్యమము ప్రారంభమయిన నాటినుండియు, ఆంధ్రదేశము దీనిని నిర్వహించుటయందు శ్రద్ధవహించెను. కర్దమవిషయమున, మహాత్ముని మన్ననలకు పాత్రమయ్యెను. మరల నిపుడు, పూర్ణస్వరాజ్యోద్యమమునకు మహోత్సాహముతో తోడ్పడుచున్నది. పట్టాభిసీతారామయ్యగారి ప్రజ్ఞాతిశయమును వివరింప బనిలేదు. వారి నాయకత్వముక్రింద కొనసాగెడి యుద్ధమమునకు కృష్ణామండల మంతయు తోడ్పడునని విశ్వసించవచ్చును. తూర్పుగోదావరి మండలమున మిగిలిన మండలములకు మార్గదర్శకమై, మహాత్ముడు ప్రారంభించిన దినముననే సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించి, దానిని దీక్షతో నిర్వహించుచున్నది. గుంటూరుమండలము నిన్నటి దినము ప్రారంభించెను. మిగిలిన మండలములన్నియు తమతమ ధర్మమును నిర్వహించి, దేశస్వాతంత్ర్యమును చేకూర్చునని యూహింపవచ్చును. గాంధీమహాత్ముడు స్వేచ్ఛగనుండుచో, ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు గూడ విచ్చేసి, ఆంధ్రులను ప్రోత్సాహపరుపగలడు. మహాత్ముడు రుదెంచినను, అరుదెంచకున్నను, ఆంధ్రదేశము మహాత్ముని ఆజ్ఞలను శిరసావహించి, వానిని నిర్విఘ్నముగ కొనసాగించుగాక యని కోరెదము.

లిబరలు లేబరుపక్ష సంయోగము

లిబరలు లేబరుపక్ష సంయోగము రానురాను బలపడుచున్నది. బాగ్యగనుల చట్టము సందర్భమున, లిబరలు పక్షమువారు లేబరు ప్రభుత్వమున కడ్డు గలిగింపకుండ ప్రవర్తించిరి. నౌకా సమావేశము గూర్చి జరిగిన చర్చలో, విదేశవిధానమును పక్ష ప్రశ్నగా గావింప గూడదని, లాయరు జార్జి గారు ఎచ్చరించిరి. స్పీకర్ అను లేబరు సభ్యులు తమ సభ్యత్వమును చాలించుకొనుటచే, గలిగెడి ఖాళీకి లిబరలు పక్షము వారు తమ అభ్యర్థిని నిలుపకుండుటకు నిశ్చయించుట, నూతన దృక్పథమునకు నిదర్శనము. కమాండరు కెన్వర్థియను లేబరుసభ్యుడును, నాథను అను లిబరలు సభ్యుడును కలసి, రక్షణపద్ధతికి ప్రతికూలముగ ఆందోళనము నలుప నిశ్చయించిరి. లాయరు జార్జి, సర్ హార్బర్ట్ సామ్యుయల్, స్నోడను గార్లు గలసి, స్వేచ్ఛావాణిజ్యోద్యమమును పెంపొందించెదరు. హిందూ దేశవిషయమున గూడ, ఉధయపక్షములవారను ఏకీభవించి పనిజేసెదరని తోచును. ఇట్టి సంయోగము, లేబరుపక్ష బలమున కంతవరకు తోడ్పడునో, లిబరలు పక్షపు టునికి కంతవరకు సహాయకారి యగునో ముందుగాని తెలియదు. మొత్తముమీద తమస్థానము నెటుల నయినను నిలుపుకొనుటకు, లేబరు పక్షమువారు తమ ఆశయములను విజనాడుచున్నారనుటకు సందియము లేదు. ఇందువలన, వీరికి రిజి కళంకము గలుగుట సహజము.

విదేశవస్త్ర బహిష్కారము

విదేశవస్త్రబహిష్కారోద్యమము బలపడుచున్నదని, బొంబాయి ఆంగ్లో హైందవపత్రిక యగు "ఈవినింగు న్యూస్ ఆఫ్ ఇండియా" పత్రిక చాటుచున్నది. స్టాకు ఎక్స్చేంజి సభ్యులు పలువురు యిట్టి బహిష్కారమునకు పూనుకొనిరని, ఈ పత్రిక చెలువుట బట్టి, ఉద్యమము త్వరితగతి వ్యాప్తి గాంచునని నమ్మవచ్చును. ఆంగ్లో హైందవ పత్రిక లీ విషయమై అతి శయోక్తులకు పాల్పడబోవు. విదేశవస్త్ర బహిష్కారమునకు వర్తకులు పూనుచో, అయ్యది విజయము గాంచుట సులభసాధ్యము. బొంబాయి స్టాకు ఎక్స్చేంజిసభ్యులు గాంధీమహాత్మునితో సంప్రతింపి, యాయుద్యమమును నిర్వహింప నిశ్చయించిరి. విదేశవస్త్ర బహిష్కారోద్యమమునకును, కల్లంగడులయొద్ద ప్రచారము జరుపుటకును, పురుషులకన్న స్త్రీలే ఎక్కుడు సమర్థులనియు, స్త్రీలీ విషయమై తమశక్తిసంతను ధారణోపవలయుననియు, మహాత్ముడు యంగు ఇండియాపత్రికలో సూచించెను. లవణసత్వాగ్రహమునందు జేరనివారందరును, విదేశవస్త్రబహిష్కారమునకు, పూనుకొనుచో, పూర్ణస్వరాజ్యమును చేరువకు చేగలరు.

కారాగృహశిక్షితులు

కారాగృహ శిక్షితుల గూర్చి లండనులోని యీస్టుఇండియా సంఘమున జరిగిన చర్చ జూచిన, హిందూదేశమున ఉద్యోగముజేసి ఉపకారవేతనము బడయుచున్నవారికి ఎట్టి వివరీతాభిప్రాయములు గలవో తెలియగలదు. ఇదివరకు వంగదేశమున కారాగృహముల ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగ బనిచేసిన,

కలనల్ హామిట్టనుగారు ముచ్చటించుచు, హిందూ దేశమున విడిఖయిదశిక్ష ననలే తీసివేయవలయునని కోరిరి. ఖయిదీలను తరగతులుగ విభజించుట, అనర్థదాయకమగునని, వీరుచాటిరి. ఏ, బి. క్లాసుల విభజనము వీరి కేమాత్రము ఇష్టములేదు. సర్ లూయిడేనుగారు ముచ్చటించుచు, రాజకీయనేరములు, వ్యక్తిగతనేరములకన్న ఘోరమయినవనియు, దండిని నిర్బంధావాసప్రదేశముగ మార్చి, అక్కడ తయారయ్యెడి ఉప్పనుప్రభుత్వమువారు ఉపయోగించుచుండవలె ననియు, కోరిరి. రాజకీయనిర్బంధితులస్థితి చక్కబరుపవలయునను తలంపు వీరిలో నెవరికిని గనుపింపదు. వారిపట్ల నికను నిర్దయతో ప్రవర్తించవలయునను తలంపు గన్పట్టును.

ప్రస్తుత విద్యావిధానము

బొంబాయి రాజధానిలో నెకండర్ విద్యా విధానమును విచారించిన సంఘమువారు, ప్రస్తుత విద్య నిరుపయోగ మనియు, విద్యార్థులజీవితమున కుపకరింపదనియు, దీనినికను నిలిపియుంచి ప్రయోజనము లేదనియు, తమరిపోర్టునందు తేటపరచిరి. ఆంగ్లభాషద్వారా విద్య నేర్పట అనర్థహేతువనియు, దేశభాషలద్వారానే విద్యను గలుపుట యవసరమనియు, స్పష్టముగ చెలిపిరి. చాలకాలమునుండియు దేశభాషామూలకవిద్య యవసరమనియు, ప్రస్తుత విద్యావిధానము నష్టహేతువనియు, ఎలుగెత్తి చాటబడుచునే యున్నది. కాని విద్యావిధానమునం దేరాష్ట్రములోను అనుకూలమగు మార్పులను ప్రవేశపెట్టుటలేదు. విచారణసంఘముల రిపోర్టులు కాగితములలోనే నిలిచియుండునుగాని, ఆచరణలోకి రాకున్నవి. విచారణసంఘమువారి సూచనలకు ఫలముగ, బొంబాయి రాష్ట్రములో అనుకూలమయినమార్పుగలుగునేమో చూడవలయును.

బ్రిటీషుమందులబహిష్కారము

బ్రిటీషు వైద్యసంఘమువారు, హిందూదేశ వైద్యపు డిగ్రీలను నిరాకరించినందులకు ఫలముగ, అఖిలభారత వైద్యసమావేశమువారు బ్రిటీషుమందులను బహిష్కరింప నిశ్చయించిరి. వీరినిశ్చయము కొనసాగవలయు ననుచో, గాఢప్రబోధమును తీవ్రమయిన ఆందోళనమును జరుగవలయును. హిందూదేశమున ఓషధులకు కొడువలేదు. ఇక్కడ నెట్టి మందులనయినను తయారుజేయ వీలగును. వీనికై ఇతరదేశములపై నాధారపడుటకన్నను అసమర్థత వేరుండదు. బ్రిటీషు వైద్యసంఘమువారి చర్య, భారతదేశవైద్యుల ఆత్మగౌరవమును పెంపుజేయునేని, విశేషమగు మేలొనర్పగలుగును.

రాండుటేబిలు సమావేశము

పైమనుకమిషనురిపోర్టు త్వరితముగ బయల్పడునను నమ్మకము లేదని, ప్రీప్రెస్సు లండను విలేఖకుడు చెలువుచున్నాడు. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో రాండుటేబిలుసమావేశము జరుగుట దుర్లభమని, పాలకులు గ్రహించినటుల దోచును. మహాత్మా గాంధీయుద్యమఫలిత మేమగునో యని కనుగొనుటకు, పాలకులు వేచియున్నారు. ఈయుద్యమమునకు ఫలితముగ, రాండుటేబిలుసమావేశప్రయత్న మడుగంటె నేని చింతించువా రుండరు.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక :

సత్యాగ్రహసంరంభము
డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక, మహాత్ముని యుద్యమమునుగూర్చి వ్యాఖ్యానముజేయుచు, లా-ఆర్డరుల నిర్వహణమున కయినను, ఒక పరిమితిగలదని తెలుపుచున్నది. రాజప్రతినిధిగారికిని, గాంధీ మహాత్మునకును మధ్య జరిగెడిసంరంభము ప్రపంచదృష్టి నాకర్షించుచున్నదని, యీపత్రిక చాటుచున్నది. అమెరికాలో రెండువేల పత్రికలలో మహాత్ముని సత్యాగ్రహవార్తలు ప్రచురింపబడెనని తెలియుచున్నది. ఇట్టియుద్యమము నెదుర్కొనుటలో పాలకులు అసాధారణసామర్థ్యమును జూపవలయు ననుట, అతిశయోక్తిగాదు. "డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్" కన్సర్వేటివు పత్రిక యయినను, మహాత్మునియుద్యమము నిరుపమానమని గుర్తించుట, గమనింపదగిన విషయము.

"త్రివేణి"

జనవరి ఫిబ్రవరి మాసపు "త్రివేణి" సంచికను కృతజ్ఞతతో సందుకొంటిమి. ఈమారు వెలువడిన త్రివేణితో "న్యూ ఈరా" పత్రికగూడ కలసి ప్రచురింపబడుటచే, నూతనశోభతో ప్రకాశించుచున్నది. ముఖచిత్రము ప్రసిద్ధాంధ్ర చిత్రకారులగు కవుతారామమోహన శాస్త్రిగారిచే చిత్రింపబడి, కడు మనోరముగ నొప్పుచున్నది. వీరు చిత్రించిన "బుద్ధుడు : బోధివృక్షము" అను శైలపాయింటు చిత్రమును, "ఓమరు" అను శైలపాయింటు చిత్రమును, పాశ్చాత్య చిత్రకళను భారతీయులెటుల యుపయోగించి, దాని ప్రాశస్త్యమును పెంపుజేయగలరో, వ్యక్తపరచుచున్నది. ఇవి గాక, ప్రాచీన ఆధునిక చిత్రములు కొన్ని పత్రిక నలంకరించుచున్నవి. ఇక నుండియు, ఈపత్రికకు సహసంపాదకు లుండక, వారిస్థానమున ప్రొఫెసరు రాధాకృష్ణ, జనరాజదాసు, డాక్టరు పట్టాభిసేతారామయ్య గార్లతో గలసిన అయిదుగురు సభ్యులు గల సలహాసంఘము ఏర్పరుపబడెను. వీరి సహాయముతో, సంపాదకులగు రామకోటిశ్వరరావు పంతులుగారు త్రివేణి యశము నింకను వృద్ధిపొందించెదరని నమ్మెదము. ఈపత్రికగూర్చి సచ్చిదానందసింహ, పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూ, జనరాజదాసుగార్లు సగిన యమూల్యాభిప్రాయములు, పొందుపరుపబడినవి. ఈ సంచికయందు ప్రముఖులచే వ్రాయబడిన పెక్కు వ్యాసములు గలవు. వీనిని రచించినవారిలో శ్రీ ప్రకాశం, ప్రొఫెసరు వీరభద్రుడు, పట్టాభిసేతారామయ్య, కె. మోకటరమణి, కృష్ణస్వామయ్యగార్లు మున్నగువారు గలరు. ఇకముందు, త్రివేణి నిరంతరాయముగ సాగి, విజ్ఞానమును ప్రపహింప జేయునని, సంపాదకులు గనుబడిచిన విశ్వాసము సార్థకమై, విద్యాధికుల యభిమానమున కిది పాత్ర మగుగాక యని కోరెదము.

మద్రాసు ప్రొగ్రెసివు యూనియను 49 వ

వార్షికోత్సవము

వైయూనియనుయొక్క 49 వ వార్షికోత్సవమును పాపకాల బాలరకు బహుమతుల నొసగుటయును రాబోవు 14 వ తేదీని సాయంకాలము 5-30 గల సావుకార్యేట ఆదియపు నాయక పీఠి నెం 95-96 గృహమున తిరుగుసం ఆజ్ఞా... మొదలియారు హోలనందు జరుగును. వ్యా|| హెచ్. ఓ. సి. వీన్స్ గా రధ్యతుత పహించెదరు.

యావద్భారత స్వరాజ్య సత్యాగ్రహము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు ఉప్పు కొనుట

నేనుగుత్తగారు 13 తేదీని కలకత్తాలో ఉప్పు సమ్మేదరు

దర్బారు చేశాయి, అమృతలాలు నేటు, గోకుల్దాసు తలాటిగార్లను బోడితలలు చేసి బేడిలు వేసి సబర్కత్తి చెరసాలలో నుంచుట

నేటు జమనాలాలు బజాజుగారిని థానా చెరసాలలో నుంచుట

వంగరాష్ట్రమున గ్రామోద్యోగులు రాజీనామాల నిచ్చుట, ప్రభుత్వోద్యోగులను బహిష్కరించుట, సత్యాగ్రహమున చేరగోరద మని మహమ్మదీయనాయకులు ప్రకటించుట

స్వరాజ్యసత్యాగ్రహ కేసులు

అరెస్టులు-శిక్షలు

గుజరాతులో యిద్దరిని అరెస్టుచేయుట

చెరి ఆరు నెలలు కఠింశిక్ష

ఆంధ్ర, ఏప్రిల్ 9:—దర్బారుకి తుది అను పార్టీవలంటీరును మణిలాలు పట్టు అను మరెయ్యక వలంటీరును నేడు 9 వ తేదీ ఉదయమున అటూలో ఉప్పును తీయుచుండగా పోలీసు వారు అరెస్టుచేసిరి. అప్పుడు మహాత్ముడు భీమరథులలో నుండెను. వారి నిద్దరిని నిన్ను నే కోర్టుకు తీసుకువెళ్లి విచారచేసి ఒక్కొక్కరికి ఆరు నెలలు కఠినశిక్ష వేసి రెని శ్రీరైసువారు ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష వేసిరని అసోసియేటెడ్ ప్రెసువారు తెలిపిరి.

మరియుద్దరిని అరెస్టుచేయుట

మరియుద్దరు వలంటీరులు ఉప్పును అమ్ముచుండగా ఆవు పును పోలీసు వారు ఊడచెరుకు కొనబోయిరి. వలంటీరులు పెను సులాడిరి. ఆ పెను సులాటలో ఒక వలంటీరుకు చేతికి నలుగుడు తగిలెను. (ఫ్రీ ప్రె.)

దర్బారు గోపాల్దాసుగారు

మున్నగు నాయకులు

సబర్కత్తి చెరసాలలో బోడిగుడ్లుచేసి జయిలు

దుస్తుల నిచ్చుట

అహమదాబాదు, ఏప్రిల్ 9:—క్రియతులు అమృతలాలు నేటు దర్బారు గోపాల్దాసు గోకుల్దాసు ద్వారకదాసు తలాటిగార్లను సబర్కత్తి చెరసాలలో నుంచిరి. నిన్న మహాదేవ దేవాయిగారు చెరసాలకవెళ్లి వారిని చూచిరి. వారికి బోడిగుడ్లు చేసి ఖయిదీల దుస్తుల నిచ్చిరి. కయిరా పోలీసు వారు వారికి బేడిలు కూడ వేసిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

వంగరాష్ట్రమున యిద్దరిని అరెస్టుచేయుట

చాలమంది గ్రామోద్యోగులు రాజీనామాల నిచ్చుట-ఉద్యోగులను బహిష్కరించుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 9:—నేడు 8 వ తేదీని సాయం కాలమున కలకత్తాలో బారాబజారులో ఖగేంద్రనాథ ఛటర్జీ గారును మరెయ్యక వలంటీరును ఉప్పును అమ్ముచుండగా పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి. ఛటర్జీ గారును 50 మంది వలంటీరులను బారానగరునుండి బయలుదేరి కలకత్తా రాగానే వారిని అరెస్టుచేసిరి.

రాజీనామాలు

మహిష్కర్లలో నొకచోకిదారు 9 వ తేదీని రాజీనామా నిచ్చి వలంటీరుగా చేరెను.

కాంటాయిలో డాక్టరు బెనర్జీగారి ప్రచారము

ఆరుగురు చోకిదారులు రాజీనామానిచ్చిరి. ఉద్యోగులు రాజీనామాల నామోదించలేదు. (ఫ్రీ ప్రె.)

ఫ్రీ సారెంపూరులో 13 మందిని అరెస్టు చేయుట

10 వ తేదీని విచారణ జరుగును

ఫ్రీ, ఏప్రిల్ 9:—క్రియతులు దేవదాసు గాంధీ, దేవభంధుగుప్త శంకరలాలు, రాధారము, ఓంకారనాథు, ఫరదులీహకు, అన్నారీ, అరపుహస్వామి, భిషంబరదయాల,

దీపదయా, దుర్గాదాసు, దైదువైద్యరత్న, పులుచందుగార్లను 18 మంది 9 వ తేదీని సలీపురులో అరెస్టుచేసి దేవదాసుగారు తప్ప తక్కిన 12 మందిని ఉప్పుచట్టముక్రిందను దేవదాసుగారిని మాత్రము పీ న లు కోడు 124 ఏ సెక్షను క్రిందను అరెస్టు చేసిరి. ఈ సంగతి వెల్లడియైనచో వేలకొలది ప్రజలు ప్రోగువడవరని వారిని మీరటువైపును తీసుకొనివెళ్లిరి. వారిని 9 వ తేదీ సాయంకాలము నకు ఫ్రీలో నెంట్లబు, పోలీసుస్టేషనుకు తీసుకొని వచ్చెదరని యను, 10 వ తేదీని విచారణజరుగుననియును తెలియుచున్నది.

ఈ వార్త తెలియగానే 5000 మంది ప్రజలు సలీపురులో చేరిరి. అటుపిమ్మట హిందూస్తాను ట్రెయ్యువారికా సంపాదకుడగు సహనీగారి అధ్యక్షతక్రింద క్విట్ ఇండియాలో బహిరంగసభ జరిగినది. 8 మంది, నెంట్లబు, పోలీసుస్టేషనుకు తీసుకొనివచ్చి రని తెలియగానే సభలోనున్న వారందరను ఆచటికి వెళ్లిరి. పోలీసు డిప్టీ మాఫరిం టెండెంటు నాయకు దేవదయాలగారు కాంక్రముగా పనిచేయుటచే ప్రజలందరను క్రమముగా వెడలిపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

9 వ తేదీని 22 మంది వలంటీరులు సలీపురు వెళ్లి ఆచట ఆనాడు ఉదయము 10 గంటలు మోదలు మధ్యాహ్నము 1 1/2 లోగా మహమ్మదు ఉప్పు తయారుచేసిరి. మొదటిసారి చేసి కఉప్పును గ్రామస్థులకు ఉచితముగా పంచివెట్టిరి. రెండవసారి చేసిన ఉప్పును విక్రయించిరి. మూడవసారి చేసిన ఉప్పును మీరటుకును ను జఫరు మగతుకును పంపిరి. అచట కొంతమంది పోలీసువారుగూడ నుండిరి గాని వారేమియును చేయలేదు. (ఫ్రీ ప్రె.)

సంయుక్త రాష్ట్రములలో యిద్దరిని అరెస్టుచేయుట
రాయబెరిల్లో నొకరిని కాన్పూరులో నొకరిని అరెస్టు చేసిరి

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 9:—రాయబెరిల్ కుండల కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి సత్యనారాయణగారిని 9 వ తేదీని రాత్రి 7 గంటలకు రాయబెరిల్లో వారంటుమీద అరెస్టుచేసి తీసికొనిపోయిరి. మరొకరిని అరెస్టుచేయలేదు. (ఫ్రీ ప్రె.)

కాన్పూరులో సత్యాగ్రహమును సరిపించుట 9 వ తేదీని పండిత హరిహర వాధా కృత్రిగాని అరెస్టుచేసిరి.

అటూలో పోలీసు డిప్యూటీ మాఫరిం టెంకు ఆంటియా గారే ఆయిద్దరు వలంటీరులను అరెస్టుచేసిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

అహమదాబాదులో నారీమణులనుగూడ అరెస్టుచేయుట

కుర్షుదుబహెను, మృదులబహెను గార్లు అరెస్టుచేయబడిరి

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—అహమదాబాదులో 9 వ తేదీని ఉప్పును అమ్ముచుండు దాదాభాయి నారోజీగారి మనుమరాలు కుర్షుదు బహెనుగారి కోటికేరడను అంబాలాలు సారాబాయిగారి కమాతయగు మృదులబహెను గారిని అరెస్టుచేసిరి. (హిం. ప్ర. వి)

నేటు జమనాలాలు బజాజుగారు

థానా చెరసాలలో నుంచుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—నేటు బజాజుగారిని థానా చెరసాలలో నుంచిరి. బజాజుగారి భార్య నేడు బొంబాయి వచ్చిరి. ఈమె థానా వెళ్లి బజాజుగారిని చూచెదర.

బొంబాయిలో యిద్దరు వలంటీరులను

అరెస్టుచేయుట

9 వ తేదీని యిద్దరు వలంటీరులు ఉప్పునుతీసుకొని వెళ్లుచుండగా వారిని అరెస్టుచేసిరి.

స్త్రీలుగూడ ఉప్పును అమ్ముట
వెనుక బరోడా దివానుగానుండిన మానుభాయి మెహతాగారి కమాత మున్నగు స్త్రీలు గూడ 9 వ తేదీని బొంబాయిలో ఉప్పును అమ్మిరి.

ఫ్రీలో యిద్దరు స్త్రీలు గూడ అరెస్టు చేయబడిరి

శ్రీమతి సత్యవతి దేవిగారిని శ్రీమతి పార్వతీదేవి గారిని గూడ అరెస్టుచేసిరి

ఫ్రీ, ఏప్రిల్ 9:—9 వ తేదీని సాయంకాలము 4 1/2 గంటలకు శేషవత్రికా, డైరెక్టరు లాలాదేశ్ బంధుగుప్త, కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు లాలా శంకరలాలు, కార్యదర్శి ఎఫ్. హెచ్. అన్నారీ, చమనలాలు బాడిష్టరు అసఫాళీ, దేవదాసుగాంధీ, శ్రీమతి సత్యవతిదేవి, శ్రీమతి పార్వతీదేవిగార్లు మున్నగు ముప్ర సిద్ధనాయకులు 20 మంది ఫ్రీనుండి బయలుదేరి సలీపురుకు వెళ్లిరి. వారి నందరిని అరెస్టు చేసిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

బొంబాయిలో అరెస్టులు

9 వ తేదీని యిద్దరిని అరెస్టుచేయుట హెచ్చుమంది మహమ్మదీయులు వలంటీరులుగా చేరుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 10:—పార్లమెంటు కాలిగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి సోమనాథేశ్వరుగారిని 9 వ తేదీని విదేశ ప్రస్థమవును తగులబెట్టినందులకు నిన్న అరెస్టుచేసిరి.

వీల్లీ పారెలు వలంటీరు మత్వరాలలో 9 వ తేదీని అహమదాబాదు అందరిలో ఉప్పు అమ్ముచుండగా అరెస్టుచేసిరి.

బొంబాయిలో మిక్కిలి హెచ్చుమంది మహమ్మదీయులు వలంటీరులుగా చేరిరి. కార్మికులుగూడ చాలమంది చేరిరి. తమకు కరువేరుగా దినములు శేర్మరుపవలెనని మహమ్మదీయులను కార్మికులుగూడ కోరిరి. ఒకరోజున ప్రత్యేకముగా మహమ్మదీయులు మరెయ్యకరోజున ప్రత్యేకముగా కార్మికులను సత్యాగ్రహమును సలికెదరు. (ఫ్రీ ప్రె.)

నేడు 200 కాంతివైనికులు సత్యాగ్రహముచేసిరి

స్త్రీలదళమునకు నిర్మలదేవిగారు నాయకురాలు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 10:—నిన్న రాత్రి నిర్ణయింపబడినట్లు నేడు 200 సత్యాగ్రహదళములు సముద్రతీరునందు విజృంభించి ఉప్పునీళ్లు తెచ్చి ఉప్పుచేసిరి. అందలో ఒకదళము నిర్మలదేవి గారిచే నడుపబడెను. ప్రతిరోజు క్రొత్తకాంతివైనికులను పంపవలెనని యుద్ధాలోచన సంఘమువారు నిర్ణయించిరి. మొదటిరోజున 10 ముక్రమే సత్యాగ్రహము గావించిరి. రెండవరోజు 50 మంది, మూడవరోజు 100, ఈ రోజు 200 మంది క్రొత్తకాంతివైనికులు సత్యాగ్రహము చేయుటకు పంపబడిరి. కాసనోల్లంఘనముచేయువారిసంఖ్యను పెంచుటకు యుద్ధాలోచన సంఘమువారిట్లు నిర్ణయించిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

మహాత్ముని అరెస్టు చేయుదురను వదంతి

జలాల్పూరు, ఏప్రిల్ 10:—గాంధీజీని అర్ధరాత్రికే అరెస్టు జేయుదురను వదంతి వ్యాపించుటచే రాత్రంతయు యిచట అలజడిగనుండెను. మోటారుబసులును, కారులును తిరుగుచుండెను. తిరిగి జలాల్పూరు దండోడ్డంతయు 18 మైళ్లు సందడి గనుండెను. జలాల్పూరు ప్రజలు నవసారికోపయి రైలుస్టేషనువద్ద వేచియుండిరి. ఏమిజరుగునాయని వేచియున్నార.

మదరాసులో సత్యాగ్రహము

ప్రకాశంపంతులుగారి విన్నపము

మచిలీపట్నం, ఏప్రిల్ 10:—జి. ప్రకాశం పంతులు గారు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—

మదరాసులో ఉప్పుపన్ను నిరోధము 13 వ తేదీన ప్రారంభించుటకు నిశ్చయింపబడెను. అవసరమగునపు డివిదర కెన్నుదును మదరాసు వెనుకబడియుండెను గాని ఊరుకొనలేదు. ప్రచారకులును దేశభక్తులును స్త్రీపురుషు లెల్లరను కాంతిసైన్యమున చేరగోరుచున్నాను. ప్రజలు ధనసహాయము చేయవలెను. ఇది మనకు పరీక్షపముయము. మదరాసు 7 రివి తీరవలెను. (తం. తి.)

మూర్ఖరాష్ట్రమున సత్యాగ్రహము

సూరతులో బహిరంగసభ

పౌరులు దృఢప్రతిజ్ఞ నొనరించుట

సూరతు, ఏప్రిల్ 9:—ఈ సోమవారమున సూరతులో మిక్కిలి గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. దొరతనము వారు నాయకుల నందరిని అరెస్టుచేయుచుండుటచే యీ అహింసా సాధనమున పట్టుదలతో కొనసాగింపవలెనని వారందరూ దృఢప్రతిజ్ఞ వ్రేసినవారైరి. వ్యాయపక్షమునకీ విజయము నొసగునని భగవంతుని ప్రార్థించిరి. (ఫీ. ప్రె.)

కథియవాడువారికి మహాత్ముని సందేశము

ధోలీరానుండి అటుకు మహాత్ముని సందర్శింపవచ్చిన వలంటీరులచే మహాత్ముడు సందేశమును పంపుట

సూరతు, ఏప్రిల్ 8:—“ధోలీరా ఉప్పు కాలువ కడ జరుగుచున్న చర్యలు మిక్కిలి దుస్సహముగా నున్నది. వలంటీరుల పిడికిళ్లలోనున్న ఉప్పును బలవంతమున లాగుకొనుట మిక్కిలి మోటుతనముగా నున్నది. పోలీసువారి రెంతదౌర్జన్యమును చూపినను గూడ వలంటీరులు అహింసా ధర్మమును వదలగూడదుగాని శక్తియున్నంతవరకు ఉప్పును వారికియ్య గూడదు. ఆ ప్రాంతమునందలి ప్రజలందరూగూడ వెంటనే సమిష్టి సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపవలెను. కథియవాడు న్యాయవాదులుగూడ నిపుడైన సత్యాగ్రహమున చేరదగును. ఏలననగా న్యాయవాదులగు మహిళలు కొఠారీ, అమృతలాలు నేటుగార్ల నిద్దరిని ఉద్యోగులు అరెస్టుచేసి చెరసాలలకు పంపిరి. పులుచందు భాయిగారినిగూడ అరెస్టు చేసిరని నాకిప్పుడే తెలిసినదిగావున నిక విద్యార్థులును న్యాయవాదులును యెంతమాత్రమును వెనుదీయ గూడదు” అని మహాత్ముడు సందేశము పంపెను.

మహాత్ముడు అన్ని రాష్ట్రములకును వెళ్లదలచుట

మహాత్ముడు సూరతునుండలమున సంచారము చేయదలచుట

సూరతు, ఏప్రిల్ 8:—ఈ సెల 13-వ తేదీనుండి మహాత్ముడు సూరతునుండలమున సంచారముచేయు ననియును అటుపిమ్మట ఏరాష్ట్రమునైన తాను వెళ్లవలసిన అవసరము కలిగినచో వెళ్లవనియును రూఢి వార్త తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సారాదుకాణములవద్ద విక్రయనిరోధము

మహాత్ముడు స్త్రీలను పంపదలచుట

సూరతు, ఏప్రిల్ 9:—ఈ సెల 13-వ తేదీముదల సారాదుకాణములవద్ద విక్రయనిరోధము (పికెటింగు) ను పలువు నిమిత్తము స్త్రీలను పంపుటకు మహాత్ముడు నిశ్చయించెను. (ఫీ. ప్రె.)

అహమదాబాదులో 100 మంది వలంటీరులు చేరుట

చాలమంది మహమ్మదీయులుగూడ చేరుట

అహమదాబాదు, ఏప్రిల్ 9:—అహమదాబాదులో 100 మంది వలంటీరులు చేరిరి. వీరిలో చాలమంది మహమ్మదీయులు గూడ నున్నారు. (ఫీ. ప్రె.)

అటులో ఉప్పుతీయుట

చాలమంది స్త్రీలు నేడుగూడ ఉప్పుతీసిరి

అహమదాబాదు, ఏప్రిల్ 9:—9-వ తేదీనగూడ చాల మంది స్త్రీలును పురుషులును వచ్చి పుప్పుతీసిరి. అసాదు మహాత్ముడు భీమరథులో నుండెను. ఆ. ప్రె.

భీమరథులో మహాత్ముడు ఉప్పు తీయుట

4000 మంది ప్రజలు వెళ్లట

వారిలో 500 మంది స్త్రీలుండుట

భీమరథు, ఏప్రిల్ 9:—భీమరథులో వలంటీరులు భిక్షు రుద్రులను ధరించిరి గాని లంగోటిలను మాత్రమే పెట్టుకొని యుండలేదు. 9 వ తేదీని కొద్దిగా మబ్బు క్రమియుండెను. రామదాసు గాంధీగారి స్థానమున అతనిసోదరుడగు మణిలాలు గాంధీగారు నాయకత్వము వహించిరి. అచట 325 మంది వలంటీరు లుండిరి.

మణిలాలుగారు తెలిపిన విషయములు

“ప్రత్యేకముగా నావెంట 100 మంది వలంటీరు లున్నారు. 7 వ తేదీని నేనిచటికి వచ్చి నాయకత్వమును వహించిన పిమ్మట మేము చాల ఉప్పును తీసియు చేసియు చాలవోట్లు విక్రయించితిమి. నేను వచ్చినపిమ్మట మరల పోలీసువారి రెట్టి నిరోధమును కలిగింపలేదు.

ఇచటనున్న పల్లములో మేము గట్టుపోసి మడులు కట్టెదము. పోటువేళ నీరు వానిలోనికి వచ్చి నిలుచును. ఆ నీరు ఎండకు యిగిరిపోయి ఉప్పు తయారగును. భీమరథులోను బుదియాలోను మేము ఉప్పును పంచిపెట్టితిమి. బుదియావారు గూడనిచటికి వచ్చి మామూలురీతిని ఉప్పుచేసిరి. సమద్రప్రసాదీని యరిగించి గూడ ఉప్పుచేసిరి సూరతు వలంటీరులలో కొందరిని వోల్టాకు పంపిరిని. రై పెన్ను లేకుండ ఉప్పును చెంతనుంచుకొనినవారి నందరిని పోలీసు అరెస్టుచేయవలెననిగాని బలవంతముగా వారిచేతులలో నున్న ఉప్పును తీసికొనగూడదు. అది చాల అక్రమము” అని మణిలాలుగారు నడిపిరి.

మహాత్ముని ఉపన్యాసము

మహాత్ముడు 8 గంటలకు రావలసియుండెనుగాని 50 నిమిషములు ఆలస్యముగా వచ్చెను. అప్పటికి సూరతుకాంతి బాగుగా వ్యాపించెను. మహాత్ముడు వేదికపైకిరాగానే ప్రజలు మహాత్మునిపై పుష్పములనుచల్లెరి. వారి కేళములనుపమర్చించిరి. మహాత్ముడు మందహాస మొనరించుచు వేదికపై గూర్చుండెను. ప్రభుత్వమువారు చట్టము ననుసరింపకుండ చిత్తము వచ్చినట్లు శిక్షలు వేయుచున్నారని మహాత్ముడు నిరసించెను. 93 గంటలకు ఉపన్యాసము ముగిసినది. మహాత్ముడు వెంటనే ఉప్పు తీసెను. పిమ్మట నందరూ అప్పుతీసిరి. పిమ్మట మహాత్ముడు సూరతు వెళ్లి అటనుండి 9 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 1/2 గంటలకు దండి వెళ్లెను. (ఫీ. ప్రె.)

భీమరథులో పోలీసు

పటేలు స్త్రీలపేర్లను వ్రాసికొనుట

9 వ తేదీ ఉదయమున భీమరథుకు మహాత్ముడు రాక పూర్వము ఒక పోలీసు పటేలు (పార్సీవాతీయుడు) అచట ఉప్పు తీయుచున్న స్త్రీలపేర్లను వ్రాసికొనుచుండగా ఆ గ్రామముడేమియు ఘోషా అననతడు సభలో నున్నవారిలో నా విషయమును తెలిపి ఆ పటేలుగూడ నచటనే యున్నాడని తెలిపెను. అందరూ ఆ పటేలును చూచుటకు లేచిరి గాని మరెట్టితోందరయును కలగలేదు.

మహాత్ముని ఉపన్యాసము

“నాయకులను అరెస్టు చేయుటవలన ప్రభుత్వమువారు మన శక్తిసామర్థ్యములను పరీక్షింప వారంభించిరి. ఇంతటి కార్యములవలన భారతీయులు భయపడువారు కారని మీరు స్పష్టపరచవలెను. ఇటుల నాయకులను అరెస్టు చేయుచున్నారను వార్తలు విస్తారముగా వచ్చుచుండుటచే నాకు ఆపరిమితమగు సంతోషము కలుగుచున్నది. ఏలనగా వీనివలననే మనకు స్వరాజ్యము రాగలదు. మీరు నిర్భయముగను ధైర్యముగను ఉప్పుతీయవలెను. మీరు ఈ యుప్పునే వాడవలయును గాని దొరతనమువారి ఉప్పును వాడగూడదు. సారాదుకాణముల వద్దను, విదేశీవస్తువులదుకాణముల వద్దను స్త్రీలు విక్రయ నిరోధమును కలిగించుచుండవలెను” అని మహాత్ముడు నడిచెను. (ఫీ. ప్రె.)

న్యాయమూర్తి పేజిగారు

రంగూను ప్రధానన్యాయమూర్తి ఛార్జి పుచ్చుకొనుట
రంగూను, ఏప్రిల్ 9:—న్యాయమూర్తి పేజిగారు సతీసమేతుడై నేటి దినము ఉదయం రంగూను చేరిరి. 11 గంటలకు హైకోర్టులో 9 మంది జడ్జిల ఎదుట రాజభక్తి ప్రమాదముగావించి రంగూను హైకోర్టు ప్రధానన్యాయమూర్తి ఛార్జి పుచ్చుకొనిరి. (ఆ. ప్రె.)

మణిలాలు కొఠారీగారి ప్రకటన

మరల 55 మంది వలంటీరులు అహమదాబాదు

నుండి వద్దావు వచ్చుట

(7 వ తేదీని వద్దావునుండి పంపబడిన యీ తిరివాత్తను వద్దావు ఉద్యోగులు నిలిపివేసినందున యిది ఆలస్యముగా చేరినది)

వద్దావు, ఏప్రిల్ 7:—6 వ తేదీని మణిలాలు కొఠారీ గారును మరల 55 మంది వలంటీరులును వద్దావునుండి బయలుదేరి వీరాంగంచేరగానే వారిని అరెస్టుచేసిరి. నిన్ననే యీ వార్తను దోలీరాలో అమృతలాలు నేటుగారిని ఆతని జట్టులోని వలంటీరులను అరెస్టుచేసిన వార్తయును గూడ తెలిసెను. నిన్న రాత్రి వద్దావు శిబిరమునందును నగరమునందును బహిరంగ సభలు జరిగెను. అరెస్టుచేయబడినవారి నందరిని ప్రశంసించిరి. కొఠారీగారికి శిక్షవేయబడిన వార్త గూడ నిన్న 6 వ తేదీరాత్రి యే తెలిసినది. తక్కిన 55 మంది వలంటీరులు యెద్దయున్న ఉప్పును తీసుకొని వారిని వదలివేసిరి.

మరియొక జతవచ్చుట

ఈ వార్త తెలియగానే అహమదాబాదునుండి మరల 55 మంది వలంటీరులు అర్జునలాలుగారి నాయకత్వముక్రింద నిన్న రాత్రికి వద్దావు వచ్చిరి. వారు నేడు 7 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ప్రైయిసులో కథియవాడు పుష్పపట్టుకొని వద్దావునుండి వెళ్లిరి.

కొఠారీగారి ప్రకటన

నా భార్య యిటీవలనే మృతినొందుటచే అసంఖ్యాకుల నా మిత్రులు నాకుతంతివార్తలను లేఖలనుపంపియున్నారు. వారి కందరికిని నేను మిక్కిలి కృతజ్ఞుడను. ఇట్టి ఆపదకలిగినను గూడ నేను సత్యాగ్రహమున పాల్గొన గల్గుటకు తగిన మనశ్శాంతిని భగవంతుడు నాకునుగ్రహించినందులకు నేను వందనకీర్తముల నర్పించు చున్నాను. భారతదేశీయులందరూ యీవిషయమును యమన సాంఘిక వివాదములు మున్నగు నితర విషయముల నన్నిటిని విడనాడి యేకీభవించి విజయమును సమకూర్చు గోరెదమ అని సబర్బత్తీ చెరసాలకు పోవెనున్నపుడు కొఠారీగారు తెలిపిరి.

రెండు సెలవరకును విదేశపు బట్టలను తెప్పించును అని 7 వ తేదీని వద్దావు వార్తలు ప్రచురము చేసిరి. (ఫీ. ప్రె.)

* * * * *

జలల్వారులో బహిరంగసభ

తాలూకావారికి విజ్ఞప్తి

జలల్వారు, ఏప్రిల్ 10:—“జలల్వారు తాలూకా లోని అన్ని గ్రామములవారును ఉప్పును తయారుచేయవలెను. ప్రభుత్వోద్యోగులను బహిష్కరింపవలెను” అను తీర్మానము ఆ సభలో నామోదించబడినది.

వలంటీరుల ఆహారము

మహాత్ముడు జాతీయవారమునందు నిర్ణయించిన ఆహారమును వలంటీరులు సంప్రీతితోనే భుజించుచున్నారు. ఎవరును ఎట్టి ఆక్షేపణలను చేయలేదు. (ఫీ. ప్రె.)

తమిళనాడునకు బొంబాయి వలంటీరులు వచ్చుట

మదరాసు, ఏప్రిల్ 10:—బొంబాయిలోనున్న వాక్షిదా కులలోని ప్రధమవాలంటీరుడగు రేపుడయ్యును బొంబాయి ఎక్స్ ప్రెసులో వచ్చెను. వీరిని స్టేషనువద్ద సన్మానించి సాయం కాలము తిలకు ఘాటులో 5-15 గ. సభ జరుపుటకు ఏర్పాదులు జరుగుచున్నవి.

వెద్దాపురం డి॥ మునసబువారి

కోర్టులో

O. P. 30/1930.

పిటిషనరు:—సురభి సముద్రాల్లమ్మ

యీపిటిషనరు ఆమె భర్త ఆయన సురభి అప్పల నరసయ్యగారు చనిపోయినందున సదరు అప్పలనరసయ్యగారి (Oriental Government Security life Assurance Co., Ltd. Bombay)లో వేరిస్ Policy నెం 141630 కు తాలూకు సొమ్ము రు. 1444-4-0లు రాబట్టుకొనుటకు Succession Certificate తీసుకొనుటకు పిటిషను దాఖలుచేసినది. గతుక ఆక్షేపణలు పున్నవారు సదరుకోర్టుకు 14-4-1930 తేదీ ఉదయము 11 గంటలకు హాజరయి ఆకోర్టువారిలో తమ ఆక్షేపణలు మనవిచేసుకొనలయును.

మకాం పెద్దాపురం } నెట్టుమి సూర్యారావు
24-8-1930 } పిటిషనర్ ప్లీడర్

సత్యాగ్రహ ప్రసానము-బెజవాడ

(ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

సం దాంధ్రదేశముంతయును పరమోత్సాహభరితమై యొప్పుచున్న విభజన సత్యాగ్రహ దశ ప్రస్థానములు నిపు యే ము చేయుచున్నవి. సత్యాగ్రహ నాయకులు దేశభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు ఏప్రిల్ 9 వ తేదీని దేశమనందంతటను సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపవలయునను నాజ్ఞను చేసినారు. వారి ఆజ్ఞ ప్రకారము కృష్ణా గూటూరు మండలములందు 9 వ తేదీ ప్రారంభమునందు సత్యాగ్రహ దళములు బైలుదేరినవి. విజయవాడయందు ఆంగ్లరత్న భవనము నుండి గంపలగూడెం కుమారరాజాగారి నాయకత్వముక్రిందను సత్యాగ్రహదళము బయలుదేరినది. ఆదళమునందు 11 భటులు గలరు. హిందూస్థానీ సేవాదళము పంపిన సేవాదళముఖమునందు బ్యాండును వాయిచుచు సత్యాగ్రహులకు పరమోత్సాహమును కలుగజేసినది.

సత్యాగ్రహ సైన్యము జాతీయ పతాకములను ఖడ్గరచుట్టలను, ఖడ్గర టోపీలను ధరించి కాంతిసైన్యము స్వరూపము నీనది. నాయకుడు కొట్గిరి వేంకటకృష్ణారావుగారు కాంతి సైనికుని వేషమును ధరించి నలంబేరు సంచిని ధరించి కాంతి సైనికులకు చిహ్నముగ నిలబడెను. వారివెనుకను ఇద్దరిద్దరి చొప్పున కాంతి సైనికులు వరుసలు దీర్చి నిలువబడిరి.

డాక్టరు ఘంటసాల సీతారామకర్మగారు వారి కుమార్తె ద్వారా నాయకునకు పూలవారమును మంగళహారతులను సమర్పించి కర్పూరసీర జనమును సమర్పించిరి.

సత్యాగ్రహదళము బయలుదేరుటకు పూర్వము శ్రీ నాగేశ్వరరావు, ప్రకాశం, కాశీశ్వరరావు, సీతారామకర్మగారు సత్యాగ్రహులను, వారి విధులనుగురించియు, సేవను గురించియు సుపదేశములను చేసిరి. శ్రీయుత నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఈ క్రిందివిధముగ చెప్పిరి.

సోదరులారా!

నేటిదినము విజయవాడ చరిత్రయందును భారతదేశ చరిత్రయందును, ప్రపంచచరిత్రయందును పుణ్యదినము. భారతదేశము స్వాతంత్ర్యసంపాదనమునకై కాంతిసమరము నారంభించినది. విజయవాడ గత కాలమునందు ఎన్నియో ఘోర యుద్ధములను పండర్చించి యున్నది. గృహదేయులను పరదేశియులను నిజయవాడ రంగరంగమునందు ఎన్నియో రక్తపాతములమైన యుద్ధములను జేసికో మనము నిర్ణయింపజాలము. భారతయుద్ధనాయకుడైన విజయము ఇంద్రకీలపరశ్రత్తుమనందు శ్రీశ్రీ సంహారమునకై చిరకాలము తపస్సుజేసిన ఇతిహాసమును విజయవాడయందలి ఇంద్రకీలపరశ్రత్తు సృష్టింపజేయుచున్నది.

మహాసంగ్రామములలో దుఃఖవేదనల సమర్థించిన ప్రపంచమనందను కాంతియుగమును స్థాపించుటకై నే డేదటనుండి బయలుదేరుచున్న సత్యాగ్రహదళము పూజకొనుచున్నది.

మహాకూరులవంశమునందు జనించిన శ్రీగృహలగూడెం కుమార రాజాగారు కాంతిచిహ్నములతో సత్యాగ్రహదళమునకు నాయకుడై విజయమును సమకూర్చుటకు పూనుకొనియున్నాడు.

ప్రపంచమునందు మానవుల ప్రయత్నము లన్నియును గుఱునాశనమునకును నుభయసంపాదనను నకనూ వినియోగపడుచున్నవి.

మానవులు చేయు సకల ప్రయత్నములకు నిదియే ఫలము. ఎవ రేమి పనిచేసినను ప్రయోజనము దుఃఖాశనము నుభయసంపాదనము.

ప్రపంచము పరవీడనమునకును నుభయము గలుగునని భ్రమపడి పరదేశముల విజయమునకును పరవీడనమునకును పూనుకొనియున్నది.

క్రైస్తవీకులు అఖండమై లోకవ్యాప్తమైన మహాసామ్రాజ్యమును సాధించినది. కాని ఆక దీరలేదు. పరవీడనమునకును నుభయము గలుగునను విధము క్రిటిఫై సామ్రాజ్యచరిత్రము నేడము చేయుచున్నది.

లోకమునందు నుభయకృత్యాగములను గల్గెను గాని సంపదనములను గలుగజాలదు. ప్రపంచమునందలి సుతములు మోక్షముల జీవితములు పురాణేతిహాసములు ఈపరవధర్మములనే బోధించుచున్నవి.

గాంధీమహాత్ముడు ప్రపంచకాంతికిని భారతస్వాతంత్ర్యమునకును ఈపరవధర్మములనే బోధించుచున్నాడు.

మార్చి 12 వ తేదీని గాంధీ మహాత్ముడు ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహప్రసానము నేటికి పరిపక్వమైనది. నేడు సత్యాగ్రహప్రసానమునకు పూజకొనిన సత్యాగ్రహులందరును గాంధీమహాత్ముడు నిరంతరమును బోధించుచున్న అహింసా సత్యమును గమనింపవలసి యుండును. ఇందులు దౌర్జన్యమును ప్రదర్శించినను కాంతిసైనికులు దౌర్జన్యమును ప్రదర్శింపక సత్యాగ్రహమును గలిగి ప్రపత్తింపవలసి యుండును. దౌర్జన్యమునకు రికాలమునందయును అలవాటుపడిన ప్రభుత్వము దౌర్జన్యమును ఉపయోగించుట సూజము. గతించిన ఆదివారమునాడు

చెన్నైపురియందు ప్రజలు సత్యాగ్రహప్రసానమును చేసినపుడు 40 మంది ఆశ్వికభటులు, ఫిరంగుల మోటుబండి, 20 మంది సైనికులు దళమువెనుకను వారి బాహుబల ప్రదర్శనమును జేయుచు బయలుదేరిరి. కాని దౌర్జన్యము సంప్రాప్తము కా లేదు. దౌర్జన్యసాధనములను విశ్వసించెడి ప్రభుత్వము దౌర్జన్యము నకు బాధ్యత వహించ జాలదు. ఇప్పటికైనను క్రిటిఫై ప్రభుత్వము ఈ పరమ ధర్మమును గ్రహించి, దౌర్జన్యప్రయోగము నాపుటకు ప్రయత్నించుట క్రిటిఫైసామ్రాజ్యతేమనకే కాక ప్రపంచతేమనకును ప్రయోజనకరముగను. సత్యాగ్రహులు దౌర్జన్యరహితమైన సంరంభమును జేయుటకు శతధము చేయుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహాయోగ మితత్వమును లోకమునకంతటను వెల్లడిచేయుచున్నది. కాంతిసంరంభమునందు గాంధీమహాత్ముని కింతవరకును విజయము గలిగినది. మందును గలుగజాలదు. భారతీయేతిహాసముల సంస్కారములు కాంతిసంరంభమున కనుకూలముగ నున్నవి. పరమేశ్వరుడు నేడు సత్యాగ్రహులు ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహప్రసానమును జయప్రథముగ సాగించి కాంతిసైనికులను గాపాడుటకు వేడుచున్నాను.

సోదరులారా!

మీరందరు సత్యాగ్రహదీక్షాపరాయణులై సకలభయములను బడయుటకు భగవంతుడు ఆనుగ్రహించుగాలి!

రాయపురం ఆసుపత్రి:—రాయపురం ఆసుపత్రియందు చికిత్సబడయు రోగుల ఉపయోగార్థమునకుగాను నొసగబడిన యీక్రింది పత్రికల ప్రతులను పై ఆసుపత్రి నూపరింపెందెంటు కృతజ్ఞతతో స్వీకరించినటుల తెలియజేయుచున్నాడు. “మద్రాసు మెయిలు” “హిందూ” “స్వరాజ్య” “జస్తిను” “ఆంధ్రపత్రిక” “దానిడన్” “స్వదేశములకై” సచిత్రవార్తపత్రిక.

మద్రాసునందలి మరణసంఖ్య:—గత 5 వ తేదీకి అంతమైనవారమందు మద్రాసులో సంవత్సరము సగటున పెయ్యంటికి 40 మరణములు సంభవించెను. ఇందకు ముందు వారమున పెయ్యంటికి 44, 2 మరణములు సంభవించెను. స్త్రీలకు 30 నుండి 35 లెను. వారిలో 7 మంది చనిపోయిరి. కాలాహారనలన 1, యెం తెలివ జ్వరములన 6, నులేరియావలన 5, యివర జ్వరమువలన 42 మరణములు సంభవించెను.

రాకపోకలు:—సర్ సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యగారు రాజ్ పుత్ర కనివారము ఉదయమున పోటియాలాకు వెళ్లెదరు.

గౌ. హెచ్. జి. స్ట్రాక్సుగారు నిన్న రాత్రి గుత్తిసి, డి. బి. ఆప్పారెడ్డి పిళ్లగారు పేటూరుకును, మేజరు హేలుగారు ఉదకమండలమునకును, రా. బి. సి. యస్. రత్న సభాపతి మొదలియూర్ యం. యల్. సి. గారు కొయంబుత్తూరుకును, మేజరు ఆండర్సనుగారు విశాఖపట్టణం, మెడికల్ కాల్జి ప్రిన్సిపాలు వాల్తేరుకును వెళ్లిరి.

ఘోరమయిన అగ్నిప్రమాదము

సింగరేణికాలియల్లో 8 తేదీమధ్యాహ్నము గం2లకు స్టేషన్ వద్ద నివృత్త అటవీని ఘనరు లక్ష్మి యేబడివేల రూపాయలభరిదగల కల్పయున్న, ఘనరు 10 గుడిసెలన్ను కాశినవి. కాలయికింకేసి వారు రబ్బరు పైపులవేసి చల్లార్చుచున్నారు. కాని పడికోజులవరకును చల్లారునట్లు తోచదు. ప్రక్కన వున్న కల్పనర్తకులు చాలా భయపడుచున్నారు.

(ఒకవిలేఖరి)

సూరంపూడి శ్రీహరిరావుగారు

రైల్వే ప్రయాణికల సౌకర్యముల కొరకై పని చేయుచున్న శ్రీయుత సూరంపూడి శ్రీహరిరావుగారు యాదినం వుదయం మెయిలులో మద్రాసు వచ్చినారు. 12 వ తేదీని మద్రాసులో వారి కన్జెక్ట్ కొంత చందా నమూలు చేయుదురు. యిచట మూడుదినములు దురు. వారివిద ప్రస్తుతం పదికేసులున్నవి. వారి యుద్ధయమునకు సహాయము నుద్దేశము కల వారు యెవరయినా ధనసహాయము చేయదలచు కొన్నయెడల వారికి ఆంగ్లప్రతికాఫీసులో యివ్వవలసినదని కోరుచున్నారు.

బహిరంగసభ:—మద్రాసు యువజన స్వాతంత్ర్య పక్షము యజమాన్యమున కేపునాయంకాలము 5.30 గం. మార్చి యందలి గంధీనమందు మహాత్మాగాంధీగారి సత్యాగ్రహోద్యమమును బలపరచుటకును నిర్వహితులైన నాయకుల నభినందించుటకు శ్రీయుతులు వి. యల్. కాస్త్రి, డా॥ పి. యస్. భావ్యంకెట్టి, వీ. నుబ్బాబ్బయ్య, తిరువేగడంగార్లు యితరులును ఉపన్యసించెదరు. కేపు ఉదయము 7-30 గం విదేశవస్త్రములు ప్రోగచేయుటకు జాతీయగీతములను పాడుచూ ఉరేగింపు నెం. 186 దేవరాజుమొదలి వీధినుండి ప్రారంభమగును.

హిందీపత్రికలు

రాష్ట్రభాషావికారద పరీక్షయన, ప్రచారక పరీక్షయన యీనెల 15 వ తేదీనను, 18 వ తేదీనను ప్రారంభమగును. ప్రచారక పరీక్ష వెనుక ప్రకటింపబడినటులుగా 22 వ తేదీని ప్రారంభము కాజాలదు. ఈపరీక్షలకు యీక్రిందిస్థలములు పరీక్షాస్థలములుగా నిర్ణయింపబడినవి. అభ్యర్థులు ఆయా నెంట్లరులందు హాజరకావలెను. పరీక్షాస్థలములు (1) ఏలూరు (2) తెజవాడ (3) నెల్లూరు (4) మద్రాసు (5) చిత్తూరు. (6) మంగుళూరు.

ఆదోనియందు జాతీయవారము

ఆదోని, ఏప్రిల్ 6:—గత 6 వ తేదీని ఉదయము 9 గంటలకు ఖాదీ ప్రచారకసంఘ సభ్యులును, మరికొందరు ఉత్సాహవంతులగు విద్యార్థులును ఉరేగుచూ జాతీయవారము యొక్క ప్రాముఖ్యతయు ప్రజలెల్లకు కద్దరు దీక్ష గైకొనవలెననియు, అనాటి మధ్యాహ్నము జరుగు సభకు ఎల్లరు హాజరకావలెననియు తెలుపునట్టి కరపత్రములను పంచిపెట్టిరి. మధ్యాహ్నము సభ జరిగెను. మహాత్మా గాంధీగారి పవిత్ర సందేశము సభలో చదువబడినది. సాయంకాలము సమయమున కద్దరు అమృతబడినది. 7 వ తేదీని కూడ కద్దరు యింటింటికి గొంపోలిడి అమృతబడినది. కద్దరు అమృతము బాగుగ జరిగెను.

శ్రీయుత అన్నపూర్ణయ్యగారు

విక్లాసుఖైదీగా మార్చబడిరి

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 9:—శ్రీయుత అన్నపూర్ణయ్యగారు వి. క్లాసుఖైదీగా పరిగణింపబడుటకు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరు వాహనముల తెలియుచున్నది.

నల్లజెండాపై దీనిని బి. తరగతిలో చేర్చుకొనుట

మద్రాసు జైలులో నున్నటువంటి నల్ల జెండాపై దీనిని శ్రీయుతులు నల్లూరు రామారావు, బొబ్బా వెంకటేశ్వయ్యగార్లు బి. తరగతిలో చేర్చుకొనినట్టి తెలియుచున్నది.

“నల్లజెండా కేసు-సత్యసాధని విమర్శ”

ఒకనవరణ

పై శీర్షికక్రింద ఈనెల 4 వ తేదీన ప్రచురింపబడిన “సత్యసాధని” వార్తలలో “సత్యసాధని” యనుటకు బయలుగ “సమదర్శిని” యని పొరబాటున ప్రచురింపబడినది. శీర్షికయందు క్రింద ప్రచురింపబడిన వార్తలలో నొకచోటను “సత్యసాధని” యనుపదముగలదు. క్రిందవాదబడిన వార్తలలో మాత్రము కొన్నితావుల ప్రమాదవశము “సమదర్శిని” యను పదము ముద్రింపబడినందులకు విచారమును దెల్పుచున్నాము. ఈ పొరబాటు నుగమనించి 5 వ తేదీ పత్రికలో అనుబంధము 8 వ పుటయందు సవరణను ప్రకటించెతిమి. యీవార్తను ప్రకటించుటలో “సమదర్శిని” ని వివిధమున అపమానించునట్లేము మాకులేదని తత్సంపాదకులును, చదువులును గ్రహించెదరని నమ్మెదము.

సంఘబహిష్కారమునకు 2 ఏండ్లు కఠినశిక్ష

గుజరాతు దేశమున రాను గ్రామములో అహింసాయలల్లభాయి పటేలు అను మహాదాసని 880 సెక్సును, 114 సెక్సును ప్రకారము అరెస్టు చేసిరి. బోర్డులో నూతనముగ నియమింపబడిన మహమ్మదీయ రావణియా-లిద్దరికి కుమ్మరి వాండ్లు కుండలముగా వాటిని తిరిగి తీసికొనునట్లు ప్రోత్సహించి ప్రభుత్వోద్యోగులను సంఘబహిష్కార మొనరింపజేసే విధించి రిని కేసు తే బడి ను. కుండలు కొన్న డబ్బుగూడ తిరిగి ఇవ్వలేదని ఫిర్యాదు చేసిరి. ఇచ్చిరా లేదా యని రుజువుచేయుటకు కుమ్మరివాండ్రను సాక్షులుగ పిలువలేదు. తన్ను యెడోరీతిగ అరెస్టుచేయదలచి యాక్యూజ్మింపుచేరు పెట్టిరి. కాన వాదించ దలచుకొన లేదని మద్రాసు చెప్పెను. మద్రాసుకి కండ్లెండ్లు కఠినశిక్ష రూ 500 జరిమాన లేనా 4 నెలలు కఠినశిక్ష విధించబడినది.

భారత నారీమణులారా!

మహాత్ముని వ్యాసము

మహాత్ముడు తన యోగయోగినిగా పత్రికలో ప్రకటించబడుటకు యోగినిగా వ్యాసమును పంపెను.

శ్రీలు మధ్యపాననిషేధమునకు విదేశవస్త్ర బహిష్కరణమునకు కృషిచేయునని యున్నది ఈ సమస్యను నందు సోదరీమణులు చారుచుది చేయవలెనని తన తన పదును న్నారు. ఇది కుభకుకమైక చిన్న సునియే నామకము. ఉప్పును నిరాకరణోద్యమము శ్రీలు చిత్తార్థ జీయముగా నుండవలెను. కాని, వారు యీయద్యమమునందే నిమగ్నై తమకీర్తిని వినియోగించుటకు జిల్లేదుమదికొరకై బంగారు నాగళ్లతో ధూమి దున్నుటవలె నుండును. ఈ మహాసమరములో జనసమూహము శ్రీల కీర్తినిగర్వము అవామకమై నశించును. వారు చేయవలసిన త్యాగమునకును భరింపగోరుచున్న కష్టములకును యీ దౌర్జన్యరహిత యుద్ధమునందు మంచి అవకాశములు కలవు. శ్రీలు పురుషులకన్న ఎక్కువ నేకసేవ జేయుచున్నది. శ్రీలు బలబలి పిలుచుట దూషణమైయున్నది. పురుషుడు శ్రీలయొడ జేయుచున్న అపరాధములలో ఇదియొకటి. పురుషునికన్న శ్రీలుచుండు పశుబలము తక్కువగా నున్నదనియే దాని అర్థము? బలము అనుమాలుకు ఆత్మబలము అను అర్థము ఉన్నట్లయినచో, పురుషునికన్న శ్రీలు సహస్రాలక్షము లధికమైయున్నారు. శ్రీలు అంతర్యామిరహితము ఎక్కువగా లేదా? ఆమె పురుషులకన్న ఎక్కువస్వార్థత్యాగికాదా? పురుషులకన్న ఆమెచుండు సహనము ఎక్కువగా లేదా? ఆమెకు సాహసము ఎక్కువలేదా? ఆమెను విడనాడి పురుషుడు జీవించలేడు గదా? దౌర్జన్యరాహిత్యమే మన జీవితధర్మముగా నుండవలసియున్న యీతరణములో మన భవిష్యద్భాగ్యములందు శ్రీలు యధీపతియైయున్నది. మా ఆశ్రమములోని శ్రీలందరు పురుషులతో వెంబడించవలయునని కోరినపుడు యీ సంగతి నేను సీరపరచుకొంటిని. ఈ సిద్ధాంతము నేను అనేకసంవత్సరములనుండియు నమ్మియుంటిని.

ఈ స్వాతంత్ర్యసమరములో శ్రీలు నిర్వహించవలసిన కార్యము కేవలము ఉప్పురట్టును నలికరించుట మాత్రమే కాదనియు, ఇంతకన్న ఘనకార్యములు వారు నిర్వహించవలసియున్నదనియు నాయంతరాత్మ నాకు పదే పదే చెబును. 1921 సంవత్సరములో మధ్యవికలకాలవర్షము విదేశవస్త్ర విక్రయకాలవర్షము పురుషులుచేసిన సాత్వికనిరోధమునల్ల కొంతకాలము కొంతవరకు మనము తలచినదానికన్న ఎక్కువ విజయముచేసారముండెను. కాని, దౌర్జన్యము పాడమాపుటవల్ల ఉద్యమము భగ్నుమయ్యెను. నిజమైనకార్యదీక్ష కన్పించవలెనన్నచో సాత్వికనిరోధము తిరిగి ప్రారంభించవలసియున్నది. ఈ సాత్వికనిరోధము చిట్టచివరవరకు దౌర్జన్యరహితముగా నుండినచో ప్రజలకు స్వయంకాలములో మంచి ప్రయోజనము కలుగజేయుట కది యొక్కటియే దివ్యమైనసాధనము. ఇతరులను మనమె పురుషును బలవంతము జేయకూడదు. ధర్మోపదేశముల వల్ల వారి బుద్ధిని మార్చవలెను. ప్రజాపౌదయమును వశీకరణము చేయుటకు శ్రీలకంటే సమర్థులు వేరెవరు? లేరు. మత్తుపదార్థములను సారాయిద్రవ్యములను విదేశవస్త్రములను యీదేశములో దిగుమతికాకుండా నిషేధించుటకు చిట్టచివరకొక కాసనము అమలులోనికి రావలసియున్నది. కాని నిస్సందేహమైన ప్రజాభిప్రాయకీర్తి కొంత మనలోనుండి బయలుదేరినచోగాని అట్టి కాసనము అమలులోనికిరాదు. మధ్యపాననిషేధము విదేశవస్త్ర నిషేధము యీజాతికి ప్రాజాధారములగుట నిర్వివాదాంశము. మధ్యపానము చేయుటవల్లను మత్తుపదార్థముల సేవించుట వల్లను ఆ దురభ్యాసముల కలవాటుపడిన వారు ఆత్మబలము నశించి నీతిబాహుళ్యులగుదురు. విదేశవస్త్రములు దేశేశ్వర్యమును జేరుపురుగులవలె హరించును. విదేశవస్త్రముల వల్ల మనదేశములో లక్షలకొలదిజనులు నిర్వ్యాపారులగుచున్నారు. ఈ రెంటివలన యిల్లుగుల్లయై కుటుంబములు పాడగుచున్నవి. ఈ దేశాధిపతుల ప్రభావము యిల్లండ్రు శ్రీలకే బాగుగా తెలియును. (తాగబోతులైన భర్తలుగల శ్రీలు తమ యిండ్లలో మధ్యపాననిషేధమే పెట్టి సంక్షోభమును కలుగజేయుచున్నచో బాగుగా ఎరుగుదురు. హాయిగా సాగుచున్న కాపురములు పాడగుచున్నవి. మనపల్లెలలోనివారు పనిపాటులలేక పడియుండుట ఎట్టిదో ఆపల్లెలలోని శ్రీలకే తెలియును. చక్క-సంఘమువారు లక్షమంది శ్రీలకుపని కల్పించిరి. కానిపురుషులలో 10 కేలమందికి మాత్రమే పనికలిగెను. కాబట్టి భారతదేశములోని శ్రీలలోకము యీరెండు వ్యవహారములను ప్రత్యేకసామర్థ్యముతోసాధించెదరుగాక. అట్లు చేసినయెడల పురుషులకంటే శ్రీలు జాతీయస్వాతంత్ర్యమునకు మహాపకారము జేసినవారగుదురు. ఇంతకు పూర్వము శ్రీలుచుండు కనివినిఎరుగని ఆత్మవిశ్వాసధైర్యము

మేజరు కె. వి. రమణరావుగారు, వి. ఎం. ఎస్.

వారి భార్యయు కుమార్తెయు. మచిలీపట్నంలో జిల్లాస్టేషన్ గున్నారు ఉన్నతవిద్యకై కుటుంబసమేతముగ ఇంగ్లాండు వెడలుచున్నారు. (ఎన్. వి. ఎ.)

లను నూతనప్రభావము శ్రీలు ప్రదర్శించుటకు యిది మంచి అవకాశము. విదేశీవస్త్రములను అమ్మడివారిని కొనెడివారిని కల్లు సారాయిలను అమ్మడివారిని త్రాగెడివారిని శ్రీలు లలిమాలుకొని ఆదుర్భాసపాఠములను విడనాడవలసిన దని జేదు కొనినయెడల వారి హృదయములు తప్పక కరుగగలవు. వైశిష్టిన నాలుగురకములవారి యెడలను శ్రీలు దౌర్జన్యముచేయుదురు నుటకు ఎట్టి అవకాశమును లేదు. ఇంతప్రకాంతము గయింత ఆపత్రికాతముగ యీ సాత్వికనిరోధము జరిగినయెడల గవర్నమెంటువారు ప్రబించియుండజాలరు. ఈసాత్వికనిరోధమునందు శ్రీలే ప్రవేశించి ప్రత్యేకముగ శ్రీలే అధికారము వహించి ఉద్యమమును నడిపించేయెడల అతిమనోహరమైనప్రభావము కలిగియుండును. పురుషుసాహాయ్యమును వీరు అవసరమైనంతవరకు గైకొనవలెనవచ్చును. కాని శ్రీలే సర్వాధికారియై పురుషులను తమకు సహాయధూతముగ జేసికొనవచ్చును.

ఈఉద్యమములో నేలకొలిది శ్రీలు విద్యావంతురాంధ్రును నిరక్షరాస్యులను ప్రవేశింపవచ్చును. విద్యావంతులైన శ్రీలు యీ ఉద్యమములో పూరిగా ప్రవేశించి జనసాహాయ్యముతో చేతులుకలిపి తమ ఆదరణాభిమానములవల్లను ప్రత్యేక సాత్వికనిరోధము వల్లను నావిజ్ఞాపన ననుసరించి సాహాయ్యము చేయవలెను. కద్దరు ఉత్పత్తి వల్లనే విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము సాధ్యమగునని మీరు సులభముగ గ్రహింపవలెను. ఇక ముందు భారతదేశ మంతటికిని చాలినంత వస్త్రమును ఈ దేశపు బట్టల ఫ్యాక్టరీలవారు తయారుచేయజాలవని మీలు యజమానులే ఒప్పుకొనగలరు. అనుకూలమైన పరిస్థితులు ఏర్పడినచోడనే మనగ్రామములలో లెక్కలేనన్ని యిండ్లలో శిశువు అవలీలగా ఉత్పత్తి కాగలరు. ఈ పరిస్థితులను ఏర్పరచుటకే మన భారత నారీమణులు ప్రత్యేక బాధ్యత వహించుదుగాక. అనుక్షణము నాలుగడికెదరుగాక. గత పదిదినములను నేను గ్రామాదులగుండా నడచివెళ్లి నవ్వును సందర్భావసరములనుబట్టి తక్కి యొక్క అవారమైన ఉపయోగ మహాత్మ్యము ను గుర్తించితిని. ఈసంగతి నే నిది వరకు గ్రహించి యుండలేదు. ఈ జిల్ల నిజముగా అద్భుతకార్యములను చేయగలసాధనము. 12 నెంబరు మాంసు, 4 చదరపు గజములగుడ్డ నేయుటకు సరిపోవు నంతమాత్రము, నా అనుచరులు ఆటలాడుచు మాటలాడుచు వారి యింక పనులకు విఘ్నములేకండా వదుకగలిగిరి. సర్వజనాచరణీయమగు విధానముగా పరిగణించుటకు శిశువు పరిశ్రమ అపరిహితమైనది. వైశిష్టిన రెండు బహిష్కరములవల్ల దేశములో కలిగెడి చిత్రసంస్కారము ఆత్మకుద్ధి అమోఘము. అందువల్ల కలిగెడి రాజకీయ-ఫలితములు కూడ ఎక్కువైనవి. మధ్యపాననిషేధము మత్తుపదార్థ నిషేధములవల్ల 75 కోట్ల అదాయము గవర్నమెంటువారికి రద్దుచేయబడుచున్నది. విదేశవస్త్రబహిష్కరమువల్ల భారతదేశముయొక్క 60 కోట్లవరము నిలువచేయబడును. ఈ రెండువిజయములను ఉప్పుపన్ను నిరాకరణమున కంటే ఎక్కువైన విజయములే.

మాత శ్రీ ఎం. లక్ష్మమ్మగారు. తిరువళ్ళికి జి. హిందూ శ్రీల లక్ష్మీవిలాస సభ అధ్యక్షురాలు. ఈ సభ రజతోత్సవము గతవారమున జరిగెను. పూర్వాచారిణులగు శ్రీలతరపున వై. ప్రాసాదయ్యగారు రా. య. వారమునందనే శ్రీ యీమె ఒక్కరైయే. (ప్ర. భా. వీ.)

సావితము. వెండిసామానులకు ఏకంసి చబిల్ దాన్ అందు సన్ను నీమకమలములు, నగలవర్తకులు 2 112, 113 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

కాని, యీ మధ్యపాన బహిష్కరణోద్యమమందును, విదేశ వస్త్ర బహిష్కరణమందును మంచి ఉత్సాహోద్రేకపూరితమైన సాహసకార్యములు చేయుటకు తగిన అవకాశములేదు. కాని, కొందరు సోపరీమణులు వెంటనే దీనికి బదులు చెప్పగలరు. ఈ యద్యమములో మనసార ప్రవేశించి పనిచేసినచో వారు కోరినదానికన్న ఎక్కువ ఉత్సాహోద్రేకములు సాహసకార్యములు చేయుటకు అవకాశములు కలుగును. ఈయద్యమమును వారు తుదవరకు సాధించుటకుపూర్వమే వైదుల్యంబున బడవచ్చును. వారిని అధికారులు తూలనాడుటగాని, వారికీరములకే నోప్పించెడి అపాయములను కలుగజేయుటగాని అసంభవమైన సంగతి కాదు. అట్టిమానదములను, అట్టిదౌర్జన్యములను అనుభవించుటయే తమకు మహాభాగ్యమని మహిమణులు భావించెదరుగాక! అట్టి కష్టపరంపరలు వచ్చినకొలది వారిసంకల్పము లీడేగల వని తెలియవలెను. నావిజ్ఞాపనను భారతశ్రీలోకము అలంకించి ఆదరించేయెడల వారు వెంటనే కార్యాచరణకు గడంగవలెను. భారతదేశమంతటను ఒక్కమారుగా పని ప్రారంభించుటకు విజలీయెడల ఉద్యమమునకు కట్టుదిట్టమైన ఏర్పాట్లు చేయగల రాష్ట్రములలోనైనను ఆరంభింపవలెను. ఆరాష్ట్రములవారు మాపెడి మార్గమునే విగిలిన రాష్ట్రములవారు అవలంబించెదరు. (ప్రీ ప్రె.)

చెంగల్వరాయ నాయకరు పారిశ్రామిక పాఠశాల ప్రాతవిద్యార్థుల దినోత్సవము:— చెంగల్వరాయ నాయకరు పారిశ్రామిక పాఠశాల యొక్క ప్రాత విద్యార్థులు, వై సంస్థ సంస్థాపకల దినోత్సవమును రాబోవు 12 వ తేదీని సాయంత్రము 5-30 గంటలకు నెం. 24 రండాల్పు రోడ్డు, పాఠశాల భవనమున జరిపెదరు. గౌ. భా. బి. సర్ మన్మాన్ ఉస్మాన్ సాహేబ్ బహదూర్ గారు రధ్యక్షత వహించెదరు.

ముత్యాలపేట హైస్కూలు సారస్వతసంఘ వార్షికోత్సవము:—వైపాఠశాల సారస్వత సంఘముయొక్క 22వ వార్షికోత్సవము శేఫుసాయంత్రము 4-45 గం. స్కూలు హాలునందు జరుపబడును. గౌ. యస్. ముత్తయ్య మొదలిమూర్, బి.వి. వి.ఎల్. గారు అధ్యక్షత వహించి బహుమతుల నిచ్చుటకు దయతో అంగీకరించువారు.

అత్తిలి

సర్దార్ నారాయణరాజుగారి దళము

అత్తిలి, ఏప్రిల్ 7:—నిన్న సాయంత్రము గంట 5 లకు పాలకోడేలు గ్రామమునుండి బయటైరి. బయటేరు సమయము వకు గ్రామవాసు లందఱు వాలంటీరుల బందెద్రువచ్చిరి. గ్రామ సంఘము తరపున సత్యాగ్రహము రు 100-0-0 లు కానుకగ నిచ్చిరి. సత్యాగ్రహము ప్రారంభించుచుంటికి మట్లపాలెము తమ గ్రామమునుండి సత్యాగ్రహయోధులను పంపెన మని వాగ్దాన మొనర్చిరి. తైలై డ్వాడనులతో గ్రామవాసు లందఱు వాలంటీరులతో వారి గ్రామమునకు 2 మైళ్ల దూరముననున్న మోగల్లు గ్రామమువరకు వచ్చి సర్దార్ వారి కెలవనంది తమ గ్రామమునకు బోయిరి. పోవునపుడు మరల కొలదికోజులలో మేము చాలమంది సత్యాగ్రహ మొనరింప వచ్చుచుంటిమని చెప్పిరి. తరువరి మోగల్లు గ్రామవాసులు దళమువారికి మజ్జీ, మంచినీరు యెవరికేదవలయునో యది యిచ్చిరి. సత్యాగ్రహము నకు సహాయపడుచు సర్దారువారు కోరగా నీదళము నేమి తమ గ్రామమువచ్చునని తెలియజేయుటచే నీదళము గాలేమనియు 3 వ తేదీనాటికి తమకుమకాం తప్పక కొంతమంది సత్యాగ్రహ యోధులను పంపుదుమనియు ధనముకూడ నిస్తుమనియు చెప్పిరి. గంట 6-15 దళమువారు మోగల్లునుండి బయలుదేరిరి. రామనా మస్వరూపేయరు పోవుచుండ త్రోవలో చెలుకుతోట యజ మానియగు ముసలమ్మ యొక్క యీ దళమును గురించి విని ఏ రందరు తన తోటలోనికి తప్పక రావలయుననియు తనతోటను పవిత్రము చేయవలయుననియు బ్రతిమాలి సర్దారువారి యను మతిపై దళమును తన తోటలోనికి దీసికొనిపో యి వాలంటీరులను చెలుకుపానకముచే తృప్తిగావించెన. పిమ్మట దళము హరినామ స్మరణ చేయుచు పోవుచు త్రోవలో నున్న ఉసికిలిగ్రామము చేరిరి. గ్రామవాసులు దళమును చాలగ నాద రించి నాటిరాత్రి తమగ్రామమున భోజనముల సేర్పాటుచేయు దుమనియు తమగ్రామమున వాగవలయు ననియు సర్దారువారిని బ్రతిమాలిరి. సర్దార్ నారాయణరాజుగారు తమ నిర్ణయము ప్రకారము నాటిరాత్రికి ఆరవల్లి జేరవలయుననియు మధ్యవారు టను కొలుచేదనియు తెప్పి సత్యాగ్రహమునకు ధన, జన సహాయ ములను కోరిరి. తాముకూడ చెందుచిచ్చముల తప్పక సహాయ పడుచుమనియు 8 వ తేదీ నాటికి తమకు మకామునకు పంపుదు మనిరి. వాలంటీరుదళము జాతీయగీతములను పాడుచు గ్రామము నాలుగవీధులు తిరిగి గ్రామవాసులు వెంట నడచుచుండ రాత్రి 8 గంటలకు ఆరవల్లి గ్రామము చేరిరి. గ్రామవాసులు మేళతాళములతో వాలంటీరుదళమున కెదురేగి దళనాయకుని పువ్వునా లుకొని జేసి దళమును గ్రామములోనికి దీసికొనిపోయిరి. దళము మొదట నగరసంకీర్తన మొనరించి మిటింగులమునుగు జేరిన. అచ్చట జాతీయగీతములను పాడి తదుపరి జెండాప్రారంభ మయిన వెనుక సభ ప్రారంభింపబడెను. సభలో గ్రామవాసులు సద్దానమునకు దళమునకు నాహ్వానపత్రము సమర్పించెను. ఆహ్వానపత్రములో నీదళమువారు చేయుచున్న పూత కావ్యమునకు నభినందించుచు తమ గ్రామమునుండి సత్యాగ్రహ యోధులను పంపుచుమని వ్రాసిరి. సభలో సర్దారువారు గ్రామ వాసులు ఆహ్వానపత్రములో వ్రాసినట్లు తప్పక జేయుదనియు మాట తప్పకుదనియు హెచ్చరించిరి. ఆనంతరము సత్యాగ్రహయోధులకు అడ్డూ అరవాల రాజుగారు పంజాబుపట మొదలగు ప్రభుత్వపు టక్రమములనుగూర్చి కొన్ని పద్యములు చదివిరి. పిమ్మట ముడుగంటి జగన్న కాస్త్రిగారు ఉప్పుపన్ను ఆక్రమమునుగూర్చి యుపన్యాసించి యిట్టి పవిత్రసమయము మ రల రాదనియు సమయమువారినీక యథాశక్తిని సహాయపడు డనియు కోరిరి. గ్రామవాసులు రు 45 ల రొక్కమును, 8 ఉంగరములను సమర్పించిరి. వెనుకనుండి వాలంటీరులను పంపుదు మనిరి. జనుజయధ్వానములతో సభముగిరినపిమ్మట బోర్డుపాఠ శాలలో వాలంటీరులు భోజనములొనరించి విశ్రమించిరి. తెల్ల వారుజామున 4 గంటలకు నిద్ర లేచి జాతీయగీతములతో నగర సంకీర్తన మొనరించి తరువాతి మకామున అత్తిలిగ్రామమునకు బయలుదేరిరి. త్రోవలో ఆరవల్లి గ్రామము వాటివపిమ్మట కాల కృత్యములు దీర్చుకొని కాలవగట్టన శ్రీయుత గరికపాటి పెం కటకోగయ్యగారు చెప్పుచుండ భగవద్గీత పాఠానుగము జేసి కొనిరి. సరిగా 6 గంటలకు ప్రయాణము ప్రారంభించిరి. 6-30 గంటలకు కంచుమరగ్రామము చేరిరి. గ్రామవాసులు కాఫీ తయారుచేయుచి దళమునకొసగిరి. పిమ్మట ధనజనసహాయముల నిస్తుమనివ్రాసిన యాహ్వానపత్రము నిచ్చిరి. ప్రస్తుతము రు 75 లు కానుకగ సమర్పించిరి. సత్యాగ్రహయోధులు జాతీయగీతములను పాడుచు 7-30 గంటలకు మంచిలిగ్రామము చేరిరి. గ్రామవా

గుంటూరు (స్వకీయవిలేఖరి)

బహిరంగ సభ

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 8:—నిన్న సాయంత్రము 5-30 గంటలకు సత్యాగ్రహ స్వచ్ఛందసేవకదళము నగరసంకీర్తన ముతో స్వరాజ్య మైదానమును జేరెను పినప.నొకమహాసభ శ్రీయుత చింతమనేని భాషయ్య చౌదరిగారి ఆధ్వర్యమున ప్రారంభమయెను.

శ్రీశ్రీ చలపతిరావుగారు పండిలో మహాత్ముడు ఉప్పు పన్నును ఏవిధముగా కాపాడోంపున మొనరించిరో తెలియ జేయుచు పండివారలను వివరించుచు ముచ్చటించిరి. ఈకాంతి యుత యుద్ధసమయన దోడై జయప్రదమున అంత్యమును సమహర్ష గలందుకు ప్రజలను ప్రభోధించిరి. భరతదేశాంక దారిద్ర్యమును పారద్రోల్యమువలన సంభవించిన అనాకమును సూచించిరి. తుదికి 1930 వ సంవత్సరపు అసహాయోద్యమమును ఇతర ప్రచారాద్యోగముల సర్వముల వివరించిరి. శత్రుతయారు చేయలేవుచున్న ఉప్పునుకొనియు మరి తదితరమును పీలున్న పరిస్థితుల నకనంపి ఎల్లరును సహాయపడవలసినదిగ ప్రభో ధించిరి.

అంతట శ్రీశ్రీచణు రామస్వామిచౌదరి గారు ముచ్చ టించిరి. తాము బయలుదేరి దళముతో గుంటూరు చేరుదా రిలో ఎట్టి సహాయ ప్రోత్సాహములు వచ్చిందెయును, దారు ధ్యము లేకున్న సహాయములె తెల్లగమూర్తి గాంధీమహాత్ముడు సూచించి ఎటుల పోరుచుండిరో అట్టి మహాహాద్యము మన కట్టి సహాయ మొనరించవలసియున్నదో వెల్లడించిరి. పిమ్మట భారత దేశ మొకప్పుడెట్టి మహాహాద్యమున నందియుండెనో నాగరి కతనందియుండెనో తెలియజేయుచు విశోపాయందు ఘనత యుండబోవదని నుడిచిరి. కొండవీడు అమరావతి వీరోత్సాహ ముల వెదజల్లెనని తెలియజేయుచు ఉపన్యాసములు అట్టియహాం న్న లేదనీ బ్రిటిషుపాలన మెటుల సంతమొందించెనో తెలి యజేసిరి. ప్రజలందఱును పూర్వము వీరోత్సాహమును అసహాయ ము వచ్చిన యిపుడు బయలుపలచి ధీరత్వమును నిల్పుచుముగార మని ప్రజల నుద్బోధించి ముగించిరి.

అంతట పశ్చిమగోదావరిజిల్లానుండివచ్చిన శ్రీ నరసింహ దేవర సత్యాగ్రహాయుగగారు ముచ్చటించిరి. ఆంధ్ర సత్యాగ్రహ నియంతయు దేశభక్త కొండ వేంకటప్పయ్యగారు 18 వ తేదీన సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించవలసినదిగా పంపిన తం తి తమకందకబోవుటయు, మహాత్ముని ఆజ్ఞానుసరించి తాము కాకినాడలో 6 వ తేదీన కాపాడోంపున మొనరించినవిధమును వివరించిచెప్పిరి. గుంటూరుజిల్లా ఈ సంవత్సరమున జూపుచున్న సహాయసంపత్తులను, అనుకూలమున్న సంఖ్యకన్న అధికముగ పంపుచున్న వాలంటీరులను తమ ఆనందమును వెల్లబెట్టిరి. తమజిల్లాలో కనుపడుచున్న అధిరోత్సాహమును తాముకొంచ గలిగితిమిని. చిరకల అందమును వాలంటీరులగజేరి ఈ సమర మును పరిపూర్తిగావించవలసినదిగ ప్రభోధించిరి.

అంతట వాలంటీరుదళ శీక్షణాధిపతియగు శ్రీ అన్నాప్ర గడ కామేశ్వరరావుగారు క్లుప్తముగ ప్రభుత్వమువారి ఆకార్య ములను బహిరంగపరిచిరి. ప్రభుత్వమువారు మరలను పరిపాలిం చుటకు ఏలాటి నీతియులేదగదామను లేదనియు ఆత్మశ్రద్ధాసము, గౌరవముగల ప్రతిస్త్రియునుపురుషుడును ఈ ప్రభుత్వమునవెడ లదగుముటకు ప్రయత్నింప వలయుననియు తెల్పిరి. ఈ ప్రభుత్వ ము సార్వజనీనముకాదని తెల్పుటకు గవర్నరు గవర్నరుజనర లును పోలీసువారును అంగరక్షకులును పోలీసువారును ప్రజల సాక్ష్యములయియు తెల్పుచు మహాత్ముడు ఎట్లుండగోడెను, తన శత్రువులను గూడ సాహచర్య మొనరింప గలదనియు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునుగూడా ఒకచిన్న కరయునులేకండ వక పటముకొన గలిగెనని తెల్పిరి. ఈ కారణములతో మైనికదళమున జేరి ఈ ప్రభుత్వమును రెమిమివేయ ప్రయత్నించుట అందరివిధి యని ప్రతివారిని హెచ్చరించుచు అందుముఖ్యముగ యువకు లను ప్రభోధించి తమ యువస్వాస్థ్యమును ముగించిరి.

అంతమరికొంచగ ప్రస్తుతసమరమును గూర్చి ముచ్చటించిరి. ప్రజలను సత్యాగ్రహముగ జేరమనినదని ఉద్బోధనము తోడను, మహాత్ముగాంధీజై వందేమాతర ధ్వనులతోడను సభ ముగింపబడెను.

ములు పరమోత్సాహముతో స్వాగతమిచ్చుచు రు 116 లు సమ ర్పించిరి. వెనుకనుండి యోధులను పంపుచుమని వాగ్దాన మొన ర్చిరి. 8 గంటలకు దళము అత్తిలిగ్రామమునకు బయలుదేరెను. 5-4-1930 తేదీ: అటవ వసూలుము త్రము 6182-10-8
6-4-1930 పాలకోడేరు ఉదయము 100-0-0
,, ఆరవల్లి రాత్రి 45-8-9
,, 8 ఉంగరములు
7-4-1930 కంచుమర ఉదయము 75-0-0
,, నుంచి ,, 116 0-0
మొత్తము 6518-14-0
(ఒక విలేఖరి)

శ్రీల బహిరంగసభ (స్వకీయవిలేఖరి)

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 8:—సత్యాగ్రహసాధిరమున నిన్న సాయంత్రము మహిళామహాసభ పట్టామున గల నలుమూలల నుండి అనేకమంది శ్రీలరుదేరిరి.

విచారణాధికారి శ్రీ బహ్మంపం నరసింహంగారు నేను జరుగుచున్న యుగము మనుష్యులతోడ కాదనియు, అందు వలన ఆయుధము లగత్యము లేనియు, ఈయుగము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి అన్యాయములతో కాననులతోడ ననియు, మహాత్ముడు భారతీయుడు ప్రేమించినవిధముననే అంశ్లేయు లనుగూడ ప్రేమించుచున్నాడనియు తెల్పిరి. ఖడ్గరుముక్క ఆచార్యతనుగూర్చియు, శ్రీలంబులు ఖడ్గరునే ధరించవలసిన దనియు ఉద్బోధించిరి.

తరువాత శ్రీ ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు మాట్లాడు చు యువతీయలను శాంతిసమరమున జేరవలసిదిగా కోరిరి. శ్రీమతి లక్ష్మీబాయమ్మగారు మాడా శ్రీలంబులు వెనుకాడకూడ దనియు, త్యాగమునకు శ్రీలంబులు సంగీధులుగ నుండవలయు ననియు చెప్పిరి.

తరువరి సభ హాద్యధ్వనులు మిమ్ము మట్ట పూర్తి గావించి బడెను.

శ్రీ లక్ష్మీబాయమ్మగారు శ్రీలంబు సత్యాగ్రహిణు లగ జేర్చుట జిల్లాయంతలను సంచార మొనరించుటకు వెడలిరి.

శివరములలోని సత్యాగ్రహములు అధ్యపింపవలసిన నియమములు

- ఆంధ్రరాష్ట్ర సత్యాగ్రహసాధికారి యగు మ. రా. శ్రీ దేశభక్త కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారి కిందివిధు లను నియమించుచున్నాడు.
- 1 సత్యాగ్రహాలందఱు ఉదయము 4 గంటలకు గంట కొట్టగనే లేచి నిత్యకృత్యములను తీర్చుకొనవలయును.
  - 2 ఉదయము 5-30 గంటలకు ప్రార్థన సలుపవలయును. అందు గీతావతనము ఒకభాగ గ నుండవలెను అందు సత్యాగ్రహాలందఱు పాల్గొనవలయును.
  - 3 అల్పాహారంతరము నగరసంకీర్తన మొనరింప దళము బయలుదేరవలయును. దౌర్జ్యహితమైనట్టియు శాంతియుత మైనట్టియు కీర్తనను పద్యములను పాడుచు సత్యాగ్రహాద్య మునుచు జనుల కత్సారము కలిగించుచుండవలయును.
  - 4 ఈ ఉద్యమము సంపూర్ణశాంతి సమరసాత్వికనిరోధ మును విషయమును అనుకూలమును మటుక లేదనుకొని యుగ నడచుకొనుచుండవలయును
  - 5 సాధ్యమైనంతవరకు స్వచ్ఛందసేవకు సాత్వికపదార్థ లులే భుజించుచుండవలయును.
  - 6 శివరాధిపతి నియమించినకాలమునకు భోజనము చేయ వలయును. 7 తనమైంత్తుత్రమే విశ్రాంతి గొనవలయును.
  - 8 నూలుపడుకుటకు అలసడినవారు తమ విరామకాలమున రాటముపొడగాని తల్లి మీదకాని దినమునకోక గంటయై ను నూలు వడుకుచుండవలయును. వడుకు సమయముందు భక్తియుత మైనట్టియు మతానురక్తమైనట్టియు పాటలు పద్యములు పాడు చుండుట ఉచితము.
  - 9 ఆనంతరము సత్యాగ్రహ నూత్రిములను గడించియు ప్రస్తుత ఉప్పుపట్టమునుకడించియు బాద్మిలి దక్షిణాధికారి మొ దలంపుములయందు గడవిన సత్యాగ్రహ చరిత్రమునుగూర్చియు ప్రముఖులు తద్వివరమును తెలిసినవారు ముచ్చటించుచుండవల యును.
  - 10 సాయంసమయములందు గ్రామముందు లేక పల్లెందు బహిరంగసభలు జరుపుచుండవలయును. శివర నాయకులచే నియ మించినవారుమాత్రమే కాలపరిమితి ననుసరించి ఉపన్యసించు చుండవలయును.
  - 11 రాత్రిభోజనముల అనంతరము ప్రార్థనతో దినపద్యములు ముగియవలయును.

ఇనాం! ఎస్. టి. చారి నకల మేహకారక రు 5!!

పాడనంహారిణి సకలమైన పాడలు 3 దఫా లుచ యోగముతో పూర్తిగా మానును. లేనిచో రు. 5 లు ఇనాం. బుడ్డి 1 కి రు. 0-6-0. చి. పి. ఖర్చు వేరు.

ఎస్. టి. చారి అందు కో, 11 తేరువీధి, చై వాలకారు, మద్రాసు.

వరిబిజమునకుమందు

ఆవుతెప్పనె అవనరంజెనుండవరిబిజమునుబుడ మెంతకాలమునుంచిఉన్ననుకుదురును పొటువాపుఉన్ననుగెలదినములకుగుణ ముదాపునియడలమీసాముముదగాం బ్రెదమునైనారు4-0-0 ఏ.పి. ఖర్చువేరు. ఉత్తరం రు. 0-0-0. అ. పి. ఖర్చువేరు.

మదరాసు ధాన్యముల ధరలు

(10-4-30)

వచ్చిబియ్యము (బస్తా 1-కి పా 164)	రు. అ. పై.
నెల్లూరువచ్చిబియ్యము పా 164	13 8 0
,, (కొత్తది) ,, 164	14 0 0
తెనాలి (కొత్తది) ,, 164	12 12 0
,, (పా 164	13 8 0
ఉప్పడుబియ్యము	
నగర (కొత్తది) ,,	12 4 0
,, (పా 164	13 4 0
మిషన్ ,,	10 8 0

నూకలు

రంగూన్ ఆఫీసు రకము :-

ఎ 1 (బ 1-కి పా 202)	14 12 9
ఎ 2 ,,	12 14 9
ఎ 3 ,,	11 6 9
బి 1 ,,	13 6 9
బి 2 ,,	11 14 9
బి 3 ,,	10 14 0
బి 4 ,,	9 4 9
సి 1 ,,	12 12 9
సి 2 ,,	10 8 9
సి 3 ,,	9 12 9

బహుర రకము నెం. 1, 2, 3, 4.

(బ|| 1-కి పా|| 202) 8 8 0 మొ|| 12 12 9 మొ||

నైగాన్ నెం. 1 (బ|| 1-కి పా|| 218)

18 12 9

పుట్టుబియ్యము

తెలుపు (42 పళ్లు గలది)	11 8 9
నలుపు ,,	13 14 9

రాగులు

బొంబాయి (70 పళ్లు గలది)	7 8 0
చవనగిరి (65 ,,)	8 0 0

కాయధాన్యములు

కెనగపప్పు:-

రంగూన్ (బ 1-కి పా 195)	16 8 0
కరాచి (,, 205)	స్టాకులేదు

దెంగాలు కెనగలు:-

పంజాబు (,, 205)	16 12 9
బియా ,, ,,	16 0 9

పిప్పలు:-

రంగూన్ (,, 200)	14 12 0
కంభంమెట్టు (,, 205)	స్టాకులేదు
సింగపూరు (,, 200)	
బటాణి గింజలు (అ రా ,, 205)	16 12 0
,, (కలకత్తా 205)	17 12 0

ఉలవలు:-

తిరుపత్తురు (58½ పళ్లు గలది)	8 12 9
కట్టక్ (45 ,,)	8 8 0

కంది పప్పు:-

కాన్పూరు (బ 1-కి పా 205)	19 12 0
కలకత్తా ,,	19 8 0

మినుములు:-

రాయపూరు (,, 218)	15 12 0
గుల్బర్గా ,,	17 8 0
బహారా ,,	18 8 9

కేసరి పప్పు:-

(మిషన్) నెం. 1 (,, 205)	15 8 9
,, 2 ,,	15 4 9
,, 3 ,,	15 0 9

అలబందలు (బా||):-

రంగూన్ (,, 195)	14 0 0
------------------	--------

ధనవంతుడు ఖర్చు పెట్టునది 10,000 రూపాయలు!
బీదవాడు ఖర్చు పెట్టునది కొలదిఅణాలు మాత్రమే!
ఉభయులకువచ్చు ఫలము మాత్రము సమానమే!

ఒక ధనవంతుడు చాలజబ్బుగాయించెను. వారివైద్యుడు "మీ కేరీరొగ్గము కొలకు విరోపాదేశము వెడలి, యచట భూమినుండి వచ్చెడు ఆరోగ్యమైన నీటిని తాగవలయు నని" చెప్పెను. ఈ ధనవంతుడు విరోపాదేశమునకువెళ్లి, యచట ఆరుమాసములుండెను. కొంతకాలమునకు ఆరోగ్యముచేరెను. కాని కొన్ని వేలరూపాయలు ఖర్చయించెను. హిందూదేశమందు బీదవాడు పైవానివలెనే వ్యాధిచే బాధపడెను. అప్పుడు వైద్యుడు "బ జారునకువెళ్లి కొలది అణాలు వెల గల ఒకనీసా కృష్ణన్ సాల్టును కొని, కొద్దిగ వేడినీళ్లలో గలిపి ప్రతిదినము ఉదయం పుచ్చుకొనుడు. కొలది రోజులలో యారోగ్యమును పొంద గలవని" చెప్పెను. బీదవాడు పైవిధముగచేసి యారోగ్యమును బొందెను. వీరు ఆరోగ్య మును కొలది అణాలు విలువగల నీసా కృష్ణన్ సాల్టుతోను, ధనవంతుడు పదివేలరూపాయలు ఖర్చుచేసి యారోగ్యోదయమును పొందెనుచేసి, ఆరోగ్యమును పొందిరి. కృష్ణన్ సాల్టువందు ఆరువిధములైన లక్షణములు కలసియుండి, గర్భము ఊపిరితిత్తులు, మూత్రము, రక్తము, అజీర్ణము, బలహీనత, తలనొప్పలు, మలబద్దకము, కీళ్లనొప్పలు, జ్వరము, చర్మవ్యాధులు మొదలైనవాటిని బోగొట్టగలవు. మీరు బలహీనముగ నున్నపుడు కొద్దిగ కృష్ణన్ సాల్టును ఉష్ణోదకముతో ఉదయముపూట పుచ్చుకొనుడు. కొలదిరోజులలో యారోగ్యమునంతయును. ఈ లక్షణమును కాఫీ లేక కేసీ కీతో ఉదయముపూట నీసాపైయొందు ఒక చిన్నగీటు వరకు పుచ్చుకొనవలయును.

KRUSCHEN SALTS

ఇ. శ్రీశిర్మ హ్యూగ్స్, లిమిటెడ్.
(స్థాపితము 1756)
మాండ్లెడ్డు, ఇంగ్లాండు.

పశ్చిమగోదావరి జిల్లా

సత్యాగ్రహదళ యాత్ర

పాలకోడేరు, ఏప్రిల్ 6:- నిన్న సాయంత్రము మామం డల కాంగ్రెసు సభ భీమవరములో జరిగినవివృత్తు మా జిల్లా సత్యాగ్రహదళమును రెండుగా విడదీసిరి. మొదటి దళము శ్రీ మాన్ ఆ. గోవిందాచార్యులుగారి నాయకత్వముక్రింద భీమ వరము తాలూకా, నరసాపురము తాలూకాలో ప్రచారము చేయుచు 10 తేదీ నాటికి మట్లపాలెము చేరునట్లును రెండవ దళము మా జిల్లా సర్దార్ దండు నారాయణరాజుగారి నాయ కత్వముక్రింద భీమవరము తాలూకా, తణుకు తాలూకా, నర సాపురం తాలూకాలో ప్రచారము చేయుచు 10 తేదీ నా టికి మట్లపాలెము చేరునట్లును ఏర్పాటుచేసి పైలుదేరిరి. సర్దార్ నారాయణరాజుగారి దళము తెల్లవాడర్పూరును ప్రార్థ నాధికము లైసమిమ్ముట జాతీయగీతముతో నగరసంక్రమము చేసి యుగయుక్త 8 గంటలకు పాలకోడేరు గ్రామము చేరిరి. గ్రా మములు దండుకొడుకేరి సర్దారును పుచ్చునూలతో సలంకరించి గ్రామ మంతయు నూరేగించిరి. గ్రామవాసులందరు సత్యాగ్రహ మునకు వలయు ధన, జన సహాయములను జేయ సత్యాగ్రహముతో నుండిరి. దళమునకు వలయు సర్వసౌకర్యముల జేసిరి. దళమువారు సాయంత్రము 5 గంటలకు అరవల్లి గ్రామమునకు పైలుదేరిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

సత్యాగ్రహ సందర్భము

విశాఖపట్టణము, ఏప్రిల్ 7:- మండలములోని సత్యా గ్రహయోధు లందరును నిన్నటిదినము విజయనగర కేంద్రములో చేరిరి. విజయనగరములో డెంకాడరోడ్డు ప్రక్క తోటలో (నగరము పైట) సత్యాగ్రహదళ మేర్పరచబడెను. స్థానిక ప్రమాణుల తోడ్పాటు ఉత్సాహకరముగ నున్నది. నునూరు వేయి రూపాయలకుపైగ ధనము స్థానికముగ లభించుచున్నది. నిన్న సత్యాగ్రహాలకొరకు రైలు స్టేషనుకడ స్వచ్ఛందసేవకులు కాచుకొని వారిని తోడ్కొనిపోయిరి. విజయనగరములో కేం ద్రీకృత మయిన ఈకాంతివైస్యము పరిసరప్రాంతములలో ప్ర భోధముజేయుచు 18 తేదీని ఉత్సవసత్యాగ్రహము జరుపును.

విశాఖపట్టణము, ఏప్రిల్ 8:- మాడుగులనుండి శ్రీయుత భి|| చినయజ్ఞ నారాయణ శర్మగారు పీఠవిల్లి తాలూకా వారిం ట్టేర్లతో వేటి ఉదయము విశాఖపట్టణమువచ్చిరి. వారింటిర్లంద రును స్వాతంత్ర్యపతాకములను చేబూని నగరపీఠులనుండ "ఉచ్ఛవేదాము రండి, అన్నలారా!" అను కీర్తననుపాద్యు నెవలంట కడణరసోద్రేకముగ నుండెను. అఖిలభారత చక్రాసం ఘమువద్ద పురిపండా అప్పలస్వామిగారు ఈసత్యాగ్రహయోధు లకు నూలువారములను వేసిరి. వీ రీదినమున విజయనగరము నడతెడరు.

(ఒక విలేఖరి)

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా

(స్వకీయ విలేజ్)

భీమవరం (మకాం) ఏప్రిల్ 6:—పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పథల్ పై తీర్మానము నుపపాదించుచు శ్రీయత ఆత్మమారి గోవిందాచారిగారు ఈ క్రింది విషయమును ప్రస్తావించిరి:—“గత 150 సంవత్సరములనుండియు బ్రిటిష్ పరిపాలనమున భారతదేశము క్రమముగా ఆర్థికముగను, రాజకీయముగను, నైతికముగను డివలప్మెంతును పొంది, 1858 సంవత్సరమున జరిగిన సిపాయిల తిరుగుబాటునకు ముఖ్య కారణము భారతదేశస్వాతంత్ర్యభిలాషయేగాని వేరొండుకాదు. గత 46 ఏండ్లనుండియు భారతీయులు బాటించు కాంగ్రెసు మూలమున స్వరాజ్యాంధోళనము గావించుచున్నారు. ఇదివరకు మన ప్రయత్నములు ఫలించలేదు. నేడు దేశములయందు మహాత్ముని నాయకత్వమున కాసనోల్లంఘనోద్యమమునకు సంసిద్ధమగుచున్నది. స్వతంత్రమును గడించుటకు సత్యాగ్రహముకంటే వేరొక యుత్తమమార్గము లేదు. కావున యీ యుద్యమమునకు పశ్చిమగోదావరి జిల్లా ప్రజలు సర్వవిధముల తోడ్పడి తమకర్తవ్యమును నెరవేర్చెదరు గాక అని చెప్పిరి.

పై తీర్మానమును బలపరచుచు శ్రీయత దండు వారా యణరాజుగారికి సుమీరి. పై తీర్మానమును అంగీకరించుట తోడనే మనకార్యము పూర్తియగుటలేదు. అతీర్మానము సారముగ ప్రవర్తించి దేశగౌరవమును నిలబెట్టి, దేశస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించినచో మన మనకర్తవ్యమును నెరవేర్చిన వారమగుదుము. నిజమగు భారతీయుడైనను ప్రస్తుత కాలమునందు మన చేరి మాతృదేశ విముక్తికై తన సర్వస్వమును ధారపోయకుండ నుండవలెను. కాంతిసైన్యమున చేరువా రందరును తమ ప్రాణములనైన నవసరమైనచో గోల్పోవుటకు సంసిద్ధులై చేరవలెను. ఒకసారి చేరి వెనుకకు మరలినచో అంతకంటే అగ్రవమును, సిగ్గునుండబోదు. కావున నీ సైన్యమున చేరగోరువారు అన్ని విషయములను బాగుగ యోచించియే చేరవలెను. ప్రస్తుత సత్యాగ్రహోద్యమ ఫలితముగ భారతదేశము స్వాతంత్ర్యమును పొందుననియు నా నమ్మకము. అందులకు ప్రజలెల్లరును సర్వవిధముల తోడ్పడవలయునని కోరుచున్నాను.

మంగిపూడి పురుషోత్తమ శర్మగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు మంగిపూడి పురుషోత్తమ శర్మగారు సత్యాగ్రహోద్యమముయొక్క తత్వమును గూర్చి ముఖ్యముగ నుపన్యసించుచు దేశస్వాతంత్ర్యమునకై సర్వస్వ తీరని ధారపోయుట ప్రతి భారతీయునికి పరమ ధర్మమని యను, హిందువులు, ముస్లిములు, క్రిష్టియనులు, సిక్కులు, భారత క్రైస్తవులు తమతమములయందు విశ్వాస ముంచినచో తప్పక నీ సత్యాగ్రహమునందు పాల్గొని దేశమత విముక్తికై పాటుపడెదరని తలచుచున్నాననియు నుడివిరి.

తీర్మానము నామోదించుచు సాగి సుబ్బరాజు, పురుషోత్తమ శర్మగారి ధర్మపత్ని, పంక నూరిశాస్త్రి, కొవ్వలి గోపాలరావుగారు మున్నగువారు యువనయస్కులై తీర్మాన మేకగ్రీవముగ నామోదించబడెను.

సభలో రూ2000లు విరాళములు

సభలో విరాళములు వసూలుచేయబడెను. పెనుమెళ్ళ జనార్దనరాజుగారు రూ116, బొండా నాగభూషణగారు రూ 116 లు, మోలే నారాయణరావుగారి కుమారుడు రూ 116 లు, డి. ఎ. రామరాజుగారు రూ 116 లు, వండ్ల గ్రామస్థులు రూ80లు డి. వి. నరసింహరాజుగారు రూ10లు, వి. సుబ్బరాజుగారు రూ4లు, పి. రామానుజరాజుగారు రూ 5 లు, కుడవల్లి గ్రామస్థులు రూ116లు, యింక యితరుల నే కులును విరాళముల నొసరిరి. కొందరు దేశభక్తులు తమ బంగారు పుంకరము లర్పించిరి. డా. హెచ్. వి. శోగయ్యశర్మగారు ఏలూరు పురపాలక సంఘాపాధ్యక్షులు తమ సభకు రాజాల నందుకు పింఠించుచు తండ్రివార్తనిచ్చి రూ25లు విరాళముగ పంపిరి. సభలో మొత్తము రెండువేల రూపాయలు వసూలయ్యెనని చెప్పవచ్చును. ముప్పదిమంది కాంతిసైన్యమున చేరిరి. అధికారాహము ప్రబలెను.

ముగింపు

అధ్యక్షుడు సభను ముగించుచు సత్యాగ్రహోద్యమమును జయప్రథముగ కొనసాగవలయుటకు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా యితర ఆంధ్రజిల్లాలకు మార్గదర్శి కాగలవని తాము విశ్వసించుచున్నామని పలికిరి.

అధ్యక్షునికి హృదయపూర్వకముగ వందన ములతో మహాత్మాగాంధీకై యను హర్షధ్వనులు ఆకాశ మంటుచుండగా రాత్రి 9 గంటలకు సభ బహుజయ ప్రథముగ ముగిసెను.

పశ్చిమ గోదావరి రిసెటిల్మెంటు సంఘసభ

తీర్మానములు
(స్వకీయ విలేజ్)

భీమవరం (మకాం) ఏప్రిల్ 6:—నిన్న మధ్యాహ్నము పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా రిసెటిల్మెంటు సంఘసభ భీమవరమునందు కోపలివారి సత్రిమునందు సమావేశమయ్యెను. శ్రీయత మాగంటి బాపిసీడుగారు సంఘాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

1-4-30 తేదీవరకు గల యీ సంఘము తాలూకు జనాభిర్యులు కార్యదర్శి చదివినివించెను. ఆ ప్రకారం నిలువయున్న రూ 1746-8-6 లును ఆమోదించబడెను.

పై సంఘనిధిలో నుండి రూ 1700 లు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కాసనోల్లంఘన నిధికి ఋణముగా నిచ్చుటకును, కాసనోల్లంఘనోద్యమసంతరిమున కేషించిన నిధిలోనుండి యీ మొత్తమును తిరిగియిచ్చువద్దని నియాయుగము నొసగుటకును ప్రసంగమునా చక్క గ్రహముగ తీర్మానించెరి.

జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ

మల్లపాలెమున 11 తేదీన జరుగును

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ ఈ నెల 11 తేదీన 2 గంటలకు మల్లపాలెమునందు జరుగును. ఉత్సవము సత్యాగ్రహము విషయమై నాటిసభలో వివరము లుచర్చింపబడును.

పశ్చిమ కృష్ణా

ప్రథమ సత్యాగ్రహదళ ప్రధానము

దళనాయకులు

శ్రీరాజా కొంబిరి వేంకటకృష్ణరావు బహదూర్ గారు
9-4-30 ఉదయము 5½ గంటలకు బెజనాడనుండి బయలుదేరి మొగ్గలూరుపురం మీదుగ 7½ గంటలకు పడమట చేరుట. (మకాం)

సాయంకాలము 5 గంటలకు పడమటనుండి బయలుదేరి పొరణిమీదుగ 8 గంటలకు ఈడ్చు గల్లు చేరుట. (మకాం)

10-4-30 ఉదయము 5½ గంటలకు ఈడ్చుగల్లునుండి బయలుదేరి పునాదిపాడు, కొలవెన్నుల మీదుగ 8½ గంటలకు నెప్పలై చేరుట. (మకాం)

సాయంకాలము 5 గంటలకు నెప్పలైలో బయలుదేరి ఆకునూరు గండిగుంటలమీదుగ ఉయ్యాలరు చేరుట. (మకాం)

11-4-30 ఉదయము 5½ గంటలకు ఉయ్యాలరునుండి బయలుదేరి వీరవల్లిమీదుగ మదునూరు చేరుట. (మకాం)

సాయంకాలము 5 గంటలకు మదునూరునుండి కాటూరుమీదుగ రాత్రి కలనపాముల చేరుట. (మకాం)

12-4-30 ఉదయము 5 గంటలకు కలనపాములనుండి బయలుదేరి 6½ గంటలకు ఇందువల్లి ప్రేమనుకు వెల్లి 10½ గంటలకు బండరు చేరుట.

రాజమండ్రి డి॥ ము॥ కోర్టులో

S. C. 719/1929.

Between:—
వాది—దాసరి లచ్చయ్య,
And
ప్రతివాది—నీలాపు రామస్వామి.
(Son of Sathyya)
వాదిపేర ప్రతివాది 28-6-1926 సం॥రం తేదీన ప్రాయశ్చియిచ్చిన ప్రానోటు తాలూకు బాకి రాబట్టుకొనుటకు వైకోర్టులో ప్రసెంటున దావా రాఖించెనది. సదరు దావా 23-4-1930 తేదీకి ప్రతివాది అప్పీయియన్సు నిమిత్తం వాయిదా అయ్యున్నది. సదరు 23-4-1930 తేదీ ఉదయము 11 గంటలకు ప్రతివాది సదరు కోర్టువాది యెదుట హాజరయి ఆశ్చేషణలు తెలుపుకొనలేదు. తేనియెదుట సదరు తేదీన ప్రతివాదిని ఎప్పుసాచ్చి చేసి వాదనము క్రింద యివ్వడమగునని యిందుమూలముగా తెలియపర్చడ మయినది.

సి. ఆత్మారావు,
వాదితరపు నీడరు.

ప్రకటన

గుంటూరు గ్రామ కాపరక్షణ మేకల ఆఫీస్ యొక్క 8 వ మారుడు అంజయ్య ది 19-11-29 మొదలు ది 19-2-30 వరకు కేసరిమల్ రతకాచండ్ కొట్టువారిద్దరు రెండు 700-0-0 అప్పుగా పుచ్చుకొని ప్రాంతీకోట్లను గ్రాయించియిచ్చి సదరు బాకీలక్రింద కొన్ని సరుకులను పైడిచేసి సదరు కొట్టువారికి స్వాధీనపరచి యున్నాడు. సదరు బాకీకి గాను రూ. 1750-0-0 లు మాత్రం చెల్లు యిచ్చియున్నాడు మిగతా పయకం అంతయు పైడితోడను రావలసియున్నది. అయితే యీ మేకల అంజయ్య యొక్కారణంచేతనో ఆయన కొట్టును మునివేసి యొక్కడికో చెల్లిపోయినట్లుగా తెలియవచ్చినది. బాకీక్రింద పైడిచేయబడిన సరుకులకు కాపలా వుంచుటకున్న కష్టముగా నున్నది. మరిన్ని మాకు పయకమున్న తిరిగి యిస్తానన్న వాయిదాకూడ గతించిపోయినది. గనుక సదరు మేకల అంజయ్య యిప్పటి నుంచి 6 ఆరురోజులలో గా మాకు యివ్వవలసిన పయకము తెచ్చి యివ్వనియెడల పైడిచేయబడిన సరుకులను గుంటూరు గ్రామములో బహిరంగముగా కరక ప్రములను పంచివెట్టి వేలముచేసి సదరు బహిరంగ కేలములో వచ్చిన పయకమును కాపలాఖర్చులు యితరఖర్చులు పోను మిగతా మొత్తమును మాకు రావలసిన బాకీక్రింద చెల్లుచేసుకోవడును. చెల్లుపోగా మిగిలె పయకమునకు కోర్టులో క్రమమయిన దావాచేసి వసూలుచేసుకోవడును.

ఇట్లు,

కేసరిమల్ రతకాచండ్ కొట్టువారి
31-3-1930. } తరపున,
భాగనుడు, బోరాజి.

ప్రకటన

పరెల్లోను, మతుంగాలో నుండు. జి. వి. పి.
రైల్వేవారి వర్కమాపు

పైకనిన వర్కమాపునందు యీ క్రింద పుడవారించిన పనులు చేయుటకు సమర్థతగల వారి దరఖాస్తులను విచారించబడును.

మేట్రిలు	స్పింగు స్క్రీట్లు
బాయిలర్ మేకర్లు	రివలర్లు
వడ్డపని చేయువారు	రంగుపూయవారు
బండ్లుచేయువారు	రంపముకోతకోయవారు
ట్యూబ్ స్క్రీట్లు	మెషిన్ మెన్లు
కాపర్ స్క్రీట్లు	మాల్ డర్లు
ఎత్కొట్టెటర్లు	పాటర్స్ మేకర్లు
ట్రెస్టర్లు	కమ్మరపనివాండ్లు
బ్రాస్ ఫినిషరు	టిన్ స్క్రీట్లు
కమ్మర మేట్రిలు	ఆయుధముచేయువారు
టర్నర్లు	పాలిషర్లు
తాతిపనివారు	రాతిపనివాండ్లు

ఎంక్లజ్ అండ్ ఆక్స్ అసిటిలైస్ వెల్దర్లు
బొంబాయిలోను చుట్టుప్రక్కలలో నుండు దరఖాస్తుదారులు పారెల్లో నున్న లోకొ మోటార్లను వర్కమాపునెజరు గార్కి లేక కాలేజీ అండ్ వాగన్ వర్క్ మేనేజరు సేరులో వారు అభీమనందు యోగ్యతా పత్రకలతో అభికు పనిజరుగు దినములలో ఎన్నడైనను పగలు 12 గంటలకు లోగా ఖుద్దన జాడవలెను.

దురప్రదేశములం దుండువారు స్వదస్తూరితో వారికి గల యోగ్యతాపత్రకల సకల్తో దరఖాస్తులను వర్క్మాపు మేనేజరు గారికి పంపుకొనవలెను. యోగ్యతా పత్రకలు తిరిగి వాపకు చేయబడవు.

యిదివరకు పనిచేసి, సమ్మెలో చేరియున్న వారు పనిలో మరల ప్రవేశించవలసినచో ఆయా కాఖుల మేనేజరులను ఖుద్దన కలుసుకొనవలెను. అభికుపనిచేయు సమయమందు ఏరోజైనను పగలు 12 గంటలకు లోగా చూడవలెను.

(Sd) L. BIGG-WITHER,
Chief Mechanical Engineer.

విదేశ వార్తలు

[బీము సర్వీసు]

లండన్, ఏప్రిల్ 8:—రెండు మూడు రోజులవరకును బ్రిటిష్ పత్రికా విలేజులు గాంధీగారి ఉద్యమము దేశమునం దెట్టి సంఘటనలు సృష్టించలేదని వ్రాయబడింది. కాని, వీరెంత రహస్యముగ నుంచినను కాననోల్లంఘనము దివదినమునకు తీవ్ర మగుచున్నదని ఇచ్చటివారికిని స్పష్టమగుచున్నది. ఇప్పుడు డిప్యూ డి, మహాత్మాగాంధీగారిని, వారి అనుచరులను, గ్రామ గ్రామ ములను రాజ్ పోస్టాఫీసులవరకు సర్దుట కవకాశమిచ్చి, ఇండి యా ప్రభుత్వమువారు మిన్నకుండుట కేవలము తెలివితప్పువలెనని వీరు తలంచుచున్నారు. ఈ సందర్భమున ప్రభుత్వమువారేమి చేయదలచి యుండినది బయటపడుచున్నది. ఎవ్వరిని ఆరెస్టు చేయక తయారైన ఉప్పును రద్దుపఱచి ప్రభుత్వమువారే తీసి కొనదలచిరి. ఎక్కడనైనను ప్రజలు హింసామార్గము ద్రోకిన గాంధీగారు పూర్వము వలె ఉద్యమము చాలించుకొందురను నాశకూడ వీరికుండెను. అంతటికిని ఇప్పుడు భంగము కలిగినది.

లాడ్ ఇర్విన్ నందు కార్మిక ప్రభుత్వమునకు సంపూర్ణ విశ్వాసము

లండన్, ఏప్రిల్ 8:—హిందూదేశ పరిస్థితులగుర్ని వైస్రాయిగారు వెట్టిఫుడ్ బెకరు మఱి కొందఱు మంత్రులను చర్చ క్రమమున ఎప్పటి కప్పుడే తెలుపుచున్నారు. వీ విధాన మైనను నిర్బంధమో రాజీయో ఇర్విన్ గారే అనుసరించుటకు సంపూర్ణాధికారము గలిగియున్నట్లు తెలియుచున్నది. కన్సర్వే టివులచే నియమితుడైన వైస్రాయిగారైనను, లార్డు లాయిడు గారిని వెడలవదలిన కార్మిక ప్రభుత్వమునకు ఇర్విన్ గారి యందు గల గౌరవము వ్యక్తమగుచున్నది.

ప్రతికానంపాదకునకు సన్మానము

రంగ్, ఏప్రిల్ 8:—ఈదినము పూర్వము మాంచెస్టరు గార్డియన్ సంపాదకులుగా నుండిన సి. పి. స్కాట్ గారిని మాంచెస్టరు పౌరులు తమ నగరస్వాతంత్ర్య సమర్పణముచేసి గౌరవించిరి. మాంచెస్టరు మేయరుగారు అభ్యుత్పాతహింస పాట్ గారి వ్యక్తిత్వమును, నిష్పక్షపాతమును, ధైర్యావ లంబనమును స్తుతించిరి.

రంగ్, ఏప్రిల్ 8:—మాంటాగూ నార్మన్ గారు, బ్యాంకు ఆఫ్ ఇంగ్లాండునకు గవర్నరుగా 11 వ మాటు ఎన్ను కొనబడిరి.

హిందూకాంగ్రెస్, ఏప్రిల్ 8:—“సిపాయి” అను బ్రిటి షుమార్దానాకకు నిష్పంతుకొనుటవలన 4 గురు మనుష్యులు మర దించిరి. నాక కెక్కువనవ్వము కలగలేదు. (రూటరు)

విజయనగరం

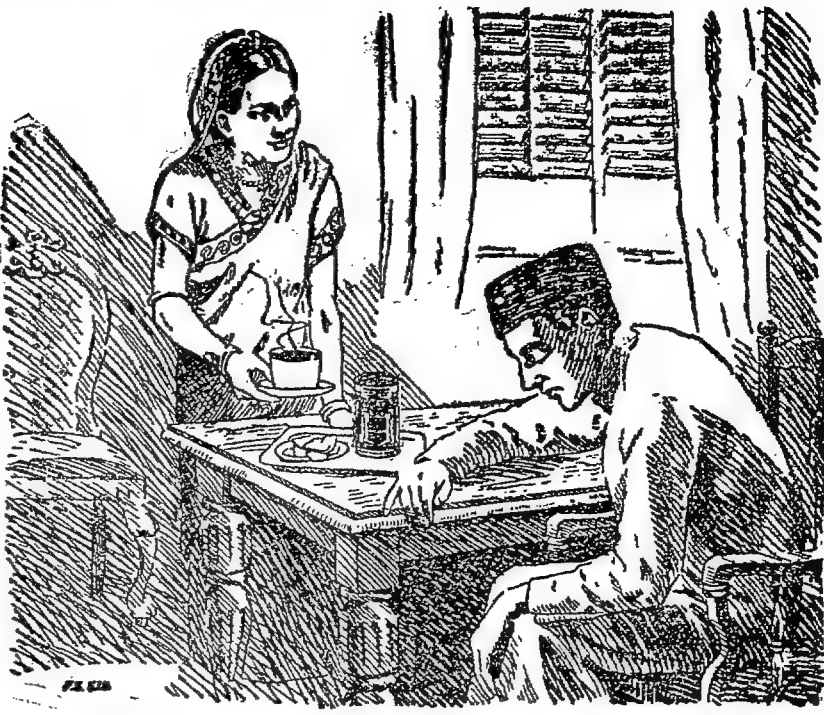
డాక్టర్. జమ్మి వెంకట్రామయ్య
వీవరు అందు స్ప్రింగ్ వ్యాధులకు ప్రత్యేక చికిత్స నిచ్చు వైద్యులు. మద్రాసులో ఖాయముగా నుండురు. ఉత్తర క్రతుర్తరము లన్నియు క్రింది ఆడ్రసునకు వ్రాయవలెను.
నెం. 27, మాధవపెరుమాళ్ కోయల్ వీధి,
మైలాపూరు మద్రాసు.

నవయుగ స్వాదయహారము ప్రభుత్వమునుముము

ప్రేమ (బాబూ అశ్వినీకుమారదత్తు)

అనువాదకుడు వెలువోలు సీతారామయ్య చౌదరి ప్రేమ యను పేరుతో కామమోహములకు దాసులై పీడింపబడు మనుజుల ఉద్ధరింపగల సుదృఢంధము. ఇందు ప్రేమలక్షణములు, దాని సాధించు మహిమములు మహాధామముగా వివరింపబడినవి. ప్రతిమనుషుడు ముఖ్యముగా ప్రతి వయసువకుడు తప్పక చదు వదగిన గ్రంథము. అనర్హనీయులకు అశ్వినీబాబుగారి జీవన చరిత్రకూడ కలదు. కవిరాజు త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరి గారి యువక్రమణికాసహితము. షెడ్యూల్డ్ కాగితము - నెల 1.2 మాత్రం.

వెలువోలు సీతారామస్వామయ్య చౌదరి,
శ్రీభాషాసంకీర్తిసంఘము, అమృతలూరు పోస్టు,
తెనాలి తాలూకా,
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, మద్రాసున కూడ లభించును.

అలసిన నరములకు శమనము గలిగించి

సుఖనిద్రను గలిగించును

మీభర్తయింటికి వేసరి వచ్చినవెంటనే ఒక గ్లాసుడు, ఓవల్ టైన్ ఇమ్ము. నిత్యము నాలాగు చేయుము. కొద్దిరోజులలో అలసట అనేది లేకుండా పోయి, బలముగానుండును. ఓవల్ టైన్ సులభముగా జీర్ణ మగును. ఆరోగ్యమును చేకూర్చు పదార్థములు శరీరమునకు బల మును గలిగించును.

ఓవల్ టైన్ నానబోసిన బార్ల మిగడపాలు, కోకోనుండి తయారగును. నూతనశక్తిని, బలమును చేకూర్చునట్టి టానిక్ రసద్రవ్యము. త్రాగుటకు బహురుచ్యముగా నుండును. మీభర్త త్రాగుట కిష్టపడును. ఇంటిల్లిపాదికి, స్నేహితులకు యివ్వవచ్చును.

ఓవల్ టైన్ తయారయ్యేటప్పుడు చేతులతో తాకబడదు. తయారొనర్చుట కడుసులభము. మంచి కాగినపాలు లేకపోతే కన్ డెస్ట్ మిల్కు చాలును.

OVALTINE

మెదడునకు, నరములకు, శరీరమునకు శక్తి నిచ్చును. కెమిక్యులంధరివయొద్దను, అన్నిస్థాయిలందు దొరకును. ఏ. వాండర్ లిమిటెడ్.,
లండన్, ఇంగ్లాండు వారిచే తయారు చేయబడినది.

“శారదానవలలు”

10 వేలు ఉచితము-కడునవ్యపుట్టించును
యానెల 20 వ తేదీలోగా అజా స్థాంపు పంపునాకి
ఎ. సాంబమూర్తి, చికాకోల్, గంజాంజిల్లా

సువర్ణసుందరరసము సర్వసహమేహములకు సంజీవివంటిది

ఎటువంటి సహమేహములైన నగుదుర్చును. ఇక జీక్కులు అనవసరం. నోరుపట్టుట మొదలైన దుర్గుణములు లేవు. అనేకులు వాడి మెచ్చియున్నారు. 60 ఏడైన వైద్యులకు అనుభవముగల కి|| శే|| వేటూరిసుందరశాస్త్రిగారిచే కవిపెట్టబడినది. వాడు విధము మందుతో పంపబడును.
నెం: 50 మాత్రలు రు 5-0-0.
ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల. (కృష్ణా)

అఖిలభారత చరఖాసంఘము ఆంధ్ర శాఖ, మచిలీపట్టణము

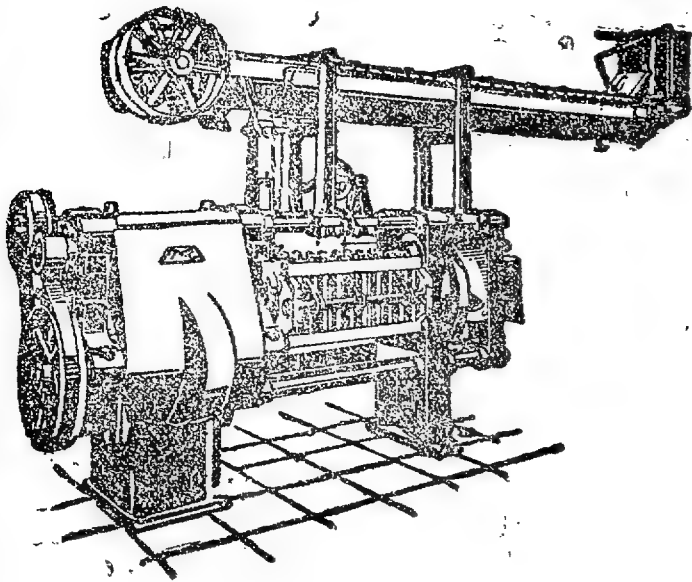
ఈ కార్యాలయమునకు లైపురై టింగు, తెనుగుపాఠ్యకోం డు తెలిసినవారొకరును, బుక్కు-కీపింగు తెలిసిన గుమాస్తాలు యిద్దరును కావలయును. మొదటివారికి ఆంగ్ల పాఠ్యకోండు గూడ వచ్చిన ఎక్కువ ప్రయోజనకారిగా నుండును. యోగ్యులనుబట్టి జీతములు నిర్ణయించబడును. దరఖాస్తులను ఈశెల 15-వ తేదీ లోపుగా ఈ క్రిందిచిరునామాకు పంపవలెను.
మచిలీపట్టణము } భో. పట్టాభిశీతారామయ్య,
5-4-30 } గౌరవ కార్యదర్శి

తత్క్షణమే కావలయును

సమర్థతగల బ్రాంచి కార్యదర్శిలు జీతము నె 1 కి రూ 50, మఱియు 25-రూపాయలు.
ఆర్యక్ అమ్యారెస్సుబ్యాంకి లిమిటెడ్
నెం 4 ఎన్ బాలాకెట్టివీధి జి. టి. మద్రాసు.

చంద్రా నర్సరీతోటలు- నేలరి జంక్షన్
3 సం|| అంటుమాడిచెట్లు, ఇతర ఫల అంటుచెట్లు
కజ్జిక రు 75, నీమ, స్వదేశ దిక్క-4 ప్రాంతిస్తులు,
24 డినుకులు సెట్ రు 25, 12 డినుకులు 15. “కాముంది
పూలు” మదరాస్ పది 8 కి రు 1. క్యాలిఫోర్నియా ఇతా.
Chandra Nursery, P. O. Salem Junction.

చ ము టు తీ యు మె పి న రి

రోలర్ యంత్రములు, నూనె ఎక్కు పెల్లరులు,
ఫిల్టర్ ప్రెస్సులు, చమురు పంపులు.
పూర్తివివరములకు, ధరలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

కోయంబత్తూరు
మధుర

VOLKART BROS
ENGINEERS

బెంగళూరు
బెజవాడ

తెలుగుజిల్లాలకు ప్రతినీధులు:- మద్దూరి బ్రదర్స్, రాజమండ్రి.

ఆర్ట్స్ నియన్ వీధి, మద్రాసు.

CE

AMRUTANJAN

AMRUTANJAN DEPOT
Price Annas 10 only.
MADRAS & BOMBAY.

ఆంధ్ర దిన పత్రిక

ఆంధ్ర దినపత్రిక	పాఠశాలవారికి	చెన్నపట్నమువారికి
సంవత్సరమునకు	24 0 0	20 0 0
ఆరుమాసములకు	12 0 0	10 0 0
మూడుమాసములకు	6 4 0	5 4 0
మాసమునకు	2 2 0	1 12 0

వార పత్రిక

వారపత్రికకు సంవత్సర చందా రూ. 4 0 0
వారపత్రిక సంవత్సరమునకు తక్కువ చందాకు వంతుబడదు.
మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రిక"

ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారు

రచించిన గ్రంథములలో, బ్రస్తుతము విజయ
నగరములో వారియొద్ద వెలకుదొరకు పుస్తకములు

కావ్యములు	రు. అ. పై
(1) బాటసారి	0 4 0
(2) సారంగధర నాటకము	1 0 0
(3) తారకము (సంస్కృతము)	0 5 0
(4) కళకములు	0 8 0
(5) నవనాటకములు (Beauties of Shakespear and Kalidas)	10 0 0
(6) నూలుగంటి (Telugu to 100 Aesoph's Fables)	0 6 0
(7) ఋగ్వేదపంక్తిములు (దర్శనముగా స్వరతాళములతో శేర్పల్లిబడి తెలిసింపబడినది)	1 0 0
(8) విష్ణు సహస్రనామముల కచ్చ తెనుగు	0 8 0
(9) భగవద్గీత కచ్చ తెనుగు	0 8 0
పారికథలు	
(1) యథార్థ రామాయణము	2 8 0
(2) పారికథామృతము (సంస్కృతము)	1 4 0

నేషనల్ యిండియన్ లైబ్రరీ

రెన్యూకంపెని లిమిటెడ్.

సామాన్య రేట్లతో స్థిరమైనట్టియు
అభివృద్ధి చెందునట్టి కంపెని.
మానేజిమెంటు క్లుప్తముగను

తెలివిగను చేయబడును బలమైన డైరెక్టర్లు.

నేషనల్ యిండియన్ పాలిటీచల్ నులభమైనది. ఆకా
శిమిహు అర్జ్యునాచార్యుల వ్రాసిన యిచ్చును. మిగుల ప్రీతికరములు
మూలం కట్టుకుండవలెను. పాలిటీ రీసెర్చును కాగానే మిగు
గానీ, చనిపోయినప్పుడు మిగులంతటి వారికిగాని ఇమ్మూల్జెన్
మొత్తమును యిచ్చివేయును. కష్టమైన నిర్బంధములు లేవు ఈ
గము యివ్వబడును.

భీమాచేయబడినవారున్న ఏజంట్లుగావుండుటకు క
యకుబడిగల పెద్దమునుష్యులున్నా అప్పీకేవల ఈ క్రిందివారికి
వ్రాసుకొనుడు.

టి. వి. రాఘవయ్య యన్వయర్,

పాడూళ్ళు కలకత్తా పింట్ ఏజంట్లు,
82-2 నార్తర్న్ మార్కెట్, బెజవాడ.

After MALARIA

జ్వరము పోయినప్పటికి బలహీనము, అలసట ఆయా
నము లవి ఏవి తగ్గవు. జబాబునకు వెల్లి,
వాటర్ బెరీస్ కాంపౌండు సీసా 1కి కొనుడు.

జ్వరపడి లేచినపిదప మరల పుష్టిని కూర్చుకొనుట కను
వైన పదార్థము లన్నియు వాటర్ బెరీస్ కాంపౌండ్ నం దిమిడి
యున్నది. అందు జంతు చమురు లెవ్వియు చేరవు.
అంతయు యంత్రనహాయముననే తయారగును
చేతులలో నంటబడదు. అందరు నేమించదగినది.

గత 25 వత్సరములనుండి వైద్యులందరి ఆ
మోదమును బడయుచున్నది.

WATERBURY CHEMICAL Co.
PHARMACEUTICAL CHEMISTS
113, West 18th Street, New York U. S. A.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనునందంటను కెమిస్టు

లందరివద్దను స్టోరులన్నిటియందును విక్రయింపబడును.

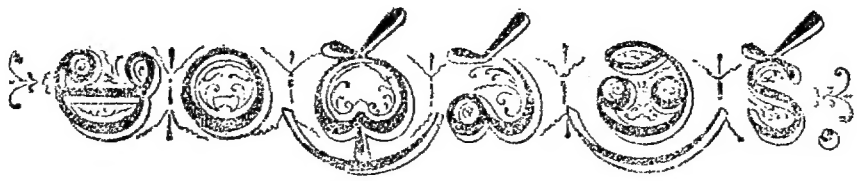
WATERBURY'S

COMPOUND

ప్రత్యేకముగా హెచ్చు శీతో
ష్ణసిక్తి గల ప్రాంతములకు తయారైన
రొసర్పబడుటవల్ల ఎట్టి హరిశితులం
దైనను కష్టము, మౌలిగుణమివ్వ
గలదు.

b-1

సా ర స్వ తా ను బంధము

ప్రమోదూతనామనవత్యర చైత్ర శుద్ధ ద్వాదశి గురువారము (10-4-1930)

గ్రంథ విమర్శనము

కంపిలి-విజయనగరము

గ్రంథకర్త, డాక్టరు నే, వెంకటరమణయ్యగారు
ఎం. ఎ., పి. షాన్. డి.

డాక్టరు వెంకటరమణయ్యగారు, మద్రాసు క్రిస్టియను కాలేజీయందు చరిత్రాధ్యాపకులు, మంచిపండితులు. విజయనగర సామ్రాజ్య స్థాపనమునకు మూలకారణములను గురించియు, తద్రాజ్యస్థాపకుల గురించియు దీక్షతో పరిశోధనచేసి తమ సిద్ధాంతములను డాక్టరు వెంకటరమణయ్యగారు ఈచిన్న పుస్తకరూపమున వెల్లడించినారు. మొదట నీ రెండు వ్యాసములు మద్రాసు క్రిస్టియను కాలేజీ మాగజైను (1929-30) లో ప్రకటించి పిమ్మట పుస్తక రూపముగా ప్రచురించినారు. ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తకభాండాగారమున వెదకి వెలికిదీసిన ప్రాచీన కన్నడ, తెలుగు గ్రంథములను పరిశీలించి వాటి ననుసరించి కంపిలి రాజ్యవృత్తాంతమును, విజయనగర సామ్రాజ్య స్థాపన వృత్తాంతమును శ్రీ డాక్టరుగారు మిక్కిలి కృషి చేసి నిష్పక్షపాత బుద్ధితో, సత్యచారిత్రాత్వమున దృఢీకరించి వ్రాసినారు.

ఈ గ్రంథమున మొదటి వ్యాసము కంపిలి రాజ్య వృత్తాంతము. మహమ్మదీయ చరిత్రకారులు కంపిలి రాజ్యమును గూర్చి వ్రాసినదంతయు కలిపి కడుస్వల్పము. వారు వ్రాసిన కొలదిపాటి వృత్తాంతములు గూడ ఇతర ఆధారములు ఇంతవఱకు కానరావచ్చే సరిగా నర్థముగా కన్పించి, వాటిని పురస్కరించుకొని వ్రాసిన నూయలు, డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, రావుసా హెబు కృష్ణకాశ్రి లూయీ రైసు మున్నగువారు తమతమ తోచిన యట్లు కాసనములు ప్రమాణములుగా వ్రాసి చరిత్ర నిర్మాణము చేసియుండిరి. కాని డాక్టరు వెంకటరమణయ్యగారు కంపిలి రాజ్యవృత్తాంతమును ప్రాచీన కన్నడ, తెలుగు గ్రంథములను పరిశోధించి మహమ్మదీయ చరిత్రకారులెంతవఱకు సత్యమును వ్రాసిపెట్టిరో చూపినారు. కన్నడ గ్రంథములలోని వృత్తాంతములను చారిత్రకదృష్టితో విమర్శించి డాక్టరుగారు కంపిలి రాజ్యచరిత్రమును సమగ్రముగా రచింపగలిగినారు. వారు చెప్పినట్లు అనెగొంసీమను కాసనముల కొరకు బాగ్రతగా వెదకినచో ఇంకను నూతన విషయములు, ఆశ్చర్యము కలిగించు చరిత్రాంశములు నిస్సంశయముగా బయలుపడగలవు. డాక్టరుగారు దేశభాషా గ్రంథములు విమర్శించు నప్పుడు ఆ గ్రంథములను గురించియు, వాటిని రచించిన కవులను గురించియు, వాటి కాలమును గురించియు, వాటి సత్యత్యమునుగురించియు చర్చింపక పోవుటలోపమని చెప్పవలసియున్నది. కంపిలి రాజ్య స్థాపకుడైన ముమ్మడిసింగయగూర్చి వ్రాయునపుడును, అతని కుమారుడైన కంపిలిరాయని యొక్కయు, మను కుడైన కుమారరామరాయల యొక్కయు దిగ్విజయము లనుగూర్చి వ్రాయునపుడును విషయమును బోధకముగ నట్లుగా సోక దేశపటమును డాక్టరుగారు తయారుచేసి పాఠకుని కందీయవలసియున్నది. ప్రాచీనదేశీయ గ్రంథములు మహమ్మదీయ చరిత్రకారులు రచించిన చరిత్రలును వాహినయన్న కంపిలిరాయడు, అతని తండ్రి ముమ్మడిసింగడు రామదేవుడు ముగ్గురుసహుడ నిజముగ నుండినవారేయని కాసనప్రమాణముపై శ్రీ డాక్టరుగారు నిరూపించిరి. కాని వారుజూపిన కాసన ప్రమాణములు సంపూర్ణముగ నిందు ఉదాహరింపబడలేదు. మహమ్మదీయ చరిత్రకారుల వ్రాతలకు దేశీయభాషా గ్రంథములను చాలావిషయములందు పోలికలుండుటవట్టి, ఉభయుల వ్రాతలయందును యథార్థముగ నప్పట్టున్నదని డాక్టరుగా

రువ్రాయుచున్నారని, మహమ్మదీయదండయాత్రకుకారణములు ఉభయులును యించుమించుగా నొకరిదిగ నేనర్థించినారు. అల్లావుద్దీనుకాలమున షరీఫ దిగ్విజయ యాత్రాకావించి కాలాగ్నివలె దేశమునవిచ్చు పెట్టిపోయిన మల్లిక్ కాఫూరును, చూచి జనులు భీతచిత్తులై అతని కాలనేమి, లేకనేమియని నామకరణముచేసిరట! అతడు కాలనేమి యగునపుడు తురుష్కులు దానవులని వర్ణింప బడుటలో ఆశ్చర్య మేమి? కాని కన్నడ చరిత్రకారులు కాలనేమినిబోలిన తురుష్కునే నానుట నందరిని కాలనేమి యనియే పిలుచుచుండిరి. కంపిలి రాజ్యమును ధ్వంసము చేసిన ఖ్వాజాజహాను సేనానినికూడా కన్నడియులు కాలనేమియనియే స్వహరించి నిజనామమును మరుగుపరచిరి. ఏదో ఒక తెలుగుకావ్యమునందు మల్లిక్ కాఫూర్, కాల యవనుడని పిలువబడినట్లు డాక్టరుగారు వ్రాయుచున్నారు. ఆకావ్యమేదో తెలిపియుండిన బాగుండును! కంపిలి రాజ్యాపహరణుడు ఖ్వాజాజహాను అని డాక్టరుగారు నిర్ణయించుచున్నారు. వీరి నిర్ణయము సమంజసముగా నున్నది.

శ్రీ డాక్టరుగారి రెండవ వ్యాసమున విజయనగర సామ్రాజ్యస్థాపకులను గురించి వ్రాయబడినది.

విజయనగర సామ్రాజ్యస్థాపనమునకు మూలకారణములను డాక్టరుగారు మిక్కిలి సమర్థతతోడను చారిత్రక దృష్టితోడను విమర్శించిరి. విజయనగర స్థాపకులయిన హరిహరరాయ, బుక్కరాయ మహీపాలురు డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, సత్యనాథుగార్లు తలచినట్లు, హాయిసలబల్లాలదేవునికడ సామంతులుగారనియు, విజయనగర నిర్మాత ముమ్మడి హాయిసలబల్లాలదేవుడు కాదనియు, ప్రమాణములనిచ్చి నిర్ణయించిరి. విజయనగర నిర్మాతకథ హాయిసలబల్లాలకు వారి సామంతరాజులకమనముడి వెట్టుట, డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యంగారి యొక్కయు వారి శిష్యులయిన సత్యనాథుగారి యొక్కయు కర్ణాటదేశాభిమానమును వెల్లడించుచున్న పనియు సత్యమైన చరిత్రను మరుగుపరచుచున్న పనియు డాక్టరు వెంకటరమణయ్యగారు చూపిన ప్రమాణములు తోపించుచున్నవి. సంగమనాంశము లయిన హరిహరరాయ బుక్కరాయలు, కర్ణాటదేశీయులు గారనియు, ఓరుగంటి సీమలో జేరిన డెబుగునాటి గొడలు అనియు, వారు, ఓరుగంటి కాకతీయమహాసామ్రాజ్యము నశించినతరువాత, కంపిలి రాజ్యమును సాచ్చియచ్చట కొంతకాలముండి పిమ్మట నారాజ్యవిసాకాసం తరమున పారిపోవుటకు ప్రయత్నింపగా పట్టువడి, కుల్తాను మహమ్మదు టుగ్లకుమారుడుటకు గొంపోవబడి యచ్చట మహమ్మదీయ మతము స్వీకరించి కుల్తాను యొక్క అనుగ్రహమును సంపాదించుకొని మరల కంపిలి రాజ్యమును కుల్తానునకు సామంతులుగా నేలుటకు నియమింపబడినదియు, పిమ్మట కొంతకాలమునకు ఆనెగొండిని విడిచి విజయనగరమును నిర్మించుకొని రాజధానిమార్పు కొనిరనియును, మొదటినుండి హరిహర బుక్కరాయలకు భల్లూగరాజులతో వైరమేసాగుచుండెననియు, నాకారణమున హాయిసల బల్లాలదేవుని రాజ్యములో నుత్తర భాగమునంతయు, ౧౩౪౬ నాటికిజయించి హాయిసల రాజ్యమునుషీరింపజేసిననియు, కాకతికృష్ణమనాయకుని ప్రేరణమున, నాతని బంధుగులగుచేతగాబోలు, ౧౩౪౭ వ సంవత్సరమున తురుష్కునే నాప్రవాహము నడ్డగించి స్వాతంత్ర్యము ప్రకటించుకొనిరనియు, ఏన్నో కారణముల నైతికపాటి ప్రశంసనియ్యమైనచారిత్రకదృష్టితో చర్చించిరి. సంగమనాంశములు ఆంధ్రజాతీయులనట కర్ణాటకును కర్ణాటవాదమును ప్రతిపాదించు డాక్టరు అయ్యంగారు ప్రభృతులకును ఆశ్చర్యకరముగా నుండక పోదు. డాక్టరు వెంకటరమణయ్యగారు మహా

మ్మదీయ చరిత్రకారులు వ్రాసిన దానిని పునర్విచారణచేసి యథార్థమును వెలికిదీసికొనివచ్చిరి. కంపిలి రాజ్య వృత్తాంతమునకు విజయనగర రాజ్య స్థాపనమునకుగల సంబంధమును, ఉభయరాజ్యస్థాపకుల కునుగల పరస్పరసంబంధమును చక్కగా వెలికియొన్నారు. హరిహర బుక్కరాయ మహారాయలు ఆంధ్రులనుటకు చూపిన కారణము లన్నిటికంటె, వారు ఓరుగంటి కాకతీయరాజవంశమునకు జెందినవారని నిష్పక్షపాత బుద్ధితో వ్రాసిన మహమ్మదీయ చరిత్రకారు లనే ప్రమాణము మిక్కిలి విశ్వసనీయముగా నున్నది. ఈవిషయమున డా. వెంకటరమణయ్యగారి కృషి యెంతయు శ్లాఘనీయము, వీరి చారిత్రకవ్యాసముల నాంధ్రలోకము కొరకు వారు తెలుగున రచించెదరుగాక.

భా. వెం. కృ.

ప్రేమ

కొను నైజు; పుట ౬౪, వెల. రూ. ౦-౬-౦.

గ్రంథకర్త: వెలువోలు సీతారామయ్య చౌదరి.

ఇది అక్కినీ కుమారదత్తు గారు తామునెలకొల్పిన వజ్రమోహన్ కళాశాలయందలి విద్యార్థుల కొసంగిన యువవ్యాసములకుఁ దెనుగు, దత్తుగారు, తమజీవిత సర్వస్వమును ఉన్నతాశయముల కర్పించిన మహాపురుషులలో నొకరు. దైవభక్తులు, స్వాధ్యాయగులు, ప్రేమాపాసకులునగు వీరు యువకులకుఁజేసిన బోధనమనోరము ప్రశంసార్హము.

ఈ కాలమున ప్రేమయను శేషమున నెన్నియే నధర్మములు నీతి బాహ్యములు, ననర్థచాయకములునగు విశేషములుసాఘికసారస్వతప్రపంచములందుఁబొడవూ పుచున్నవి. ఇట్టి తరుణమున ప్రేమయొక్క సత్యస్వరూప నిర్ణయమత్యవసరము. ఇక్కార్యమును దత్తుగారు చక్కగ నిర్వహించిరి. ప్రేమయందంతిత్వములే యుండు నానందము, నవీనత, నిత్యత, ఉచ్ఛత, వ్యాపకత, స్వాధ్యక్షీనత మొదలగు నంశములఁ జెక్కింపిని ఉదాహరణ. పూర్వకముగ నిర్వచించియున్నారు. అట్టి ఆధ్యాత్మిక ప్రేమను హృదయమునందలవఱచుకొనుటకు మార్గములు—ప్రేమమూర్తుల జీవితవనము ప్రకృతినిరీక్షణ, కార్యసాధనము, ఆత్మపరీక్షణము ఇత్యాది—నూచించియున్నారు. ఈ గ్రంథము యువకులు చదువదగినది.

తెనుఁగుచేసిన చౌదరిగారు ఉపవ్యాసములకును వగు సరళశైలిని వ్రాసియుండిన బాగుండెడిది. ఇది మాత్రము కొంత కొఱతయనక తప్పదు.

గు. వెం. సు.

ఆంధ్రాధ్యాత్మరామాయణము

రాయల్ నైజున 450 పుటలు. దశసరి కాశితములు. మంచి అచ్చు. కాళికొవైండు. ఆంధ్రకర్త పిఠుపాటి నారాయణశాస్త్రి, వెల రూ. 3-0-0 లు.

దీనిని సంస్కృతములో వ్రాసినవారు విశ్వామిత్రమూర్తి. ఈ గ్రంథమును అనేకులు తెలిగించిరి. కాని వాని ప్రచారము మాత్రము అంతగా లేదు. వేదాంతమును ముఖ్యముగా బోధించు గ్రంథముల సర్వజను బోధకముగా నుండవలయును. అలోచించఁగా నాంధ్రాధ్యాత్మరామాయణము మాత్రము అట్టి స్థానము నలంకరించినదనియే చెప్పవచ్చును. దీనిలోఁ గథాభాగములతో పాటు వేదాంతవిషయములు కూడ సర్వజను సుబోధకముగ శైలితో ననువదించబడినవి. అనువాదములో వీరు పూర్వకపులు త్రొక్కిన మార్గమునే యనుసరించి అని చెప్పవచ్చును. వన్నయదులపై నాయాతావుల స్వకపోలకల్పములు కూడఁ జొనిపిరి. ఆ సంగతి పీఠికలోఁగూడఁ గవిగారు చెప్పుకొనిరి. స్వకపోలకల్పములు కూడ నా

యా స్థలములలో హత్తుకొని హృదయంగమముగా నున్నవని దీగున నుదాహరించిన భద్రములు చాటుచున్నవి.

మ. *కరుణిత పరతంత్ర బుద్ధిగంధం
గ్రవ్యాదు లస్మత్కృత్
యతవై క్యావరకీలల కలభ
సామ్యం బంద కారీతి గ
ర్వితులై నాయునరించు జన్మమునకు
విఘ్నంబు గావించియుం
బ్రతుకం జాలిరిగాక వేఱుగలదే?

రాజస్యమాదామణి!
*మ. తే. గుర్రం శోకమునుదింపక దైర్యమాడివా
త్వీక్తి మునీంద్రునిసన్నిధికి మెల్లగబొమ్ము పుట్టుకుందదా
లోకనాదరోక్షుల ద్యులోకపవిత్రచరిత్ర; నీ కెకా
దాకటకంబునంతటిమహాత్మున కైన నవధ దప్పునే?

పై పద్యములు స్వకపోలకత్వితము లయ్యును
నెట్లు హత్తుకొనినవో? చదువరులు గ్రహించుట గాక.
వేదాంతభాగము ననువదించుటలో గవిగారి
జాగ్రత్తయు శోగోదగినదియే యని చెప్పవచ్చును.

మూలము:
“జగతామాదిభూతాయ సామాయాగృహీతీతవ
త్వత్సన్నికర్తాజ్ఞాయం తే తస్యా బ్రహ్మదయః ప్రభాః
త్వదాశ్రయాపదా భాంతియాయాత్రినశాత్త్రికా
మాతేజఃప్రభుకృత్సత్తాలోహిత స్సర్వదాప్రభాః
లోకత్రయమహాగేహగృహస్థ స్వయదాహృతః.”

నీ, జగదాదిభూత యేనతి యమృతహయ,
యిల్లలునీకు లోకేశ! రామ!
నీ సన్నికర్త ముచే సోజభివాదు
లదయించుచుందు గయ్యువిదయందు,
ఏమాయ నిన్నాశ్రయించి సదా త్రిగు
ణాత్మక యైవెల్ల నట్టిమాయ
యవనరతంబు సితాసితలోహితకాయతా ప్రజలను
గాంచుచుండె

గీ. కల్లలాదురువే? ఏవు కమలానాభ!
ప్రకటలోక త్రియమహాభవముందు
నిండుతమి నుండు చిత్ గృహస్థుండ వైతి,
వింక దాచంగ నీటికి నిదియు వినుము.

అనువాదము—
మూలమునగలభావదులనెట్లు అనువదించిరో చూడుడు!
వీరు కొన్ని తావులలో మూలములో లేని అంశ
మున అనువాదమున సంఘటించిరి.

మూలము:
ఇతిశిష్యాకృతమాదిశ్య స్వయం కించి త్తమన్వగాత్
రామేణవారితః ప్రిత్యై ఆత్రి స్స్వభవనం యయా.

అనువాదము:
గీ. శిష్యుల కనుజ్ఞ నిడి రఘుశ్రేష్ఠు వెంటః
దాసరిగి కొంతమార, మాలేడు ముదమున
మరులప, మదంబున నిజాశ్రమమున కేగఁ
ద నిరుపమాన్యులగుఁబు లెన్నికొనును.

మూలమున రామునిచేన నుజ్ఞాతుడై యత్రిమహర్షి స్వా
శ్రమమునకు బోయెననిమాత్ర మున్నది. అనువాదమున
వీరు రామునిచే ననుజ్ఞాతుడై యత్రి రామగుణముల
క్లాఘించుకొనుచు బోయె నని యందముగాఁ జెప్పిరి.
కొన్నిన్నటులలో మక్కి మక్కిగానే తెలిగించిరి.

మూలము.
“అథ తత్ర దినం సిత్వా ప్రభాతే రఘునందనః
స్నాత్యనునిసమావర్త్య ప్రయాణాయోపచక్రమే”
క. దిన ముండి యందు నుదయం,
బున స్నాన మొనర్చి యత్రిమనిసర్తము వీ
దొగ్గిని చనువాడై, యాశ్రయ,
ననియెక్ శ్రీరాముఁ డ మృహమహుభోడక.
పైపద్యము మక్కిమక్కిగానే యున్నది.
కం. రమణీయంబతి..... త్త్యమఁ
దెలియఁగ.....నద్రుమాణి! భా. కాం.

రా. పద్యము. పైపద్యమున యతివచ్చినది. ఇట్లు చూపుట
గ్రంథమున కొకలోపమనికాదు కాని ఇట్టి గ్రంథములలో
స్వల్పముగ నిట్టిలోపములు జరువరుల కనుతాపమును
జనింపజేయును. అవతారికలో ౨౦ వ పద్యమున
“రమాజననీజనముల” అను పదము, లక్ష్మీనారాయణుల
ను నర్థమునఁ ప్రయోగించిరి. అది యంతసమంజసముగా
నర్థసంపద నీజనదని నామతము.

కవనమున మందిభారాత్ క్తి యున్నది. గ్రంథము
అత్యుత్తమ మయినది. ప్రచారములోనికి రాదగిన గ్రంథ
రాజమనియే నానమ్మకము. బాల్యమున నిట్టి గ్రంథరచన
లో గృతార్థులగుట ముందు ముందు వారి వాగ్యధూటి
బాగుగా నాంధ్రులనుంబు లరింపజేయుటకే యని
నానమ్మకము. వీరిట్టి గ్రంథములు అనేకములు వ్రాసి
భాషావధూటి కలంకారములు సమకూర్చుటగాక.
ఉభయభాషాప్రవీణ-బులును నరసింహశాస్త్రి.

శ్రీపుష్పాంజలి, ప్రథమసంపుటము: కావ్యములు
ఇందు శ్రీ కల్లూరి వేంకటనారాయణరావుగారి
పద్యకావ్యములు సంపుటికరించబడినవి. దీనిలో ఈయ
బడిన సంవత్సర సంఖ్యలను బట్టి ఇవన్నీ చాల కాలము
క్రింద రచించబడినట్లు స్పష్టము. ప్రచురణలోని ఆలస్య
మువలన ఇందు కొన్ని కావ్యాల విలువ మారినట్లు చెప్ప
వలెను. ఉదాహరణముగా ఇందలి ‘విజయనగరసామ్రాజ్య
ము’లో ప్రధానపాత్రయైన దేశాభిమానము ఆధునికదృష్టు
లకు పరిపాక్షికంగా దుర్బలముగా కాననస్తూ కావ్యము
విలువను తగ్గించబడినది. అట్లే ‘మల్లెమొగ్గల’లోని
ఖండకావ్యాలు కూడా అభివృద్ధి పొందుతున్న ఆధునిక
భావగీతల ప్రక్క తక్కువ కాలంలో నిలువగలవు. కాబట్టి
ఇందలి కాలసంఖ్యలు సరియైన విమర్శకు తోడ్పాటుగా
ఉన్నవి. ఈ విమర్శలు వాటివాటి సందర్భాలలో వ్రా
యబోతున్నాము.

మొట్టమొదటి ‘శ్రీ సత్యనారాయణ మాహాత్మ్య
ము’ కావ్యరచనలో ఇదే గ్రంథకర్త ప్రథమ ప్రయ
త్నము. ఛందోభాషాదికదోషములుకూడ ఈవిషయమునే
తెలియజేయగలవు. వీటిని నిలిపిఉంచడము ఒక పక్షము
నుండి వాంఛనీయమే అగును. మార్పిజేయదలచువారు
పాశ్చాత్యులను ఈయవలసి ఉంటుంది. ‘శ్రీ సత్యనారా
యణ మాహాత్మ్యము’లో వివిధకథలకు విశిష్ట సంఘటించ
బడలేదు. ఇవిచెప్పుకొనుచు పోవడిన పద్ధతికూడ అసా
ధారణ నైపుణ్యమును ప్రదర్శిస్తూ ఉండలేదు. ఇందుపద
బహుళ్యముచేత పద్యములూ, పద్యభాషాశృంగారముచేత కవి
త్వమూ పలుచబడినట్లు చెప్పవలెను. కాని ప్రథమప్రయ
త్నముగా ఈ నిర్వహణ తృప్తికరముగానే ఉన్నది.

పిమ్మట ‘విజయనగర సామ్రాజ్యము’ ఇది గీతాది
మాలికలలో వ్రాయబడినది. ఇందలి దేశాభిమానము
ఎట్లు కానవస్తున్నదో చెప్పబడినది. దీనిలోని ఉద్రేకము
కేంద్రమునుండి చెదరిపోతూఉన్నా పాతకు డిందలి ప్ర
ధానపాత్రయైన ఏమరిపోలేదు. ముఖ్యముగా,
“బాలకుల్ నిదురింప నయ్యాలలూచు
భామలెందరు తప్తలై పరువులిడిరొ”

అనేగీతభాగము,
“ఉత్పలాధీశు నిర్జింప నుద్యమించు
నెన్నులకుఁ బట్టులెనట్టి వీగృహములె”
వంటి పద్యపాదములు కలిగి హృదయమును తాక
గలిగి ఉన్నది. ఈ లేజము అంతటా నిలువక పోవడము
వల్లనే దీనికి అత్యుత్కృష్టత లేదు. పైగా ఇది ఉండి
నంత దీర్ఘముగా ఉండనక్కరలేదని మా ఆభిప్రాయము.

తర్వాతి ‘సంధ్యోపాసక’, ‘శ్రీమదాంజనేయ
స్తవకామాలిక’లను కులభముగా దాటి వేయవచ్చును.
మొదటిది సంధ్యావందనకు పద్యానువాదము. రెండవదా
నిలో స్తుతి, నీతి జ్ఞానము ధ్యానము అనే ఉపశిక్షిక
లతో పూర్వశతకముల పోకడలు ఉన్నవి.

వీటికి పిదప ‘మానసగీత’ మిగిలిన అన్నిటికంటె
వెనుక వ్రాయబడుటచేత కాబోలును ఎక్కువభారా
కుది గుంభన కలిగి మిక్కిలి సరళముగా సాగినది. శ్రీనమర్థ
రామదాసస్వామి రచించిన ‘మానసబోధ’ కిది ఆంధ్రీక
రచనము. భగవత్ స్తుతి మనఃప్రబోధము దీని ఆశయములు.

తుదను ‘మల్లెమొగ్గలు’ అన్న శీర్షికతో ౧౯౧౮
నుండి ౧౯౨౩ వరకు అప్పడప్పుడు వ్రాయబడిన ఖండ
కావ్యములు సంపుటికరించ బడినవి. వీటిలో కొన్ని
టిలో భావకవిత్వచ్ఛాయ లున్నవి. కొన్ని, విద్యావతి,
చంద్రాదయము వంటివి, చాటువుగా పేర్కొనవలసి
ఉన్నది. ఇందలి కావ్యాలలో ఆంగ్లకవిత్వ ప్రోద్బలము
కొంత కానవస్తున్నది. ‘నాదుశోకంబు నుడువ నాంధ్రం
బునందు పదములున్నవో లేవో’ అనుపాదములతో

మొదలగు సోదరీ స్మృతిలో ‘అయధరములు నీవ! యా
హాసముల్ గాంచుచు నెయ్యంటి’ అన్నది ‘Those lips
are thine, thy own sweets smiles I see’ అనే
Cowper పాదములను జ్ఞాపికి తేగలవు. ‘పోతన’ అను
కావ్యము నందలి ప్రవృత్తి (Mood) ని కదలించినది
Wordsworth మిల్లనుపై వ్రాసినపద్యమని చెప్పవ
చ్చును. అయితే ఇట్టి స్వీకారములను గర్హించుట మా
ఉద్దేశముకాదు. ఇందలి పోకడలను మాహింసావికే ఇది
ఉద్ఘాటించబడినది. ఇక ఇందలి ఇంకా ఎక్కువ ప్ర
కృతి ఆరాధన (ప్రకృతి దర్శనము, సాంఘిక సంధ్య),
కవితా విషయములు (కవితాకన్యక, పారాజి
కాంక్షములు (శంకరుని విరహము. దుష్ట శ్రోతాపత
నము), ముఖ్యమైనవి. వీటి పరిపాక్షికంగా ఆధునిక ప్రా
మాణ్యములకు నైపుణ్యము తక్కువగా కానవస్తుంది.
అప్పటికే ప్రథమ భావకవులు పెలువడినా భాషగీతము
ప్రత్యేక స్వరూపముగా వాఙ్మయములో నిర్మితము కా
లేదు. దాని సరిహద్దులు స్పష్టముగా గీయబడలేదు. కా
వున అప్పుడు అనేక భాషగీతములు అపరిపక్వములుగా ఉం
డినవి. ‘మల్లెమొగ్గల’లో గీతములు చాల వరకు ఈ విధ
ముగా ఉన్నవి.

‘మల్లెమొగ్గల’తో పుష్పాంజలి కావ్యములు పూర్తి
అయినవి. వీటిలో ఆధునిక కవిత్వమున్నా గ్రంథకర్తగారి
అభిమానము వీరిలో నూచించబడినట్లు రచనలో కానవ
స్తున్నట్లు పూర్వపద్యములకే చెందిఉన్నది. కాని ఇప్పుడు
వికసనపొందుతున్న ఆధునికత్వము కవిత్వవిమర్శకులకు పరి
శీలనీయము. పుష్పాంజలి గ్రంథకర్తగారి ఆంధ్రవాఙ్మయ
చరిత్ర సంగ్రహము (వావిళ్ల వారు ప్రకటించినది) రచిం
చిన ‘కవిత్వవేది’ అని తెలుస్తున్నది. పుష్పాంజలి, వా
ఙ్మయచరిత్రలను పోల్చిచూడగా వీరు కవిత్వరచనకంటె
సారస్వతవిమర్శకు దొరకొంటే ఎక్కువరాజీస్తుందని
పొడగట్టగలదు. ఇప్పుడు విమర్శన ఎక్కువ ఆవశ్యక
ముగా ఉన్నదన్న విషయము కూడా మరచి పోవడ
నిది.

UNCLE SHAM

గ్రంథకర్త: కన్య యలాల్ గొబాగారు, ౧౯౧౬
వేషీలు. చెదురుకాగితములు. రాయల్ నెజా, కాగితపు
లైండు. వెల ౪ రూ. ౧౯౨౯ సం.

ఈ గ్రంథము మేయోకన్యవ్రాసిన ‘భారతమాత’
అను పుస్తకమున కొకవిభాగమైన జవాబు. ఇందులో
అమెరికా దేశముయొక్క రాజకీయ, సాంఘిక,
నైతిక, మత, ఆర్థికాదివిషయములస్థితి పూర్తిగా వర్ణింప
బడియున్నది. ఈగ్రంథోత్పత్తికి ‘భారతమాత’ మేయో
Mother India యే కదాకారణము. అట్టియెడ ఈ
గ్రంథమును సంపూర్ణముగా బోధచేసికొనవలెనన్న
‘భారతమాత’యందలి విషయములను తొలుత కొంచె
మెరుగుట అవసరము.

భారతమాత

ఈ గ్రంథముయొక్క యుద్దేశము ముఖ్యముగా
రాజకీయము. భారతీయులు స్వపరిపాలన
కనర్హులని అమెరికనులకును యూరోపియనులకును చా
టించి భారతీయుల స్వాతంత్ర్యోద్యమమును వారలాపా
దించుకుండునట్లుగను, సానుభూతి చూపకుండునట్లుగను
చేయవలెనని ఈ గ్రంథముయొక్క ఆశయము. అంతేగాక
భారతీయులలో హిందూమతామ్నదీయ వైషమ్యమును,
బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరుల ద్వేషమును హెచ్చుచేయ
వలెననికూడ ఈ గ్రంథముయొక్క సంకల్పమే. కావున
మేయోకన్య మనదేశముయొక్క రాజకీయ, మత,
సాంఘిక, ఆర్థికాదిస్థితులను హేయముగను, అతిశ
యోక్తి గను వర్ణించినది. ఇందలి చిత్రణకు విశేష ఆధా
రములుగాని, ప్రమాణములుగాని లేవు. తనకు నిజమని
బోచిన ప్రతివిషయమును ఈ గ్రంథముందు చేర్చినది.
ఇంగ్లాండు పరిపాలించిననే భారతదేశము కుస్థితిలో
నుండుననియు, స్వపరిపాలన బోగినచో నరకమై నాశ
నమైపోవుననియు నిం దనేకమార్లు నొక్కిచెప్పినది. ఈ
గ్రంథము కేవలము పక్షపాతబుద్ధితోను జాగుప్పతోను
వ్రాయబడినది. భారతదేశమందలి బిటిష్ ప్రభుత్వము
నిందు మితిమీరి స్తుతిం చి న ది. మనదేశముందుగల
లోపములు సంస్కరణ బుద్ధితో చిత్రింపక పోశక

చేయుటకును, అవమానపరచుటకును, మనము స్వపరిపాలనకు అనర్హులమని విదేశీయులకు చెప్పటకు వ్రాసినది. మనకు తెలియనిలోపము లిందుమీయే కేంద్రము లేదు. బద్ధకంకలులమై అహోరాత్రములు సంస్కరించుటకు మనము పాటుపడుచున్నవే గాని త్రొత్తవిగావు. ఇంగ్లాండ్ భారతదేశము నుదరించగలదను విషయముపై కాస్త్రజ్ఞుల యభిప్రాయ మేమనః బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమున మాటికి గుడ్డకు లేక నిరపేదయై నిరాహారము, దారిద్ర్యముగను, దుర్బలమైపోవుచున్న భారతదేశము, ఇంకను యిట్లే బ్రిటిష్ పరిపాలనము లోనే యున్నచో మరికొన్ని తరములలో ఒక్కపట్టయైనతేకుండ నాశనమైపోవును అని. ఇట్టి పరిస్థితులలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమును పొగడుచు వ్రాసిన ఈ గ్రంథము భారతీయులకుపయోగములేదు, ఆదరణీయముకాదు. ఇట్టి గ్రంథమునకు సరియైన జవాబువ్రాయట కిద్దరు ముగ్గురు ప్రయత్నించివారు. కాని కన్యాయలాల్ గౌబాగారే అందుకు సమర్థుల మనిపించుకొన్నారు. ఒకదేశముయొక్క మంచి చెడ్డలు పరిశీలించుటకు ముందు మనదేశ మేసితి లోనున్నదో చూచుకొనవలయును. అట్లుగాక ఒకరి లోపములను పేర్కొనుటనల్ల మనకు గౌరవము గల్గునా? మనవలెనే వారుకూడ మనలోపములను బైటపెట్టరా? మేయోకన్య భారతదేశమందలి సుగుణములుమాని దుర్గుణములనుమాత్రమే యెంచి అనేకవిధములుగా తూలనాడి పోషనచేసినది. కావున కన్యాయలాల్ గౌబాగారు అమెరికా దుస్థితిని సమగ్రముగా సప్రమాణముగా చిత్రించి మేయోకన్యకు సరియైన జవాబుచెప్పినారు. నష్టమైపోనున్న భారతదేశ గౌరవమును నిలబెట్టినారు

బూటకపు మామ
(Uncle Shamp)

అమెరికా దేశముయొక్క రాజకీయ, సాంఘిక, సాంఘికస్థితులు కడు హేయముగనున్నవి. గవర్నర్లు ప్రభుత్వధనమును దుర్వ్యయముచేసి చేసి జైళ్లలో కూర్చుండుట, రంగుబాయిగు సీగ్రోలపై వైషమ్యము, అరిదారుణ శిక్షలు, ధనమే దేవుడనుకొనుచుండుట, మరముకూడ ధనార్జన కొక మార్గముగట్లు, ప్రజల లాలసర్వము అమెరికా స్త్రీలకు సీగ్రోలపై గల మోహము, విశేష కామేచ్ఛయందేగాని వివాహము నందిష్టములేకుండుట, శిశుత్వత్రియందయ్యుము. మితిలేని వివాహవిహారాలు, బాలబాలికల కామోద్రేకము, మాటికి తొంబదియైదు మందికి సుఖవ్యాధులు మొదలగున విందు వివరింపబడినవి. అమెరికనుల అధోగతికి ముఖ్యకారణము వారికి తగినంత ఆత్మజ్ఞానము లేకుండుట. ఆత్మజ్ఞానము పుష్కలముగానున్న భారతీయుల దశయెట్లున్నదన, తెక్కలేని జాతిమతభేదములు, మూఢభక్తి, మూఢాచారములు, బాల్యవివాహములు, బాల్యవైధవ్యము నిర్బంధవైధవ్యము, స్త్రీనిద్రలేమి, రక్తమాంసమును పీల్చిపిప్పిచేయు విద్యావిధానము, రాజకీయ అధికపారతంత్ర్యము మొదలగునవి. వీటికి మూలకారణము ప్రపంచజ్ఞానము, ప్రాపంచిక జ్ఞానమును లేకుండుట. ఇట్లు అమెరికనులు భారతీయులుగూడ దుస్థితిలోనే యున్నారు. అమెరికనులు ఆత్మజ్ఞానమును, భారతీయులు ప్రపంచజ్ఞానము, ప్రాపంచికజ్ఞానమును అభివృద్ధిచేసికొనవలసియన్నది.

భగవంతునినున్న భారతమాతయొక్క గౌరవమును నిలువబెట్టిన కన్యాయలాల్ గౌబాగారికి మనఃపూర్వక పందనములు.

మయువారు;— The Times Publishing Company, Lahore (India) అని వ్రాయవలయును.
శే. కా.

శ్రీ వివాహవయోనియమము
డిమ్మిపైజు, రెండుభాగములు, పుటలు 88+28 వెల తెలియదు.
గ్రంథకర్త: వజ్రుల చిన సీతారామశాస్త్రి గారు, విజయనగరము.
విజయనగరము మహారాజాశాలా మాసపత్రిక నుండి పునర్ముద్రితము.

ముత్తవంతర వివాహము శాస్త్రసమ్మతమునా కాదాయను విషయ విచింతనకే మహాసమర్థులచేత విచారించబడి నిర్ణయింపబడియున్నదనియు, అందు.

౧. రజస్వలకే వివాహముచేయుట యుత్తము
౨. అసన్మార్గము వివాహముచేయుట యుత్తము

౩. పదేండ్ల యీడుదాటకుండ శ్రీ వివాహముచేయుట యుత్తము. అను మాడు పక్షములుగలవనియు, తాము రజస్వలకే వివాహముచేయుట యుత్తమ మను సిద్ధాంతమునే అంగీకరించు చున్నామనియు “శ్రు త్యవిరుద్ధములగు స్మృతు లప్రమాణములు కానేరవు” అను సిద్ధాంతము ననుసరించియే తామిగ్రంథమును వ్రాసితిమనియు గ్రంథకర్తగారు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీశాస్త్రిగారు రచ్చటచ్చట వ్రాసిన నిర్ణయ వాక్యములవలన ౧. ఋత్వనంతరము ౩ సం॥ లోపల బాలికలకు పెండ్లి చేయవలయుననియు ౨. ధర్మశాస్త్రములందచ్చటచ్చట రజస్వలావివాహమును నిందించిన వచనములు ప్రత్యక్షముతుమనీనిదావాక్యములు కావనియు ౧౦ సంవత్సరములు దాటిన తరువాత రజస్వలయని పరిభాషగా చెప్పిన (అనగా ౧౦ వ సం॥ వయసుగల పిల్ల కాబోలు) బాలికయొక్క వివాహమును నిందించు వాక్యములు మాత్రమే అనియు ౩. గృహ్యసూత్రములకంటె మన్వాదస్మృతులు ప్రమాణము లయినప్పటికినీ గృహ్యసూత్రమునే ఆమహర్షి తనధర్మశాస్త్రమునందు స్మరించుచున్నప్పుడు గృహ్యసూత్రము ప్రామాణికమా ధర్మశాస్త్రము ప్రామాణికమా యనుదర్ప అసంగతమనియు స్ఫురించుచున్నది.

గ్రంథకర్తగారి సిద్ధాంతము శాస్త్రసమ్మతమా? లేకవారు చూపిన సిద్ధాంతమును ఖండించెడి ప్రమాణాంతరవచనముల నుదహరించి తత్సమన్వయమును శాస్త్రీయరీతిగా జూపగలిగిరాలేదా యను విషయము మాకు విమర్శవిషయముకాదు. శాస్త్రీగారు తాము నిర్ణయించిన విషయములకు ప్రమాణవాక్యముల నెంతవఱకు చూపగలిగిరి. వారు చూపిన ప్రమాణవాక్యములకు వారు వ్రాసిన భావమేనా లేక వేరు తాత్పర్యముగలదా యను విషయము మాత్రమే మాకిచ్చట విమర్శనీయము. అప్పటితో మాడగా శ్రీశాస్త్రిగారు తామువ్రాసిన వివరణమును బలపఱచుచు ధర్మ శాస్త్రసవనములను సరియగు వానిని చక్కగా గనంబఱచలేదనియు, అట్టి ప్రమాణవచనముల నింకయు చూపించవలసియే యున్నారనియు తోచుచున్నది.

మచ్చునకు కొన్నిటిని చూపించుచున్నాడను: ఋత్వనంతరము ౩ సం. వివాహము చేయవలసిన వసు విషయమునకు

“త్రీశీవర్ణాన్యైశ్చతుర్థీ” త్యాది మనుబోధాయనాది స్మృతివాక్యములను పదేపదే యీ గ్రంథమునందు ప్రమాణముగా శాస్త్రీగారు చూపుచువచ్చియున్నారు. కాని ఆవచనములు కన్యాదానాధికారులగు పిత్రాదులు సకాలమున తనకుపెండ్లి చేయనియెడల కన్యక స్వయంవరము నెప్పుడు చేసికొనవచ్చునను విషయమును తెలుపుచున్నవిగాని శాస్త్రీగారు రుదహరించిన సిద్ధాంతమును బలపఱచుటలేదు.

౨. ౧౩ వ పేరాయందు “వైవాహికవిధిః స్త్రీణాంసంసారో వైదికః స్మృతః, పతివేదానరౌపాసః గృహ్యోఽగ్నిపరిక్రియా” అను మనువచనమును వివరించి వ్రాయుచు “మజీయుభర్తృకు నుత్తముగు రతిసౌఖ్యము నిచ్చుచు సంతానసంపదను కలుగజేయవలయును. ఇట్టి వైవాహికఫలములనెల్ల భర్తృకులుగజేయదగిన వయసు శ్రీశీవచ్చినప్పుడే యామె పరిగ్రహార్హ యగును” అని వ్రాయించినారు. ఇది శ్లోకార్థముగా మాకు తోచుటలేదు. ఇట్టి స్వతంత్రవివరణములు శ్లోకార్థమునకు సంబంధించనివి అనేకము లీవ్యాసమునగలవు. ప్రమాణవచనముల నుదహరింపని వివరణములకు విలువలేదని తలంపుచున్నాము.

౩. అట్లే “లింగ ద్వర్షో వహిత్సీన్యాం హృద్యాం ద్యాదశ్చవార్షికీం” అను మనువాక్యమునకురజోదర్పనానంతర వివాహవిధాయక వచనముగా తలుచుప్రమాణముగా చూపుచువచ్చినారు. ౧౨వ యేట సమర్పాడుట

సామాన్యముగా నుండవచ్చునుగాని ౧౨వయేడు అనగానే సమర్పాడిన తర్వాత బాలికయని విధిగాగ్రహించుట మాత్ర మెట్లు యుక్తమో తోచుటలేదు. కుల్లకాది మను వ్యాఖ్యాత లట్టి యభిప్రాయమును సూచించియున్నయెడల వ్యాసమునందు సూచించుట యుక్తమైయుండెను. కాని వారెలనో చూపియుండలేదు.

౪. ఇట్లే నగ్నికాశబ్రాహ్మణము నిర్ణయించుచు, ౧. సిగ్గటిదో తెలియని బాలిక. ౨. సం. యీడుగల బాలిక ౩. కునములురాని బాలిక. ౪. సమర్పాడినపిల్ల ౫. సమర్పాడుటలోనున్న పిల్ల. అని స్మృతి, వ్యాఖ్యానకొశములందు గలదని యంగీకరించుచు “ఋతుమతియైన బాలిక” అను విషయమును స్మృత్యనులందు గలదని నిరూపింపకయే “నగ్నిక” యనగా ఋతుమతియని వ్రాయుట మాత్రము యుక్తముగాలేదు. నగ్నికయనగా సమర్పాడిన పిల్ల యనుటకుగాను,

‘లింగద్వర్షో వైదశాబ్రాహ్మణం భార్యం విండేత నగ్నికామ్.’

అను మహాభారత శ్లోకార్థము నుదహరించిరి. కాని ఆశ్లోకమువారి సిద్ధాంతమును బలపఱచుజాలదు. నగ్నిక యనగా సమర్పాడినపిల్ల ౧౬ సం. వయసుగలదానిని ౩౦ సం. యీడుగలవాడు పెండ్లియాడవచ్చును అను అర్థము అగునుకాని నగ్నికయనగా ఋతుమతియయిన స్త్రీయని మాత్రము పై శ్లోకార్థము నిరూపింప జాలదు. ‘నగ్నిక’ యనగా ఋతుమతియయిన పిల్లయని ప్రమాణాంతరము లున్నప్పుడే పై శ్లోకార్థము శాస్త్రీగారు చెప్పిన సిద్ధాంతమునకు ప్రోద్బలక మగునని తోచెడిని. పై శ్లోకార్థము మహాభారతమునందు చెప్పటిదో శాస్త్రీగారు చెప్పియున్నయెడల చక్కగా నుండియుండును. నిర్ణయసింధుకారుడి శ్లోకార్థము నుదహరించి ఏ విషయముపై నా నిరూపించియున్నయెడల ఆ విషయముపై నను శ్రీ శాస్త్రిగారుచట వివరించినయెడల పాఠకులకు విషయము చక్కగా బోధపడియుండును. ‘వైదశాబ్రాహ్మణం’ అని పాఠాంతర మున్నటుల శాస్త్రీగారు రంగీకరించుచు కారణము చెప్పకయే ‘సాహసము’ అని ప్రోసివేయుట వారివాదమునకు బలకరము కాజాలదు.

౨౦వ పేరాయందు “యాకన్యా పితృవేత్సన్ధా యది పుష్పవతీ భవేత్” అసంస్మృతా పరిత్యాజ్యా నపశ్యేత్తాంకదావన” ఇత్యాది శ్లోకముల తాత్పర్యము వ్రాయుచు “వివాహమునకు పూర్వము రజోవతియగు నప్పుడు వరుడెవ్వడును పెండ్లియాడడుగదా. ఎవడను పరిత్యజించుట, ఇంటనున్నచో వరుడు దోషియగు లేమిటి?” అనిసంకేయమును చూపించి, తనీ వారణారము దొంగతనముగ రజస్వలయయి యింటముట్టుకలుపుచు తల్లి తండ్రులు పెండ్లి చేయదలచగా అందులకంగీకరింపక మొండి వేసియున్న బాలికవిషయము పై శ్లోకములు ప్రవర్తించునని వచించిరి. కాని వా రావిషయమును బలపఱచు ప్రమాణాంతరములను గనంబఱచలేదు. పిత్రాదు లట్టిదానిని పరిత్యజించవలయునని అచటి పనములవలన భరణముగా అన్వయము అగుచున్నది.

౬. ౫౨ వ పేరలో ఋత్వనంతర వివాహమునకు ప్రాయశ్చిత్తముగా చెప్పబడిన “కన్యామృతమతీంశుద్ధాంకృత్యా” మున్నగు శ్లోకములుకూడ పెండ్లికంగీకరింపని బాలికను గూర్చియే యని ఉపపత్తులను చూపకయే శాస్త్రీగారు ప్రాయశ్చిత్తమును ప్రకటించుటవారి వాచనమునకు బలకరముకాదని తలచుచున్నాము. ౫౩ వ పేరలోని ఆశ్వలాయనవచనము ప్రాయశ్చిత్తపూర్వకముగ పిత్రాదులు ఋతుమతియైన పిల్లకు పెండ్లి చేయవలయునని విధించుచుండగా ౨౦ వ పేరలోని మార్గంజేయవచనము ‘పరిత్యాజ్యా’ అని ఋతుమతి అయిన అనివాహితయగు బాలిక పిత్రాదులచేత పరిత్యజింపదగినదియని విధించుట విరుద్ధముగను గదా యని కొందఱు శంకించుట కవకాశమున్నదిగాని అందులకు సమాధానము యేమనగా ‘పరిత్యాజ్యా’ అని చెప్పినచో “ఏ తాంపరిత్యాజ్యన్విహః” అని విప్రకేబ్ధముండుటచేత అంబ్రహ్మో పరమనియు, ౫౨ వ పేరలోని ‘శుద్ధాదికృత్యా’ అను శ్లోకములందు “తాముద్వహౌ వరశ్చాపి” అని సామాన్యముగా చెప్పబడియుండుటచేత ప్రాయశ్చిత్తపూర్వక పరిగ్రహము బ్రాహ్మణేతరపర మనియు ప్రతిపక్షులుచేసెడి వ్యవస్థకు శాస్త్రీగారు సమాధానము నెచ్చటను చెప్పియుండలేదు.

అపస్తంభాశ్వలాయనాది గృహ్యసూత్రకారులు
బుద్ధవంతర వివాహమునే విధించినారును, వారు
చెప్పిన ధర్మశాస్త్రములు కూడతదనుకూలముగానే యున్న
వనియు ౫౫ వ పేరాయందు శాస్త్రీగారు వ్రాసినారు
గాని అపస్తంభాశ్వలాయనాదుల స్మృతివాక్యములను
నుదహరింపక “ప్రాప్తేతు ద్వాదశేవర్షేరజః స్త్రీణాంప్ర
వృత్తే” యను అర్థశ్లోకమును మాత్రము ఆపస్తంబ స్మృ
తిలోని దని ఉదహరించిరి. “స్త్రీలకు ౧౨ వ యేట రజో
దర్శనముగను” అని ఆయర్శ్లోకముయొక్క తాత్పర్యము
అట్టి బాలికకు పెండ్లిచేయవలయుననియో, లేక అంత
కంటే పెద్దపిల్లకు పెండ్లిచేయమనియో ఆస్మృతియందు
గల పూర్వోత్తర సందర్భముల నుదహరింపకయే ఆపస్తం
బధర్మశాస్త్రముకూడా బుద్ధవంతర వివాహమునే విధిం
చుచున్నదని శాస్త్రీగారు వ్రాయుట వారివాదమునకు
బలకరము కావని తలచుచున్నాము.

స్త్రీ వివాహ వయోనిర్ణయమును గూర్చి శాస్త్ర
సిద్ధాంతమును వ్రాయుట కుప్రకమించిన గ్రంథకర్తగారు
కాశీబ్రాహ్మణ మహాసభనుగూర్చియు పురుషుల ప్రవర్తన
మంతయు ఆశాస్త్రీయముగ నున్నదనియు వ్రాయుట
గంగతము కాదని తలచుచున్నాము. అట్లే శిష్టాచారము
ను గురించి వ్రాయుచు నీ కాలమునందు శిష్టలే లేరని
ఒక్కకలము పోటుతో పాడుచుట వింతగానున్నది. మ
న్వాదిస్మృతులు ద్వాదశవర్ష వయస్కావివాహమును ఉత్త
మపక్షముగా నంగీకరించుచున్నవని పలుసారులు తమ
గ్రంథమునందు వ్రాయుచు అట్టి మనుధర్మశాస్త్రవిహిత
ద్వాదశవర్ష వయస్కా వివాహమును శిక్షార్థముగా నిరూ
పించుచున్న కారదాశాసనమునకు శాస్త్రీగారు సుముఖు
లగుటకూడ వారికి మన్వాది ధర్మశాస్త్రములందుగల గౌ
రవ మెట్టిదో మాకు బోధపడుట లేదు.

క. మా. శ.

The Psychology and Strategy of Gandhi's
Non-violent Resistance.

క్రొనుపైజా; పుటలు ౧౬౯; వెల రు ౧-౦-౦
ప్రకాశకులు: యస్. గణేశ్ అండ్ కో., తిరు
వల్లిక్కేటి, మదరాసు, గ్రంథము పలయువారు ప్రకాశ
కులకు వ్రాసిన బడయగలరు.

Economics of Khaddar అను గ్రంథమును
రచించిన ఆమెరికాదేశీయులగు శ్రీయుత. రిచర్డ్ బి.
గ్రేగ్ గారే యీగ్రంథమునకు రచయిత. గ్రేగ్ గారికి
గాంధీజీయందును, ఆయన యహింసాసిద్ధాంతమునందును
గల విశ్వాస మవహితము. కావుననే వారు ఈయన్
గ్రంథమును, మహాత్ముని వ్యక్తిత్వ మహోత్సవసందర్భ
మున, భక్తి పూర్వకముగ నాయన కంకితమొనర్చినారు.
గాంధీజీ నడుపుచున్న అహింసాయుద్ధము(సత్యా
గ్రహము, గాలిలో మేడకాదు; అదియు ఆచరణ సాధ్య
మైనసిద్ధాంతమే యని నిరూపించుట గ్రంథకర్త యభిప్రాయము.
అందుచే, అసలు సిద్ధాంతముయొక్క తత్త్వ
మునుగూర్చి చర్చించు భాగముకట్టి; అది యుద్ధపరికర
ముగా నెంతవర కుపయోగపడునని చర్చించు భాగ
ముకట్టి;—ఈవిధముగా గ్రంథము రెండు భాగములుగ
విభజింపబడినప్పటికీ, అహింస యుద్ధకార్యములకు
ప్రయోజనకరమా? దానియం దంతటి శక్తియున్నదా?
యను నీయొక్క సమస్యయే గ్రంథమునందలి రెండు
భాగములకును మూలసూత్రము.

సత్యాగ్రహము, యుద్ధము—ఈరెంటికిని భేదము
గలదు. తల్పమునుబట్టి, నడకనుబట్టి, ఈరెంటికి కొం
దంతేవాసి. మొదటిదానికి అహింస యాధారము; ప్రేమ
దాని మూలకారణము. రెండవదానికి హింస యాధా
రము; క్రోధము, భయము దాని మూలకారణములు.
కాని ప్రయోజనములు మాత్రము రెంటికిని సమానములే.
శత్రువును జయించుట; శాంతి సాధించుట.

ఈదృష్టిలో, ఈ రెంటికినిగల బలాబలములన్ని
చర్చించుటయే యీగ్రంథము పని.

యుద్ధము ఎన్నివందల వేల యేడ్లనుండియో
ప్రపంచము నావరించుకొని, పాతుకొని పోయియున్న
సాధనము. సత్యాగ్రహము వయస్సు నలుబదియేడ్ల
కన్న నెక్కువలేదు. అందుచే యుద్ధమునకుగల ప్రయో
జనకారిత్యము, సత్యాగ్రహమునకుగూడ కలదని యంగీ
కరింపబడుటకు ఇంకను కొంతకాలము పట్టుట తప్పదు.

కాని కదలికలేని నిండు నమ్మకముతో, విచక్షణతో
అహింసా సిద్ధాంతమును అమలుపరిచినచో దానిని నిరూ
పించుచున్న గ్రంథకర్త వాదము. మరియు, యుద్ధమున
జయమొంత కష్టసాధ్యము! కాబట్టియే,

“దైర్యము, కార్యదక్షత, శ్రమను బాధను ఓరువగుల
సామర్థ్యము, స్వార్థత్యాగము, ఆత్మనియమము, శౌర్య
ము, ఆచరణపరత్వము,” ఇవియన్నియు యుద్ధమునకెం
తగ నవసరమో సత్యాగ్రహమునకుగూడనంతయవసరమే.

యుద్ధమునకు భయక్రోధములు మూలకారణము
లగుటచే పిరికితనమునకుగూడ నందు స్థానము కలదు.
కాని సత్యాగ్రహమున కట్లుకాదు.

“భయము కారణముగ హింస నుపయోగింపబడం
డుట యనునది హింస నుపయోగించుటకన్న అధమ
పద్ధతి. భయముచే, పోరాటమునకు దూరముగ నుండు
వాడు, వాస్తవమునకు, మనస్సులో శత్రువును ద్వేషిం
చుచునే యుండును. అదను దొరికిన ప్రతిపక్షిని
ధ్వంస మొనర్చవలయునని కోరుచునే యుండును.
ఇట్టిచో, తన ద్వేషకత్తి నతడు పయోగించుట లేదు;
కాబట్టి అది కేవలము అణగి మాత్రమేయున్నదని యర్థ
ము. కాని పోరాడుటకు దైర్యముండియు డొరకుండు
వాడే నిజముగ సత్యాగ్రహి. ఎందుకనగా, పిరికివానికి
తాను ప్రేమింపజాలదను భయముండును. ప్రేమింప
లేకపోయిన అహింసా యుద్ధములో పూర్తియైన జయ
మున కవకాశములేదు.” (పు. ౬౯.)

ఇట్లు బలవంతులే, నిండునమ్మకముతో సత్యా
గ్రహము నవలంబించునపుడు యుద్ధములో సైనికు డెంత
శక్తివంతుడగునందునో సత్యాగ్రహికూడ అంతటి శక్తి
వంతుడగును. ఇంతేకాదు, ఇట్టిచో, జయమునకుగూడ
అహింసావలంబితే యెక్కువ యవకాశముగలదు. కార
ణము: హింసకు కోప మాధారము. దహించివేయుటయే
కోపము చేయుపని. అహింసకు ప్రేమయాధారము;
హాపించుటయే ప్రేమ యొనరించుపని.

“మరియు ఒండొంటిపై ప్రతిఘటించు ప్రభావ
ములుగల యీ వ్యవహారములలో అహింసాబద్ధుడగు
వాడు ఇద్దరిలోను (రెండవవాడు హింసాపరుడు) బల
వంత్రుడుగనుండుట సహజము. అతని ప్రశాంతియే యతని
బలమును ప్రతిపక్షిబలమునకు రెండింటిని గాంచును.
కోపము మొదలుమొదలు శరీరమునకు, మనస్సునకు గొంత
శక్తి నొసంగుననుట నిశ్చయమే. కాని యది దేహబలమును
దైర్యబలమును అతిశ్రుముగ మ్రింగివైచును. చిరకాల
ముండనిచ్చినచో తానావరించిన వ్యక్తిని పూర్తిగ నీర
సింప చేసివైచును.” (పు. ౪౪-౪౫)

ఇంతేకాదు, అహింసకు చూపరుల సానుభూతిని
లాగికాను శక్తికూడ కలదు; తద్వారా శత్రువుగం డె
నిబ్బరమును తీసింపజేయగల శక్తికూడ కలదు.

ఐన, నిది కేవలము ఆదర్శవాదము కాదా? వైన
జెప్పిన అహింస, ప్రశాంతి సాధ్యములా? అని ప్రశ్నిం
చిన, సాధ్యములేయని గ్రంథకర్త సమాధానము. ఇంత
వరకు దీనిని నిరూపింపగల సాక్ష్యములు చాలినన్నిటిని
పకపోయినచో, అందుకు కారణము సిద్ధాంతములోగల
లోపముగాదు. ఆరంభదశయగుటయే ఆకారణము; సరి
యైన కట్టుబాటు, విచక్షణ, నాయకత్వము లేక పోవు
టయే అహింసయవజయమునకు హేతువు.

వ్యక్తుల విషయమున నిది సులభసాధ్యమే కాన
చున్ను, కాని, సంఘములకు సంఘములకు, దేశములకు
దేశములకు సంబంధించిన పోరాటములలో నెట్లు?—కష్ట
మేకావచ్చును. కాని, యుద్ధతత్త్వమును బాగుగ తెలిసిన
వారుకూడ “ఉత్తమును శాంతియే యుద్ధముయొక్క
న్యాయమైన ఆశయము” అని యంగీకరించుచున్న
ప్పుడు, అట్టి ఉత్తముశాంతికి సాధనముగ నుండదగినది
శాంతిపద్ధతియే యైనప్పుడు,—పవిత్రముగ శాంతికి అట్టి
పవిత్రమే యగు శాంతికాక మరెయొకటి యాధారముగ
నెట్లుండగలదు?—కష్టసాధ్యమే యగుగాక, కాలము
కొంత యెక్కువగ సాక్రమించిన సాక్రమించుగాక,
అహింసా మార్గమును మనమేల యవలంబింపరాదని
గ్రేగ్ గారి గ్రంథము ప్రశ్నించుచున్నది.

లోకకల్యాణమునకై వ్యక్తులు, సంఘములు, దేశ
ములు, తమ్ముదా మడుగుకొని సమాధానము చెప్పుకొన
వలసిన ప్రశ్న యిదియే. పాశ్చాత్యదేశముల పైనిక నాగ
రికతన (Military Civilisation) ఇదియొక సవాలు.
గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహమునకు, అహింసాబద్ధ
మున నిరోధమునకు, అర్థమిదియే.

శ్రీయుత గ్రేగ్ గారు ఈ నూతనవిషయమును
చక్కగ శ్రోడికరించి తమగ్రంథము నమూలముగ నొన
ర్చుటకు చేసిన ప్రయత్నములు ప్రశంసనీయములు.
సత్యాగ్రహసంరంభముతో మారుమ్రోగుచున్న యారో
జాలలో భారతీయులు అహింసా తత్త్వమును పూర్తిగ
నెరింగియుండుటవసరము. ఈసందర్భమున, అహింసను
ఒకయెత్తుగడగ (policy) మాత్రమే యంగీకరించు వారి
కిని, ఆదర్శముగ (Ideal) స్వీకరించు వారికినిగూడ
ఈగ్రంథము మిక్కిలి ప్రయోజనకారిగ నుండగలదు.

[ప్ర. శం.]

ఉపాపరిణయము

ఇదియొక యేడంకముల(సంస్కృత)నాటకము. లిటి
తెలుగు. గ్రంథకర్త: శ్రీ గుండురామస్వామిశాస్త్రీగారు.
డిమ్మిపైజా, ౮౮ పుటలు. వెల తెలియదు. వీలా
సము తెలియదు.

నాటకనామమును బట్టియే యిందలియితివృత్తము
కల్పితము కాక యైతిహాసికమని తేలు తెల్లమగుచున్నది.
నాటకకై లి అంతగా సరళముగాక గ్రంథకర్త పాండిత్య
ప్రకర్షను విశదపరచుచున్నది. కాని యచ్చటచ్చట భావో
న్నత్యమును, నీతి ప్రకాశనమును పాత్రపోషణకు లేక
పోలేదు. ప్రథమాంకము నందలి బాణాసురమంత్రాలలోచ
నయు, భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణుని దసశత్రువుగా చాచుట
వలన నెరింగి “బలవచ్చుత్రవిషయే తూష్టింభావోఽనర్థా
యైవ” అని తన్ని వారణోపాయమునకై యమాత్యు బిలువ
బుంచుటయు బ్రశంసనీయములు. ఇంటియగాక మూడవ
యంకమునందలి, “శ్రీకృష్ణానిరచరాధిపం నహ నీతిమత్వా
కంసాదివన్ధ్యుంతుమంతమేవ బాణంహనివ్యతితి తస్మిన్న
పరాధమత్పాదయితు ముపాయమకరోత్” అనువీర
సేనుని మాటలవలన శ్రీకృష్ణునియొక్క ధర్మ పరాయణ
తయు, శౌర్యమును విశదములగుచున్నవి. ఈలాటి కావ్య
గుణములున్నను, ఈ నాటకమందు, “ఓజస్సుమాసభూయ
స్త్యమేతద్ద ద్యస్థాజీవితి”మృణు నాచార్యుడండి వచనము
వలన విశేషముగ గద్య కావ్యమందుండదగిన సమాసబా
హుళ్యముండుట గరమలోచనీయము. మరియుగేవల
నిఘంటుగోచరములును, ఆప్రసిద్ధములునునగు, “మంతు”
“మంతు” మొదలుగాగల పదముల బ్రయోగించియు, ప్రా.
కృతశ్లోకము లుపయోగింపదగిన పాత్రలకు సంస్కృత
శ్లోకముల నుపయోగించియు, కొన్ని యెడల పద్యబా
హుళ్యము నంగీకరించియు నీకవిసారస్వతశ్రవణ శోక
శ్రోత్రమార్పు సంపాదించుచున్నాడు. “నిగంతుకా: కవ
య:” అని తననిరంతుశత్రువువలన నీలాడి మార్పులేర్ప
రచె ననుకొందమన్నదని సమంజసుగా చేరదు. వీలన,
వైనుదహరించిన యార్యోక్తి కవి తనమనమునందలి
భావములను కొంచెమైనను కంకింపక “వెలిపలుపలయు
ననుటయందు మాత్రము నిరంకుశత్వమును స్థాపించుచు
న్నది కాని లక్షణగ్రంథవిశోధకుగ నావరించుట
యందుగాదు. ఏది యెట్లున్నను ఇందలి భావోన్నత్యము
కొనియాడ దగియున్నది.

లి. వెం. రం.

శారదానవల

క్రొనుపైజా, పుటలు ౪౦, వెల తెలియదు.
గ్రంథకర్త: సేమాన సూర్యనారాయణశర్మగారు,
సంపాదకుడు, అర్యవైశ్య, శ్రీకాశ్యపము, గంజాముజిల్లా.

త్రాగుడుపాటలు

క్రొనుపైజా, పుటలు ౧౬, వెల రు ౦-౨-౦
గ్రంథకర్త: పాల పెంకన్నగారు. ప్రకాశకులు:
శెట్టిబలిజగ్రంథమండలి, నల్లరామేశ్వరము, అత్తిలిపొత్తు
పడమటి గోదావరిజిల్లా.